

ACADEMIA ROMÂNĂ

STUDII

ISTROROMÂNE

DE

SEXTIL PUȘCARIU

MEMBRU CORESPONDENT AL ACADEMIEI ROMÂNE.

ÎN COLABORARE CU D-NI

M. BARTOLI, A. BELULOVICI și A. BYHAN

I. TEXTE.

EXTRAS DIN
ANALELE ACADEMIEI ROMÂNE
Seria II. — Tom. XXVIII.
MEMORIILE SECȚIUNII LITERARE.

BUCUREȘTI

INSTIT. DE ARTE GRAFICE «CAROL GÖBL» 8-sor 10N ST. RASIDESCU

16, STRADA DOAMNEI, 16

1906.

14.887

Prețul 70 bani.

ANALELE ACADEMIEI ROMÂNE.

Analele Societății Academice Române. — Seria I :

Tom. I—XI. — Sesiunile anilor 1867—1878 :

Analele Academiei Române. — Seria II :

L. B.

Tom. I. — Sesiunea extraordinară din 1879.	3,50
» II. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1879—80.	5.—
Notiță onomastică topică macedo-română, de A. Mărgărit.	
» II. Sect. II.—Discursuri, memorii și notițe (Sfârșit.)	
» III. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1880—1.	5.—
» III. Sect. II. — Memorii și notițe (Sfârșit.)	
» IV. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1881—2	3.—
Memoriu despre Tetravangelul lui Ștefan cel Mare dela Homor și Tetravangelul Mitropolitului Grigorie dela Voroneț, ambele manuscrise, de <i>Episcopul Melhisedec</i> .	
» IV. Sect. II.—Memorii și notițe (Sfârșit.)	
Puiu, legendă de <i>Carmen Sylva</i>	—,50
Biografia Prea Sfințitului Dionisie Romano, Episcop de Buzău, de <i>Episcopul Melhisedec</i> .	
Chromatică poporului român. — Discurs de recepțiune de <i>S. Fl. Marian</i> ,—cu Răspuns de <i>B. P. Hasdeu</i>	1.—
Memoriu despre mișcarea literaturii istorice în România și în străinătate, urmată în decursul anilor 1880 și 1881, de <i>V. Maniu</i> .	
Notițe biografice asupra vieții și activității decedatului membru al Academiei Române Andreiu Mocioni (Moesonyi), de <i>V. Babeș</i> .	—,60
» V. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1882—3	3.—
» V. Sect. II.—Memorii și notițe (Sfârșit.)	
Vieța și operele lui Petru Maior. — Discurs de recepțiune de <i>At. M. Marienescu</i> ,—cu Răspuns de <i>V. A. Urechia</i>	1,20
Descănțee adunate de G. Săulescu. Raport de <i>S. Fl. Marian</i> . — Din mănunchiul manuscrisurilor lui G. Săulescu. Rapoarte de <i>N. Ionescu</i> , <i>Iacob Negruzzi</i> , <i>T. Maiorescu</i> .	
Despre icoanele miraculoase dela Athon de proveniență română, de <i>Episcopul Melhisedec</i>	—,20
Grigorie Ureche. Contribuiri pentru o biografie a lui, de <i>Ioan Sbiera</i>	
» VI. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1883—4.	2.—
» VI. Sect. II.—Memorii și notițe (Sfârșit.)	
Vieța și scrierile lui Grigorie Taublac, de <i>Ep. Melhisedec</i>	1,20
» VII. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1884—5	3.—
Programa pentru adunarea datelor privitoare la limba română, de <i>B. P. Hasdeu</i> .	
Dare de seamă asupra <i>Marelui Etimologie al României</i> , de <i>B. P. Hasdeu</i>	—,40
» VII. Sect. II.—Memorii și notițe (Sfârșit.)	
O vizită la câteva mănăstiri și biserici antice din Bucovina, de <i>Episcopul Melhisedec</i> .	
» VIII. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1885—6.	3.—
» VIII. Sect. II.—Memorii și notițe (Sfârșit.)	
Amintiri despre Gr. Alexandrescu. Scrisoare către V. Alecsandri, de <i>Ion Ghica</i>	—,30
» IX.— Desbaterile Academiei în 1886 — 7.	5.—
Discurs pronunțat în 26 Aprilie 1886 la înmormântarea profesorului și membrului Academiei G. M. Fontanin, de <i>N. Quintescu</i> .	
Dicționare și dicționare. Dare de seamă despre <i>Etymologicum Magnum Romaniae</i> , de <i>B. P. Hasdeu</i> .	
Verbul <i>Am</i> și substantivul <i>Ar</i> din <i>Etymologicum Magnum Romaniae</i> .	
Tom. X.— Desbaterile Academiei în 1887 — 8	4.—
<i>Etymologicum Magnum Romaniae</i> . Dare de seamă de <i>B. P. Hasdeu</i> .	
Bibliografia publicațiilor periodice românești și a celor publicate în limbi străine în România sau de Români în străinătate, 1817 — 1887, de <i>Alexandru Pop</i>	2.—

C158330

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI

Cota 51285

Inventar 158330

Re 52/10.

51285
cotele

STUDII ISTROROMÂNE

DE

SEXTIL PUȘCARIU

Membru corespondent al Academiei Române.

ÎN COLABORARE CU D-NI

M. BARTOLI, A. BELULOVICI și A. BYHAN.

I. TEXTE.

Ședința dela 2 Decembrie 1905.

PREFAȚĂ.

Încep seria de *Studii istroromâne* cu publicarea *Textelor*, pe cari se întemeiază studiile următoare. Lucrarea întregă se împarte în patru părți, cari vor apărea pe rând, cuprinzând:

Partea II: *Note și Glosar*. În *Note* se vor da explicațiile necesare pentru traducerea părților mai grele din *Texte* și se va atrage atențiunea asupra influențelor străine în construcția sintactică istroromână. În *Glosar* vor fi cuprinse toate cuvintele din texte, cu traducere dacoromână și italiană; afară de aceea se vor da și alte cuvinte istroromâne, culese de mine și de d-l Byhan.

Partea III: *Gramatica dialectului istroromân*. Gramatica va fi istorică și va cuprinde următoarele capitole: 1. *Fonetica*, 2. *Fonologia*, 3. *Morfologia*, 4. *Derivațiunea*, 5. *Lexicologia*. *Sintaxa* va fi tractată pe scurt la *Morfologie*.

Partea IV: *Studii*. Va cuprinde o *Întroducere etnografică și bibliografică*, scrisă de d-l Bartoli, după care vor urma deducțiunile cari se pot face din studiul dialectului istroromân asupra trecutului și nașterii lui și se va cerceta procesul de desnaționalizare a acestei insule românești, încunjurată de popoare străine.

158330

Donațiunea
ION BUCURIN

Textele cuprinse în *Partea I* sunt culese, la îndemnul meu, de d-l *Alois Belulovici*, Român din Istria. Întâmplarea a voit ca cel dintâiu Istroromân care a terminat studiile liceale să se înscrie la facultatea de litere a Universității din Viena, tocmai în anul când începeam și eu să țin cursuri de limba română la această Universitate. Îndată după ce l-am cunoscut, am căutat să-i dau, prin lecții particulare, elementele fonetice necesare pentru a putea adună un material dialectal, înainte chiar de a fi învățat dialectul dacoromân. Astfel pregătit, s'a întors peste două luni acasă și, după vacanțele Crăciunului 1904, s'a înapoiat cu un teanc întreg de manuscrise, la cari în curând se adăugă și culegerea făcută de fratele său, d-l Iosif Belulovici, elev în clasa VII liceală în Fiume. Trebuie deci să accentuez, că în *Textele* pe cari le dau nu poate fi vorba nici de cea mai mică influență dacoromână. Ele reprezintă dialectul curat al comunei *Susnievița* și au fost adunate dela tatăl fraților B., d-l Iosif Belulovici, servitor la o bancă în Fiume. Numai bucata 4, cea mai lungă, e scrisă după povestirea marinarului Glavina, *Susnievițan* și acesta.

Conținutul acestor *Texte* e destul de variat. O parte din ele sunt basme, cari au asemănare desăvârșită cu basmele noastre. Majoritatea lor însă constă din snoave și povești populare, în cari lipsește miraculosul. Acestea nu sunt numai opere de artă pură, ci au și o tendință educativă: Istroromânii le povestesc cu predilecție copiilor lor, căci în ele se preamărește istețimea. Eroul lor e de obște un flăcău, — uneori o fată, — care prin agerimea minții sale păcălește ca slugă pe stăpân, ca prizonier pe hoții sau pe monștrii în mâna cărora căzuse, care nu se lasă prins nici odată cu vorba și grație deșteptăciunii sale ajunge la avere și la fericire. Uneori, ca în bucata 5, eroul aceasta e înrudit de aproape cu Păcală al snoavelor noastre. Afară de aceea se găsesc la sfârșit câteva bucăți mai scurte, în cari se descriu superstiții, explicându-se ce sunt monștri numiți: *Strige*, *Strigón*, *Vile*, *Ris*, *Mórine*, *Ucodlac* (No. 32—37), urmează o glumă (No. 39), apoi descrierea obiceiurilor la nunți (No. 39) și la Crăciun (No. 40). La urmă de tot (No. 41) am dat și statistica locuitorilor din *Susnievița* la 1 Ianuarie 1905. Lipsa de poezii populare se explică prin aceea, că Istroromânii nu mai au cântece românești, ci numai croate.

Pentru a înlesni Românilor citirea acestor *Texte* și pentru a da străinilor posibilitatea de a face studii comparative între cele două dialecte, am întovărășit cele cinci bucăți dela început de o tradu-

cere, pe cât s'a putut de verbală, dacoromână, iar bucata 6 de o traducere italienească. După cetirea acestor pagini dela început, ori cine va ajunge să cunoască particularitățile dialectului istroromân, atâta ca să poată ceti restul cu ajutorul glosarului.

Transcrierea textelor am căutat s'o apropiu cât s'a putut mai mult de cea românească, pentruca cetirea lor să fie cât mai lesnicioasă. Semne nouă am introdus numai când aveam de a face cu sunete străine limbii noastre literare. Acestea sunt:

â pentru *a* accentuat, care are sunetul unui *a* foarte deschis spre *o*, așa cum pronunță Ungurii pe *a* în *nap*, *hat*, etc.

ę e un *e* foarte deschis.

î, û sunt semivocalele *i*, *u* (ca în *ie*u, *bu*).

ŋ e un *n* gutural și se naște totdeauna din *n* urmat nemijlocit de *c* sau *g*. Aceeaș valoare *o* are *n* și în pronunțarea Dacoromânilor, când e urmat de *c*, *g*, deci Istroromânul *iŋke*, plângu se pronunță cu acelaș *n* ca al nostru încă, plâng. De remarcat e că *c*, *g* următor nu se absoarbe de ŋ, ca la Nemți, deci un cuvânt ca *lung*, noi îl pronunțăm: *luŋg*, pe când Nemții pronunță pe al lor *lang*: *laŋ* (nu *laŋg*).

Consonantele urmate imediat de o liniuță deasupra, trebuie cetite *muiat* (palatalizat): *k*, *g*, *t*, *d*, *l* (=ital. *gl*), *n* (=ital. *gn*, span. *ñ*).

Și sunetul ŋ poate fi muiat: ŋ̃, când *c*, *g* care îl urmează sunt muiate.

Din alfabetul croat am adoptat semnul *ć* pentru sunetul intermediar între *t* și *k*. Consonanta corespunzătoare sonoră *đ* (între *d'* și *g'*) n'am introdus-o, căci n'am remarcat-o nicăiri.

Pentru ca să împiedec pe cetitor de a ceti pe *c* înainte de *e*, *i* ca în românește (*č*), am scris în poziția aceasta totdeauna *k*. Pentru *g* n'am avut un semn deosebit, așa că trebuie să accentuez la acest loc că el e a se citi totdeauna cu valoarea de *g* nu de *ğ*.

Descrierea sunetelor cari au fost transcrise cu alfabetul nostru se va face în partea III, în capitolul intitulat *Fonetică*.

Liniuțele leagă două sau mai multe cuvinte cari stau sub acelaș accent *nu-ți fac* «nu-ți fac», *de-m* «dă-mi» *t-a vezut* «te-a văzut» *s-a dus* «s'a dus», *când-a fost* etc., sau desparte în părțile lor constitutive vorbe concrescute: *vezut-a-v-o* «a văzut-o» (*v* este un sunet care împiedică hiatul între *a* și *o*), *țire-codăr-mi-țe* «oare-ș-cine» (cfr. *pasă-mi-te*).

Accentul s'a notat totdeauna, de câte ori nu zăceă, ca de regulă, pe silaba penultimă: *vezut*, *ucodlacu*, etc. Deoarece â e totdeauna accentuat, de asupra acestui semn nu s'a mai pus accent: *ânelu* (proparoxiton), *mâre* (paxiton) *asă* (oxiton).

Cu acest alfabet, care mi s'a părut mai simplu, am transcris toate Textele următoare, întocmai precum ele au fost pronunțate de d-l A. Belulovici. Pentru a înlesni căutarea cuvintelor în glosar, am împărțit bucățile în părți mai mici, pe cari le-am numerotat.

Viena, în Noemvrie 1905.

1.

1.

Traducere.

1. O votę-v-un țate vut un ȷedini fil'.
2. ȷe mai amăņce furat-a acu.
3. țate l-a zis: «bire-ȷ, ne va rabȷ za crpȷ».
4. atę-zi furat-a ovu.
5. țate zis-a: «bire-ȷ l-ren poȷdȷ».
6. treȷa-zi furat-a pul'u.
7. «bire-ȷ facut. l-ren poȷdȷ».
8. ala, ța țate slabo lucrat-a ză-se, ke n-ă ȷe lu se fil' dat criȷanȷiȷe.
9. fil'u verit-a märe si mes-a pre lume bivęȷ cu tati.
10. ȷe verit-a harambasa de tat.
11. o zi se domislę de se țate si zite, ke-l mere vedę; si mes-a si vire-n campăne si afle se betar țate ȷuve pobirę rpi.
12. ȷe-l zite: «ȷe lucrȷ stari?»
13. e ȷe-l zite: «gospodine, sna-zesc».
14. «e ȷe n-ari nitur țire ț-rę zută?» — «ne».
15. «sa ȷe n-ai ni vut?»
16. — «ai am un fil', ma fost-a far-de criȷanȷiȷe, pac-a mes pre lume».
17. «e ȷe nu l-ai tu putut an criȷanȷiȷe anmetă?»

1. Odată un tată aveă un fiu unic.
2. El înainte furase un ac.
3. Tatăl i-a zis: «Bine, ne va trebui la cărpit».
4. A doua zi a furat un ou.
5. Tatăl i-a zis: «E bine, îl vom mânca».
6. A treia zi a furat un puiu.
7. «Bine ai făcut, îl vom mânca».
8. Hei, tatăl și-a făcut șieși rău, că nu i-a dat fiului său educație.
9. Fiul s'a făcut mare și a plecat în lume să trăească cu hoții.
10. Se făcū căpitan de hoți.
11. Într'o zi își aduce aminte de tatăl său și zice că merge să-l vadă; și a mers și ajunge într'un câmp și găsește pe bătrânul său tată adunând pietri.
12. Îi zise: «Ce lucrezi moșule?»
13. Și el îi răspunde — «Curăț, domnule!»
14. «Și ce, n'ai pe nimeni să-ți ajute?» — «Nu».
15. «Ce, nici n'ai avut?»
16. — «Ba am un fiu, dar a fost necrescut și a plecat în lume».
17. «Și ce, nu i-ai putut da creștere?»

18. — «ă l'am, ă l'am dosta gavnivéit, ma n-â vrut scută!»

19. «beñ păs la țela hrâst si stresé-l!»

20. Țe mere, ma nu-l pote ni măcni.

21. e Țe-l zite: «păs la țela mai micu!»

22. L-a zălica stresit.

23. «păs la țela treile, iñke mai mic, si uvé-l si fe colăcu de Țe!»

24. e Țe fâțe colăcu de țela hrâst.

25. tunțe-l zite fi'u: «eco cáco, se reț tu fost mire ăn criiănțiȚe nmeță, căn am fost mic, sa nu reș fost pre lume tepí si ómiri tuț; e mai apói mi-se va zgotí ke va si át mire, ma măñce voi tală io căpu ție!»

26. si lát-a sâbla si tâțe căpu lu fâțe si mere năzat ăn căla se.

2.

1. O voté ur a-v-mes țere frica.

2. Țe vâvica ganéit-a ke țe-Ț Ța frika.

3. si mēs-a prin boske si mnât-a tota ziȚa si n-â nis vezút ni avzít.

4. vire la o cășe si veđe ke ómiri mergu cá din Ță.

5. e Țe zite ke se-l re lasă durmí.

18. — «Ăra! i-am vorbit destul dar n'a vrut să asculte».

19. «Bine. Mergi la copacul acela și scutură-l».

20. El merge, dar nu-l poate nici mișcă.

21. Și el (fiul) îi zice: «Mergi la cel mai mic!»

22. L-a scuturat puțin.

23. «Mergi la cel de al treilea, și mai mic, și îndoaie-l și fă covrig din el!»

24. Și el (tatăl) face covrig din copacul acela.

25. Atunci fiul îi zice: «Vezi tată, dacă mi-ai fi fost dat tu educație când eram mic, nu aș fi fost rătăcit pe lume și nu aș fi fost omorît oameni; mai apoi mi se va întâmplă că mă va omorî și pe mine altul, dar mai înainte îți voiu tăia ție capul».

26. Și a luat sabia și taie capul tatălui său și merge mai departe în calea sa.

2.

Traducere.

1. Odată un om a mers să caute frica.

2. El întrebă mereu că ce-i aceea frica?

3. Și a mers prin pădure și a umblat toată ziua și n'a văzut nimic și nici n'a auzit nimica.

4. Sosește la o casă și vede că oamenii ies afară din ea.

5. Și el întrebă dacă îl lasă să doarmă.

6. e iel-l' zicu: «durmi? e țe nu tu vezi ke noi mezeń toț că de frike. ke ânta nu se pote stâ de frike».

7. — «beñ, e iö-v-o iusto țeru; voi vedê țe-î ța».

8. si gospodarița-l' zite: «päs, cuhê-ț tira se é-e fome».

9. ie nelozê focu-n cúhiine si pure cuhêi țira.

10. si-l' zite din dimúac: «câdu».

11. iel-l' zite: — «câz!»

12. câdu pițorle de om, negri».

13. dupa țã zâlic âl' zite: «câdu».

14. e iel-l' zite: — «câz!»

15. cåde tot omu, samo câpu-l' falé.

16. ropói dupa țã-l' zite: «câdu» — «e câz!»

17. cåde si câpu.

18. ța fost-a un mâre om negru; si stâie la ie iuvê ie cuhê; si ie tâțe.

19. pripravê țira pre scând si dâie piātu si lui, ma-l pure nopac si-l' zite: — «meri mușcă?»

20. e ie tâțe.

21. iel-l' zite: — «pravo âri. iö-m samo zâ-me cuhêit».

22. poiđé, si-l' zite: — «meri-m zutâ spelâ?»

23. e ie tâțe.

24. e iel-l' zite: — «pravo âri. țir-a mușcât neka si spēle».

25. si ie lâie un măț de hârte si-l' zite: — «meri igrêi?»

26. e ie tâțe.

27. e ie igrê âns.

28. când-a verit lui ure, âl' zite

6. Și ei îi zic: «Să dormi? dar nu vezi tu că noi ieșim toți afară din ea de frică, căci aici nu se poate sta de frică».

7. «[Foarte] bine, căci eu chiar o caut; voi vedea ce e aceea».

8. Și găzdoiaia îi zice: «Mergi de-ți fierbe cina, dacă ți-e foame».

9. El face foc în bucătărie și pune cina să fiarbă.

10. Și din coș îi zice [cineva]: «Cad».

11. El îi răspunde: — «Cazi!»

12. Cad picioarele omului, negre.

13. Puțin după aceea îi zice: «Cad».

14. Și el îi zice: — «Cazi!».

15. Cade omul întreg, numai capu-i lipsește.

16. După aceea îi zice din nou: «Cad». — «Cazi bre!»

17. Cade și capul.

18. Acesta eră un om mare negru; și stă lângă el unde fierbe; și tace.

19. Pregătește cina pe masă și-i dă talerul și lui, dar îl pune pe dos și zice: — «vrei să mănânci?»

20. Și el tace.

21. Și el îi zice: — «Ai dreptate. Eu am fiert numai pentru mine.»

22. Mâncă și-i zice: — «Vrei să-mi ajuți să spal?»

23. Și el tace.

24. Și el îi zice: — «Ai dreptate. Cine a mâncat să și spēle».

25. Și iea un rând de cărți și-i zice: — «Vrei să te joci?»

26. Și el tace.

27. Și el se joacă singur.

28. Când i-a sosit vremea, îi zice

țela mortu: «ăla, pira cmo fost-a țe ure, acmó-î me».

29. e îe-l' zițe: — «cum ai tu scutăt mire, sâ voi si îo tire.»

30. «ala păs ântru mire si resclide tăsta use.»

31. e îe-l' zițe: — «țir-a-v-o zec'is neca-v-o si resclide.»

32. îe-l' zițe: «câpțe ke te voi poîdî.»

33. îe-l' zițe: — «nașca bur nû-sti de poîdî-me!»

34. trăze-l la âțe. «beñ, resclide tăsta».

35. îe-l' zițe: — «țir-a-v-o zec'is neca-v-o si resclide.»

36. îe-l' zițe: «iusto n-er?»

37. — ala, fuî ânreñće la âțe!

38. si-l' zițe: «tăsta ista moresti resclide!»

39. e îe-l' zițe: — «iusto n-oî!»

40. îe-l' zițe: «beñ, cân-sti-tu îusto sâv ke n-âri îusto frike, blazi de tire si de mire; ânța ți-s tute trei resclise; ân prvę é-e zlâte, ân dova é-e srebro, ân treia é-e cotlóvine. si tă-î samo țîie.»

41. ma vut-a îe frike.

42. damareța mere îe fâre la use.

43. vire gospodăru si zițe: «cum-î?»

44. îe zițe: «bire, frike fost-a căt ver, ma-î platite».

45. si îe-l' râte tot țe l-a îe dât.

46. gospodăru-l' zițe: «eco sé-sti

mortul: «Hei, până acum a fost vremea ta, acuma-i a mea.»

29. Și el îi zice: — «Cum m'ai ascultat tu pe mine, așa te-oi [ascultă] și eu pe tine.»

30. «Treci înaintea mea și deschide ușa asta.»

31. Și el îi zice: — «Cine a închis-o s'o și deschidă.»

32. El îi zice: «Păzește că te voiu mănca!»

33. Și el îi zice: — «Nici [de atât] nu ești bun, să mă mănânci.»

34. [Atunci] îl trage la altă [ușe]. «Bine, deschide [dară] asta.»

35. El îi zice: — «Cine a închis-o s'o și deschidă.»

36. El îi zice: «nu vei [deschide-o] dară?»

37.—Hei, fugi băietе și deschide-o!

38. Și-i zice: «aceasta însă trebuie s'o deschizi!»

39. Și el îi zice: — «sâc, n'oi [deschide-o]!»

40. El îi zice: «Bine, dacă tu ești așa că chiar n'ai frică, [atunci] ferice de tine și de mine; aici ți-s toate trei [ușile] deschise: în cea dintâi ai aur, în a doua ai argint, în a treia ai aramă. Și [toate] astea-s numai ale tale.»

41. Dar [acum] i-a fost frică.

42. Dimineața iese afară la ușe.

43. Vine gazda și zice: «Cum îi?»

44. El zice: «Bine, frică mi-a fost câtă vrei, dar e plătită!»

45. Și el îi arată tot ce-i dăduse acela.

46. Gazda îi zice: «Vezi, dacă ești

cuntenăt, i-o-ț dăvu fil'a si țasta căse si bivêiț scupa».

47. si iel' s-a tunțe nsurat si namiru zivit.

3.

1. O votê un hlapăț sluzit-a gospodăru tota luț zivleña.

2. când-a vut gospodăru za murî, iê zis-a lu hlapățu : «tu-mú-ai fost bur, ma i-o te rogu viro me veglă ța nopte țe me zecopêiru.»

3. țela hlapăț a mes si se imbatê pre un om : țela fost-a ânêlu.

4. si iê zițe : «iuvê meri ? na-ț țasta băt de liske si păs-n țimiter si țe columbăru cu țesta băt, perke vor veri trei de iel' si vor rescopêi te gospodăr si oderî-l-or e pocle l-or năzat zecopêi. e tu le coza fureș si netegnê-v-o ân te columbăr. iel' vor-o țere si t-or zegl'edi si frike ț-or lucră. ma n-âri frike nis.cătra tire n-or putê veri. iel' ț-or coza ntrebă e tu-l' ntrebê ke țe vor iel' cu iâ ; ke se ț-or dă trei muli de pînez, sa ke l-er o dă. si tunțe iel' ț-or dă si ț-or spure ț-or de coze fâțe.»

5. si țeli trei draț a zis ke s-or ânmești ân ța coze si c-or mēre priŋga cunfine iuvê l-a iê pomițêit.

6. țeli draț zicu c-or ómiri vedê si c-or ganêi : »vezi ț-a-i iê ; e in-vețe ren fi noi.

mulțumit, eu iți dau pe fie-mea și casa asta și trăiți împreună».

47. Și ei s'au însurat atunci și au trăit în pace.

3.

Traducere.

1. Odată o slugă a slujit la un stăpân toată viața lui.

2. Când a fost stăpânul pe moarte, i-a zis slugii : «Tu mi-ai fost bun, dar te rog vino și ține-mi veghea în noaptea când mă vor îngropă.»

3. Sluga a mers și s'a întâlnit cu un om : acela eră îngerul.

4. Și el zice : «Unde mergi ? Na-ți nuiaua asta de alun și mergi în cimitir și fă un cerc din nuiaua asta, căci vor veni trei draci și vor desgropă pe stăpânul tău și-l vor beli și apoi îl vor astrucă din nou. Și tu fură-le pielea și trage-o pe cercul tău. Ei o vor căută și te vor privi și-ți vor face frică. Dar n'ai nici o frică. La tine nu vor putea veni. Ei iți vor cere pielea și tu întreabă-i că ce vreau cu ea ; [și spune-le] că dacă-ți vor da trei catări [încărcați] de bani, atunci le-o vei da. Și atunci ei iți vor da [banii] și-ți vor spune ce vor face cu pielea.»

5. Și acei trei draci au zis că se vor îmbrăcă în pielea aceea și că vor merge pe lângă hotare, pe unde el le mutase.

6. Dracii aceia zic : oamenii vor vedea și or zice : «vezi, acesta e el ; și când colo vom fi noi !»

4.

1. O votę fost-a trei sor siromáske, zúidarite.

2. si iále sera s-a-v pogovaręit urę cu áte si ntrebát-a urę atę te re iá zeli.

3. ța mai tırara zițe ke iá re vre maritá-se dupa țeșáru; ța dova zițe ke-l re fi dosti lui iardiúner; treia zițe ke-l re fi dosti fil'u lu iardiúneru.

4. țeșáru l-a scutát si avzít-a-v tot ța-v iále ganęit.

5. pocele ie mere cá.

6. damaręta le fáte clemá tote trei cátra sire si c'eme urę po urę ántu sire-n cámare.

7. e iále, siromáskele, vut-a frike si rusire ke te va fi cu iále.

8. ța mai betára c'eme prve si-v-o-ntrebę ke te s-a-v pogovaręit serę cu sele sor, ța urę.

9. iá n-a vrut zițe; l-a fost rusire. si zițe: «nis».

10. țeșáru-l zițe:—«moresti spure.»

11. iá n-á vrut, e ie-l zițe: —«spure moresti, perké se ne, ța-va mere za glávu. se nu-ți fiie rusire, spure!»

12. iá zițe: «noi am ganęit cu so-rárle si io-m zis ke rës vre maritá-me dupa fil'u lu iardiúneru.»

13. țeșáru zițe:—«beú, bire-i. zá-to nu-i potriba ve frike si țasta va fi».

14. cmoțe c'eme dova-n cámare

4.

Traducere.

1. Odatá au fost trei surori sár-mane, croitorese.

2. Și într'o seară povestiau una cu alta și s'au întreat una pe alta ce ar dori.

3. Cea mai tânără zice că ea ar vrea să se mărite după împáratul; cea de a doua zice, că i-ar ajunge gră-dinarul lui; a treia zice că i-ar fi de ajuns fiul grădinarului.

4. Împáratul a ascultat și a auzit tot ce au vorbit ele.

5. După aceea el pleacă.

6. Dimineața poruncește să le cheme pe toate trele la sine și le cheamă una după alta înaintea sa în odaie.

7. Și sármanelor le erá frică și rușine [neștiind] ce va fi cu ele.

8. Pe cea mai bătrână o cheamă cea dintâi și o întreată că ce au povestit acasă cu surorile sale, în ceasul acela.

9. Ea n'a vrut să spună; i-a fost rușine. Și zice: «Nimic».

10. Împáratul îi zice: — «Trebuie să spui».

11. Ea n'a vrut și el îi zice: — «Trebuie să spui, dacă nu, îți va fi de cap. Nu-ți fie rușine, spune!»

12. Ea zice: «Noi am vorbit cu surorile și eu am zis că aș vrea să mă mărit cu fiul grădinarului.»

13. Împáratul zice:—«Foarte bine. De aceea nu trebuie să ai frică; aceasta se va întâmplá.»

14. Acum cheamă pe a doua în

ntru sire si v-o-ntrêbe ke ța-v iă gançît sere cu sele sor, ța ure.

15. Fei a fost rusire spure si frike ke te pote fi; si nu vrese zite nis.

16. țesăru zite ke morç spure, se ne-l va za glăvu îi.

17. Fei a fost rusire.

18. țesăru-l zite ke se nu-l fiie ru-sire spure, ke nu va fi nis de slăbo.

19. ontrat iă zite ke n-ă nis âto gançît, nego ke s-a-v pogavarçît cu sorârle si k-a zis ke Fei re fi dosti maritâ-se dupa iardiñeru.

20. ontrat al' ie zite: — «țasta nu-i nis de slăbo; fi-va, si tu te poți maritâ dupa ie.

21. acmoțe c'eme ța mai tirara nuntru.

22. ântrebe si iă ța-v iă gançît sere, ța ure.

23. Fei a fost frike spure si rusire l-a fost inke mai mund zite țâ ța-v iă gançît.

24. țesăru-l zite: — «moresti spure, se nu-ț va îi za glăvu!»

25. poele iă morçit-a spure si zite lu țesăru: «cân s-a mele sorâr pogavarçît si io cu iale, ța mai betăra zis-a-v ke-l re fi dosti maritâ-se dupa filu lu iardiñeru, ța dova zis-a-v ke Fei re fi dosti anke dupa iardiñeru, e io-m zis ke io res vre țesăru, ali nis».

26. ontrat țesăru zite: «beñ, țasta nu-i slăbo, țasta pote fi, si tu t-er

odaie înainte sa și o întrebă că ce a vorbit aseară cu surorile sale, in ceasul acela.

15. Ei i-a fost rușine să spună și frică [neștiind] că ce poate fi; și nu vrea să spună nimic.

16. Împăratul zice că trebuie să spună, dacă nu, îi va fi de cap.

17. Ei i-a fost rușine.

18. Împăratul îi zice că să nu-i fie rușine a spune, căci nu i se va întâmplă nimica rău.

19. Atunci ea zice că n'a vorbit altă decât că a povestit cu surorile, că ei i-ar fi de ajuns să se mărite cu grădinarul.

20. Atunci el îi zice: «Asta nu-i nimica rău; se va întâmplă și tu te poți mărită cu el.

21. Acum chiamă pe cea mai tânără înăuntru.

22. O întrebă și pe ea ce a vorbit aseară, în ceasul acela.

23. Ei i-a fost frică să spună și i-a fost și mai tare rușine să spună ceea ce a vorbit.

24. Împăratul îi zice: — «Trebuie să spui; dacă nu, îți va fi de cap!»

25. Atunci ea trebui să spună și zice împăratului: «Când au povestit surorile mele și eu cu ele, cea mai bătrână a zis că i-ar fi de ajuns să se mărite cu fiul grădinarului, cea de a doua a zis că ei i-ar fi de ajuns să se mărite și cu grădinarul, iar eu am zis că eu aș vrea pe împăratul, sau nimic».

26. Atunci împăraful zice: «Bine, asta nu-i rău, aceasta se poate în-

marită dupa mire; țale âtele cum
 ăș-a-v zberit».

27. ontrat s-a iăle tute trei ma-
 ritât: iă dupa țesăru, lei sorăr dupa
 țeli ălți doi: iardișneru si fil'u lu iar-
 dișneru.

28. zălic vreme stăt-a-v iă cu țe-
 săru, pocle l-a verit lu țesăru un te-
 legrâm, za mere-n voiske.

29. ontrat iă ramăs-a-v căse plăn-
 gânda si s-a poiđeît ke l-or ăn voiske
 omu uțide.

30. ie falit-a-v tuđe vreme de căse
 e iă-v rodit o fețe cu o zlătne stę
 pre frunte.

31. e sorărle lei fost-a-v la iă căn
 a-v iă rodit si l-a-v scuns țăsta fețe,
 ke măia nu-v-o vede.

32. ontrat sorărle fost-a-v pre iă
 nenavidne ke iă-i dupa țesăru ma-
 rităte si e-a-v rodit o musăte fețe
 cu o stę pre frunte.

33. si iăle țăsta fețe l-a-v-o lăt că
 si pusa-v-o-n o casețe si hitit-a-v-o-n
 o fumerę.

34. un betăr crstiiăn mes-a ribe
 lovi cu băra si vede țăsta casețe
 ke plivę.

35. e ie mere cuntru si căvte țe-i
 nuntru si vezút-a-v țăsta fețe si lăt-
 a-v-o căse cu sire si-v-o zrnțit-a lu
 se mulere si zițe: «țăsta-m flăt ăn
 fumerę. ășno siromăs, ma Domnu
 stiie de te familiie ăi si se nu ato,
 ne pote Domnu platí. docele zivirno,
 ren-o țirę cu noi».

36. pocle sorărle lu țăsta țesarițe
 pisęit-a-v lu țesăru ke-i țesarița căro
 grumbę si k-a-v nascút o simiie.

37. e țesăru s-a-v căro disperęit,

tămplă, și tu te vei mărită cu mine;
 celelalte care cum și-a ales».

27. După aceea s'au măritat toate
 trei: ea cu împăratul, surorile ei cu
 ceilalți doi: grădinarul și fiul grădi-
 narului.

28. A trăit cu împăratul câtăva
 vreme, apoi i-a venit împăratului o
 telegramă să meargă în războiu.

29. Atunci ea rămase acasă plăn-
 gând și se văicăriă că i-or ucide băr-
 batul în războiu.

30. El a lipsit multă vreme de a-
 casă și ea a născut o fată cu o stea
 de aur pe frunte.

31. Și surorile ei au fost la ea
 când a născut și i-au ascuns fata, ca
 să n'o vadă mamă-sa.

32. Surorile ei au fost pizmașe pe
 ea, că e măritată cu împăratul și că
 a născut o fată cu stea pe frunte.

33. Și ele i-au luat fata și au pus-o
 într'o lădiță și au aruncat-o în râu.

34. Un om bătrân a mers să prindă
 pește cu barca și vede lădița că înnoată.

35. Și merge către ea și se uită
 ce-i înăuntru și a văzut fata și a
 luat-o acasă cu sine și a predat-o
 muierii sale zicând: «Am aflat-o în
 râu. Suntem săraci, dar Dumnezeu
 știe din ce neam e, și dacă nu alt
 ceva, ne va răsplăti Domnul. Cât
 vom trăi, o vom țineă cu noi».

36. După aceea surorile împără-
 tesei au scris împăratului că împă-
 răteasa e foarte hădă și că a născut
 o maimuță.

37. Împăratul s'a măhnit foarte

ke ie-î un țesâr și lui mul'ere sâ mu-sățe si k-a-v nascût o sîmiie.

38. ie-v bire mislit, n-â pisçît țude vreme de mâre zâlost, ni n-â vrut câta cređe.

39. steptât-a-v o votę ke va finî vojsca si ke va veri cãșe, za sti âns cum pote ța stvâr fi.

40. pocle fost-a-v cãșe nuscât vreme si vire nâzat un telegram, ke ie morę nâzat ân vojske męre.

41. pocle ie mes-a-n vojske.

42. a lui mul'ere nâzat a rodît si fei sorâr a nâzat pisçît lu țesâru, c-a-v lui mul'ere rodît un brec; e țasta-v fost invețe un musât fet cu o ste pre frunte.

43. tunțe cum-a-v iâle fost nena-vidne pre se sor, ke-î iâ dupa țesâru maritate, pisçît-a-v lu țesâru, ke-î iâ câro grumbę si c-a-v nascût un brec.

44. ma ie câta bire țe l' a vrut, totûro n-â crezût lu listurle țe-l' vi-ravęia, strpît-s-a nâzat si n-â vrut nis pisçî, nego steptât-a-v docle ie nâzat din vojske vire.

45. când-a ie nâzat din vojske verit, flât-a-v se mul'ere vâvic musățe cum-a-v si mâjće fost.

46. treia votę morçît-a nâzat ân vojske męre si lui mul'ere-v nâzat rodît.

47. fei sorâr-a pisçît c-a-v un mațac rodît, ma țâ n-â fost istina, nego țâ fost-a un musât fet cu o ste pre frunte.

48. ontrat ie s-a-v câro rezjadit pre țasta, ke iâle-l' pisescu ke lui mul'ere-v un mațac rodît si pisçît-a

că el e împărat și nevastă-sa cea frumoasă a născut o maimuță.

38. S'a răsândit bine, n'a scris nimic multă vreme, desupărare mare, nici n'a vrut să creadă nimic.

39. A așteptat să sfârșească odată războiul și să vie acasă, ca să știe însuș cum poate fi lucrul acela.

40. A stat acasă câțva timp și vine iară o telegramă, că trebuie să meargă iar în războiu.

41. Și a mers în războiu.

42. Nevastă-sa a născut iar și surorile ei au scris din nou împăratului, că nevastă-sa a născut un câne; și când colo acesta era un Făt-frumos cu o stea în frunte.

43. Atunci, cum erau pizmașe pe sora lor, că-i măritată cu împăratul, au scris împăratului că-i tare hădă și c'a născut un câne.

44. Dar el de mult ce o iubiă, n'a vrut să scrie nimic, ci a așteptat, până ce se va întoarce iară din războiu.

45. Când a venit din nou din războiu, a aflat pe nevastă-sa tot frumoasă, cum fusese și mai nainte.

46. A treia oară trebui să meargă iară la războiu, și nevastă-sa a născut iară.

47. Surorile ei au scris c'a născut un cotoiu, dar aceasta nu eră ade-vărat, ci eră un Făt-frumos cu o stea în frunte.

48. Atunci el s'a mâniat foarte, că ele i-au scris că nevastă-sa a născut un cotoiu și a scris că, dacă aceasta-i

ke, cân-ăi ța sâ, neca-v-o puru vije
la un loc, ijuve âpa vâvic pre iă caplê.

49. ije verit-a din vojske si vâvic-a
fost zâlostân si mislit-a dupa se mu-
lere si vâvic-a mislit se ța pote is-
tina fi, k-a-v iă asâ rodit.

50. si s-a pus ân câmare, nigdar
nu verița fâre, uime-de-ța ke ije vâvic
mislit-a.

51. țesçi fețór pena cân-a fost nas-
cût iel' a virit hitit ân âpe, ca si
ța prva fețe, si țesta ribâr-a-v tus-
trêi polovit si dus acâse si l-a lu se
mulere dât.

52. si ije fost-a ca si lor țate e iă
ca si lor mâje.

53. pocle iel' fost-a betâr si obo-
lit-a-v si musât l-a nmețavêit pâ-
minta si cum se iel' morescu l'ubi
ur cu ât. si l-a-v spus ke iel' nu l'i-s
lor roditel' si ijuve l-a iel' flât si cum
l-a iel' po siromâski gojit, si l-a lasât
câsa si vrtu, ța iel' vut.

54.—55. pocle iel' murit-a-v, iel'
a-v zivit scupa si-n vrt lucravêit mai
musât ța putut.

56. e o zi dupa țâ vire o betăre
bâbe si-l ntrebe un cus de păre.

57. iel' l-a-v dât si iă l-a-v musât
zehvalit. na zâdûin iă le zițe: «vostru
vrt-ăi tot musât, samo o stvâr ve
falê nuntru».

58. iel' posnescu misli țe pote lor
falî nuntru si rugâ-v-o neca le spure
țe lor pote falî nuntru.

59. iă l-a zis: «si, ijo ve voi spure

așa, s'o pună într'un loc unde să pi-
cure mereu apa pe ea.

49. El se întoarse din războiu și
a fost mereu trist și se gândia la
nevestă-sa și mereu își bătea capul
dacă poate fi adevărat, că ea a născut
astfel.

50. Și s'a pus în odaie, nu ieșia
niciodată afară, din pricină că se
gândia mereu.

51. Feciorii aceștia, abia s'au năs-
cut și au fost aruncați în apă, ca și
fata cea dintâi, și pescarul acela i-a
prins pe toți trei și i-a dus acasă și
i-a dat nevestei sale.

52. Și el a fost ca și tatăl lor, iar
ea ca și mama lor.

53. Apoi ei au îmbătrânit și s'au
îbolnăvit și i-au crescut frumos cu
pricepere și i-au învățat cum trebie
să se iubească unul pe altul. Și le-au
spus că ei nu sunt părinții lor și
unde i-au găsit și cum i-au crescut ca
pe oamenii săraci. Și le-au lăsat casa
și grădina pe care o aveau.

54.—55. După ce au murit, ei au
trăit împreună și au lucrat în gră-
dină pecăt au putut mai frumos.

56. Și după aceea, într'o zi, vine
o babă bătrână și le cere o bucată
de pâne.

57. Ei i-au dat și ea le-a mulțumit
frumos. La urmă, ea le zice: «gră-
dina voastră-i foarte frumoasă, nu
mai un lucru vă lipsește în ea.»

58. Ei încep să se gândească ce le
poate lipsi în ea și s'o roage să le
spună ce le poate lipsi în ea.

59. Ea le-a zis: «da, vă voi spune

țe vo falé, ma va fi tesco za dobnđi ța stvâr.»

60. țela mai betăru zițe: «îo-î mere țere, magari pre tota luma, docl[e] aflâr.»

61. îă-l' odgovoré, ke moré trei vote lu călu pótcovele gambiél, măjće nego coló verire. si l'-a spus țe lor falé: ke lor falé o deblé si pre deblé un pul' cărle cănteț vāvik. si îă l'-a spus iuve vor țasta flá. ontrat îă mere cá.

62. țesta mai betăru frâte zițe lu sore-s neca-l' pripravé țevâ za cu sire lá, ke ie va mere țere țasta țe lor-n vrt falé.

63. sora l-a-v rugăt si plâns-a ócoli de ie, ke neca nu mere ke se va pl'erde, ma ie per forța ke mere.

64. si îă l-a-v lasăt si facút-ăl'a ța ț-a-v ie vrut.

65. ie mere cá si-njurebē un stărăt.

66. țesta stărăt-l-ntrēbē iuve mere e ie-l' zițe ke mere-n țela si țela loc, e țela stărăt-l' odgovoré: «ămne ănrēće cu călu docle poți, pac ver verí prin boske si codri mâr, pöcle va fi previse-n zdolu si va fi pole-dito, ke cu călu n-er putē-nrețće; ontrat ver mere-mnănda si coló tire vor c'emâ de tote bânzile si ți-se va vedē ke plăngu si te rogu ke neca nu meri rețće; toț vor te c'emâ, si vor ganēi: «nu mere-nrețće, perké t-er pl'erde!» ți-se va vedē ke-s tel' frăt si țe sor si țâte si măja, ma tu

ce vă lipsește vouă, dar lucrul acela va fi greu de dobândit.»

60. Cel mai bătrân zice: «eu voi merge să caut, măcar prin toată lumea, până voi afla.»

61. Ea-i răspunse, că va trebui de trei ori să schimbe potcoavele calului, până va sosi acolo, și le-a spus ce le lipsește: că le lipsește un copac și pe copac o pasăre care cântă pururea. Și ea le-a spus unde le vor găsi. Apoi pleacă.

62. Fratele cel mai mare zice soru-si să-i pregătească ceva ce să iea cu sine, că el va merge să caute aceea ce le lipsește lor în grădină.

63. Sora l-a rugat și a plâns pe lângă el, să nu meargă că se va pierde, dar el [zicea] cu tot dinădinsul că merge.

64. Și ea l-a lăsat și i-a făcut aceea ce voia el.

65. El pleacă și se întâlnește cu un moș.

66. Moșul ăsta îl întreabă unde merge și el îi zice că merge în locul cela și căla. Iar moșul acela îi răspunde: «mergi înainte cu calul până unde poți, apoi vei ajunge în pădure și în munți mari, apoi va merge [calea] prea tare la vale, și va fi îngheț, așa că cu calul nu vei putea [merge] înainte; atunci vei merge pe jos și acolo te-or chema din toate părțile și ți se va părea că plâng și că te roagă să nu mergi înainte; toți te vor chema și vor grăi: «nu merge înainte căci te vei pierde!» Ți-se va părea că-s frații tăi și surorile tale și tata și mama,

nu te cutezi obrni, perké ver vâl'e ocamení».

67. si ie de milinê te li s-a vezút ke-s luî roditel' vutât-a-v te l-a-v țela stârăt' zis si obrnít-s-a ie nâzat si vâl'e ocamenít-a-v.

68. dupa țâ luî sor si luî frâte s-a-v țude poidêit dupa ie, ke nu-î-l si ke s-a p'lerzút ie.

69. ontrat luî frâte s-a-v spravit țere-l si mes-a-v. ânîurbê un stârăt' cârle l-a-v ântrebât iuve ie mere. ie spus-a-v cum-âs-a-v luî frâte p'lerzút, ke-l mere țere, docle-l aflâre.

70. ie l-a-v zis: «âmne!» si-l zițe iuve-l va flâ, âl' zițe tot țe-l va tukêi pre kâle, cum va ie verí prin boskê si prin codri, pocle va verí pre led, ke nu va putê vec cu câlu nreñce; ontrat neca scoțê zos si neca mere-mnânda; ke va avzí ke-l va c'lemâ luî frâte, luî sor, luî țâțe, și máia, ma ke nu se cutețe obrni, ke țâsta vor fi iel', se se obrnire ke va vâl'e ocamení, ke nu va sti nis vec.

71. când-a ie verít coló, li-s-a vezút ke-l c'lemu de tote bânzile si-l' ganescu: «nu mere-nreñce ke t-er p'lerde!» ie mislit-a-v ke-î țâ ístina, ke âs țâ iel' si s-a-v obrnít si ocamenít-a vâl'e.

72. dupa câta zile lor sor posné mislí si plânze iuve-s l'eî frâț si iuve-s-a-v iel' p'lerzút. si iâ mislit-a-v iuve-l re putê flâ si zis-a-v: «za, n-âm nego țe'fi doî vut ân țâsta lume, meg-l' țere; ali l-oî oslobodí, ali voi si ió muri cu iel'».

dar tu să nu te întorci, căci te vei preface îndată în stâncă.»

67. Și el de mila ce i s'a făcut, crezând că-s părinții lui, a uitat ce îi spusese moșul acela și s'a întors și îndată a împietrit.

68. După aceea frate-său și soru-sa s'au văicărat mult după el, că nu-i și că s'a pierdut.

69. Atunci fratele său s'a gătit să-l caute și a plecat. Se întâlnește cu un moșneag care-l întreabă unde merge. El a spus cum s'a pierdut frate-său și că merge să-l caute, până-l va găsi.

70. El îi zice: «mergi!» și-i spune unde-l va găsi, îi spune tot ce i se va întâmpla pe cale, cum va ajunge în pădure și în munți, apoi va ajunge pe ghețuș, așa că nu va mai putea merge cu calul înainte; atunci să sară jos și să meargă pe jos, că va auzi că-l va chema frate-său, soru-sa și taica și maica, dar să nu se întorcă [crezând] că vor fi ei, căci de se va întoarce, se va preface îndată în stâncă, așa că nu va mai ști nimica.

71. Când a venit acolo i s'a părut că-l cheamă din toate părțile și-i spun: «nu merge înainte căci te vei pierde!» El a crezut că-i adevărat, că-s ei și s'a întors și a împietrit îndată.

72. După câteva zile sora lor începe să se gândească și să plângă că unde vor fi frații ei și unde s'au pierdut. Și ea se gândia că unde-i va putea găsi și zise: «n'am avut decât pe ei doi pe lumea asta, merg să-i caut; sau îi voi slobozi sau voi muri și eu cu ei!»

73. Iă l-a mes țere si iă vire ăm-nănda pre o căle si vede ur de un stup legăt cu a lui per, si ie-v-ontrêbe iuve mere; iă l-a spus cum-a-v iă doi frăț p'lerzút, căta vreme falescu ke nu ni stiie de iel si zițe: «meg-l' țere, sām cuntentę magari si iō muri cu iel».

74. Ie-l' zițe: «ămne, si tu l'er flă, ma căn veriri-n țela loc nu ută mele besęde țe-ț iō zic: tu ver avzi ke t-or c'lemă si rugă-te si plânze ócoli de tire, neca te fermesti ke iel's tel frăț, e tu nu te cutezi fermêi, ni obrni-te năzat, ca si cum a-v tel frăț obrnit-se si s-a-v p'lerzút; tu ămne nrejće docle veriri la o deble, ke ver, vedę sus un pul' iuve cănte. ontrat ămne sus pre ța deble si cățe țela pul'».

75. când-a iă coló verit, avzit-a-v de tote bânzile ke-v-o c'lemu si k-a-v plâns ócoli de iă, neca se fermę ke iel's lei frăț.

76. Iă bire-n căp țirút-a țe l-a-v țela ț-a fost legăt zis, ke iă nu se cuteze fermêi, ni obrni năzat, docle nu verire la ța deble, iuve-i pul'u sus, cărle vâvic cănte.

77. când-a iă verit la ța deble, meș-a(-v) sus si mere za cațá țela pul', ma pul'u s-a zâlic strasít si sca-păt-a cá.

78. Iă mere dupa ie; pac li-s-a lasăt cațá si iă ontrat cățe țesta pul' si misle cum re iă putę iņke ța deble cu sire lă; e pul'u-l' odgovorę: «țiie nu-i trebe nego trei fol' lă si din

73. Ea a mers să-i caute și a mers pe jos pe o cale și vede pe unul legat de un par de părul său. Și el o întreabă unde merge; ea i-a spus cum a avut doi frați, de câtă vreme lipsesc, că n'are știre despre ei și zice: «merg să-i caut, și-s mulțumită măcar să pot muri cu ei».

74. El îi zice: «mergi și îi vei găsi, dar când vei sosi în locul acela nu uită de vorbele mele pe cari ți le spun: tu vei auzi că te vor chema și ruga și vor plânge în jurul tău, ca să te oprești că ei sunt frații tăi, dar tu să nu te oprești, nici să te întorci, precum s'au întors frații tăi și s'au pierdut; tu mergi înainte până vei ajunge la un copac, pe care vei vedea cântând sus o pasăre. Atunci urcă-te pe copacul acela și prinde pasărea».

75. Când a sosit acolo auzi din toate părțile că o cheamă și că plângeau în jurul ei, ca să se oprească că ei sunt frații ei.

76. Ea a ținut bine minte ce i-a spus cela ce eră legat, ca să nu se oprească, nici să se întoarcă, până nu va sosi la copacul cela, în care e sus puiul care cântă mereu.

77. Când a sosit la copacul cela, s'a urcat și merse să prindă pasărea, dar pasărea s'a speriat puțin și a scăpat.

78. Ea merge după ea; pe urmă i s'a lăsat prinsă și atunci ea prinde pasărea și se gândește cum ar putea lua cu sine și copacul cela; iar pasărea îi zice: «nu-ți trebuie să iai decât trei foi și din aceste trei foi

făste trei fol ăţ va zrastî la un hip o deblę (a)săve».

79. ontrat męre iă cu ţesta pul năzat prende verit-a-v si ăfle sel frăt ocamenit si męre cătra iel. ontrat-a-v pomislit ke se re iă putę a sel frăt oslobodî; ontrat l'eî frăt-a-v vâle ozivit năzat si toţ ţeli ă-a-v fost ocamenit ţiļa mergu cătra căşe si saki pre căle ţe vedeļa, ăl oslobodija.

80. verit-a la ţela ă-a fost legăt de stup si devet căţke ócoli de ie fost-a.

81. si ie-v-o clęme, ziţe: «ţe, mire sirota ver lasă ięnţa, ió-sm ţela ă-am tire oslobodit si toţ ţesci ălţi; smilvę-te, nu ni mire lasă ănţa, trupę-me cu o folę de ă deblę ă-ai tu lât».

82. si ontrat mes-a iă cătra ie si trupit-l-a-v cu ă folę si ie s-a zăino rezlegăt e din ăle căţke ă-a-v ócoli de ie fost, verit-a-v dvanăist crălure färe.

83. ontrat re fost toţ vre si ntrebavęit-a-v-o se se va iă maritå dupa vrur.

84. iă n-a vrut; zis-a ke va cu sel frăt siromăski zivi.

85. ontrat mes-a iel că si mes-a-v ăn se vrt.

86. coló zivit-a-v nuscăt vręme. ontrat cånd-a-v iel căşe verit, făcut-a-v debla nerastî si lasăt-a-v ţesta pul pre iă.

87. ţesta pul a vâvic cãntavęit.

88. pac vire ur cătra iel si le ziţe

îţi va creşte îndată un asemenea copac».

79. Atunci ea se întoarce cu pasărea aceasta pe unde a venit şi găseşte pe fraţii săi împietriţi şi merge la ei. Atunci se gândi că dacă ar putea să-şi slobozească fraţii; atunci fraţii săi îndată au reînviat şi toţi cei ce erau împietriţi acolo merg către casă şi pe fiecare, pe care-l vedea pe cale, îl sloboziå.

80. A venit la cel ce erå legat de par şi erau nouă şerpi în jurul lui.

81. Şi el o chiamă şi zice: «Ce, pe såracul de mine mă vei lāså aici, eu sunt acela care te-am slobozit pe tine şi pe toţi ceştialai; miluęte-te şi nu mă lāså nici pe mine aici, atinge-må cu o foaie pe care ai luat-o din copacul acela.

82. Şi îndată a mers ea la el şi l-a atins cu foaia aceea şi el s'a deslegat îndată şi din şerpii ce au fost în jurul lui au ieşit doisprezece crai.

83. Atunci ar fi vrut s'o aibå toţi şi o întrebårå dacå vrea så se mårite cu vreunul.

84. Ea n'a vrut; a zis cå vrea så tråeascå cu fraţii săi ca oamenii såraci.

85. Atunci au plecat şi au mers în grådina lor.

86. Acolo au tråit cåtva timp. Cånd au venit acaså, au făcut så creascå copacul şi au lāsat pasårea ceea pe el.

87. Pasårea cãntå mereu.

88. Odatå vine un om la ei şi le spune cå ei trebuie så cheme

ke iel' morescu țela țesâr din țesta loc o zi na obéd c'lemâ.

89. iel'-l' odgovorescu ke iel'-s si-româs si grumbo ke âru, ke n-âru nis cu țe posluzi'-l', ni ke n-âru scând si nicacove stvâr.

90. țesta-l' zițe: «samoć nemislē pre țela pul', țiie se va scându fâțe, piîâtele ver aflâ, pasâdele, tavâile, viru si tot țe-ț fure trebe za pre scând tu ver aflâ su pemint ân țela loc, pocle la un ât loc ver aflâ trei zîrure si țela maî mârle țe fure, ver-l dâ cân tot fure finito pre scând ântru țesâru si iē-l va talâ; când-l iē talâre, se va tot pooblati.»

91. când-a fost, iē-v lât țesta zir si l-a-v talât si s-a tot oblatit. iē posnît-a-v iadi-se si vikēl' pre țesci fețór.

92. pul'u posîē ontrat cântâ si zițe lu țesâru: «veselē-te, nu te iadi, ke țasta-s țeli de te sânze, țe ó-a-v pi-sēit k-a țe mulēre nascút o símiie si o mâtķe si un brec; țasta-s tel' fil' si țe file.

93. ontrat s-a-v câro rezveselit cu iel' si lât-l'-a câse si mes-a țere a se mulēre ț-a-v lor mâie fost, se-î iâ inķe viie; si flât-a-v-o inķe viie, lât-a-v-o câse si pocle zâlic vrēme murit-a-v iâ.

94. si vâl'e dupa țâ c'lemât-a-v sele cuñâde si-ntrebât-l-a se iâle conosci țesci fețór. iâle se pristrasescu si zicu: «ne.»

95. iē le-ntrebe ke borbît va fi țasta țeli țe iâle pisivēit-a ke lui

într'o zi la prânz pe împăratul din părțile acelea.

89. Ei îi răspund că ei sunt sârmani și că stau rău, că n'au nici cu ce să-l slujească, că n'au nici masă, nici alte lucruri.

90. Cea le zice: «Gândește-te numai la pasărea ceea și ți se va face masă, vei află talere, cuțite, fețe de masă, vin și tot ce-ți va trebui pe masă, vei află sub pământ în locul acela, apoi la un alt loc vei găsi trei fructe și pe cel mai mare îl vei da pe masă, când tot va fi isprăvit, înaintea împăratului și el îl va tăia; când îl va tăia se va murdări de tot.»

91. Când i-a venit rândul, el a luat fructul acela și l-a tăiat și s'a murdărit întreg. El a început a se necăji și a strigă spre ficiorii aceștia.

92. Pasărea începù atunci să cânte și zise împăratului: «bucură-te, nu te supără, că aceștia-s sânge din sângele tău, despre care ți-au scris că nevastă-ta a născut o maimuță și un cotoiu și un câne; aceștia-s fii tăi și fiica ta.»

93. Atunci s'a bucurat tare cu ei [împreună] și i-a luat acasă și a mers să caute pe nevastă-sa, care a fost mama lor, dacă-i încă vie: și au găsit-o vie încă, au luat-o acasă și după puțină vreme ea a murit.

94. Și îndată după aceea a chemat pe cumnatele sale și le-a întrebat dacă cunosc pe feciorii aceștia. Ele se sperie și zic: «nu.»

95. El le întreabă că poate aceștia sunt cei despre cari ele au scris că

mul'ere nascut-a-v o simiie si o mâtkę si un brek?

96. si ontrat-ăl-a-v vii zgorit.

5.

1. O votę mes-a un mladić sluzi, la un gospodâr za boji pâste. si s-a pogodit asă: cân prikinire bițu, neca męre acășe din ât.

2. ie stivút-a ke un prevt viravé cătra lui mul'ere.

3. ie prikinit-a bițu si zițe lu gospodâru ke męre din ât.

4. gospodarița vezút-a ke ie vire si iă zițe lu prevtu neca se scunde su păt.

5. hlapățu zițe lu gospodarițe ke la un gospodâru tremes neca căsa pometé. iă-l zițe: «ma țe-sti bedast?»

6. ma ie lât-a métura si zdroțę pri su păt cu métura. de cân l-a zgrebít lât-a bițu si mes-a cătra gospodâru.

7. âțe-zi zițe lu gospodâru, ke męre din ât biț.

8. e gospodarița vede ke ie vire si zițe lu prevtu: «țela drac vire; scunde-te-n-rmâr!»

9. e ie zițe: «gospodâru mń-a dât urdin ke neca tot din cășe puțg pre baladúr.» ie cățe casúnele si le hitę pre baladúr si prevtu cu-rmâru; si tunțe ța lăie si męre cătra gospodâru.

10. âțe-zi męre din biț. iă vede ke vire si-l zițe: «păs-n gumne si zegrnę-te cu slâme, iur ie nu va stiț ké-sti-tu ția.»

nevastă-sa a născut o maimuță, un cotoiu și un căne?

96. Și atunci el le-a ars de vii.

5.

5. Traducere.

1. Odată a mers un tânăr să se bage slugă la un stăpân, ca să-i pască boii. Și s'a tocmit așa: când i se va frânge biciul, să meargă acasă după altul.

2. El știa ca un preot obișnuia să umble pe la muierea lui.

3. A frânt biciul și zice stăpânului că merge după altul.

4. Stăpâna a văzut că vine și zice preotului să se ascundă sub pat.

5. Sluga zice stăpânei că l-a trimis stăpânul să măture casa. Ea-i zice: «ce, ești nebun?»

6. Dar el a luat mătura și împinge cu mătura sub pat. După ce l-a sgăriat, a luat biciul și s-a dus la stăpân.

7. A doua zi zice stăpânului că merge după alt biciu.

8. Și stăpâna vede că vine și zice preotului: «Dracul cela vine; ascunde-te în dulap.»

9. Și el zice: «stăpânul mi-a dat poruncă să pun tot din casă pe pridvor.» Apucă lada și o aruncă pe pridvor și pe preot cu dulapul; și apoi le lasă și merge la stăpân.

10. A doua zi merge după biciu. Ea vede că vine și-i zice [preotului]: «mergi în arie și acopere-te cu paie, de bună samă că nu va ști că ești aci.»

11. Țe zis-a lu gospodarițe ke l-a gospodăru tremés neca ța slâme zâlic stuțé, ke-î zrne-n-ń-â iņķe de grăv.

12. Țe lât-a țipu si tuțé priste ța slâme si Țe se uvițé printru slâme, ma hlapățu tâte si se ārde.

13. «a infati,» zife prevtu a l'eї, «nu-ı ăto, nego tu ver mōrēї cătra mire veri. ıo-ı măre vę aratâı, țe m-or pemintu ară, e tu ădo merinda si ne ren pogovori noi doı.

14. ıă-l-ntrēbę: «ııuve vor fi tel' a-ratâı?»

15. Țe-l' zife: «ııuve furu boїi ocrunıț cu rózele.»

16. e hlapățu avzıt-a e Țe musăt mēre ătę-zi cu gospodăru ară si-n-crunıt-a sel' boїi cu rózițe ócoli de corne.

17. e gospodăru-l' zife: «țe-sti be-dast ke boїi ncrunesti?» Țe-l' zife, ke-s mai musăt.

18. ócoli de podne vire gospodarița si portę pre căp o măre sprțę si zife: «Bog daї sriću.»

19. e omu-l' zife: «sa ță-ı veriť?» e ıă-l' zife: «dus v-am țevă mai buro za merindu.»

20. de saco ț-a muņcăt ıă zis-a: «omu me, cúmatru prevtu m-a rugăt ke se reș si luї duțe țevă za muņcă, c-are si Țe tezăt za ară e decla l'e bolneș.»

21. e Țe-l' zife: «sa, du-l', bora-ăї de țe.»

22. e ıă-l' zife: «du-l' tu!» Țe-l' zife: «ıo nu meg». e hlapățu fost-a segav si zife: «țe, nu reș mai bire fi se ve

11. [Sluga] zise stăpânei că l-a trimis stăpânul să îmblătească puțin ale paie, că sânt încă grăunțe de grâu în ele.

12. Luă bățul și îmblătește paiete și [preotul] să svârcolește prin paie; dar sluga tace și rade.

13. «A, într'adevăr,» zice preotul [stăpânei], «nu ne rămâne alta decât că va trebui să vii tu la mine! Eu voiu aveă mâne plugari, cari îmi vor ară pământul, și tu adu-mi prânzul și ne vom înțelege amândoi.»

14. Ea-l întreabă: «unde vor fi plugarii tăi?»

15. El îi zice: «[acolo] unde vor fi boii încununați cu trandafiri.»

16. Dar sluga a auzit. A doua zi merge frumușel cu stăpânul la arat și încunună boii săi cu trandafiri în jurul coarnelor.

17. Stăpânul îi zice: «ce ești nebun de încununi boii?» El îi zice, «că-s mai frumoși [așă].»

18. Pe la ameazi vine stăpâna purtând pe cap un coș mare și-i zice: «noroc să dea Dumnezeu!»

19. Și omu-său îi zice: «ai venit?» și ea îi zice: «v'am adus ceva mai bun de prânz.»

20. După ce au mâncat ea zise: «bărbate, cumătru preotul m'a rugat să-i duc și lui ceva de mâncare că are și el muncitori ca să-i are, iar bucătăreasa îi e bolnavă.»

21. El îi zice: «du-i dară, căci e de unde.»

22. Ea îi zice: «du-i tu!» El îi zice: «Eu nu merg.» Dar sluga eră isteăță și zice: «ce, n'ar fi mai bine,

voi doi țevâ pogovorîț, e îo se reș duțe, reș acatâ si plâca.»

23. gospodâru-l' zițe: «a păs!»

24. e îe mēre si hitē ța pāre ócoli de țeste si țale bure butil' si ța cārne copte, si vire la prevtu si-l' zițe: «câpte-te bire cum ver fuzi, perké va verî me gospodâr cu secură su desne mār si îe va rezikēi de tire țevâ fāțe, perké îe verit-a dozneî ke-l' tu cătra mul'ere āmni.»

25. îe mēre cá si vire la gospodâru si-l' zițe: «îe t-a rugāt ke neca duți secură su desne mār ke l'er nepravî plugu, zāsto luî tezâc ke nu stiîe.»

26. prevtu vede ke îe vire si fuze, e îe-l clēme: «cume, stepte!» e îe trlē iņke ma cáro de frike.

27. e gospodâru se obrnē si mēre nāzat cătra hlapăț si cătra mul'ere si vede ța pāre si ța cārne si țale butil', e îe ța pobire.

28. e mul'era-ntrebe hlapățu: «țe-m ță omu pobirē?» e ie-l' zițe: «rpi, cu țe te va uține, c-a îe cătra tiremnāt.»

29. e iā fuze.

30. vire gospodâru la hlapăț si-l' zițe: «e țe-m mul'era fuze?» e îe zițe: muîte verit-a.»

31. e îe-l' zițe: «te rogu, zute-m trli, ke ren-o cațā.»

32. omu trlē dupa iā. e cān iā n-ā putút već trli, iā s-a fermēit si clecnit-a si zis-a: «omu me, oprostē-m, îe n-ā fost nego treî vote cu mire.»

dacă voi ați sta puțin de vorbă, căci eu dacă aș duce [prânzul], aș căpătă și bacșis.»

23. Stăpânul îi zice «mergi dar!»

24. Și el merge și aruncă jur împrejurul drumului pânea, sticlele acelea bune și carnea aceea friptă și vine la preot și-i zice: «ai grije bine cum vei fugi, căci vine stăpānu-meu cu securea sub mâna dreaptă și parāmi-se că are să-ți facă ceva, căci a băgat de seamă că umbli pe la muiera lui.»

25. El pleacă și vine la stăpān și-i zice: «te-a rugat să-i duci securea sub mâna dreaptă să-i dregi plugul, căci muncitorul lui nu știe.»

26. Preotul îl vede venind și fuge și el îl chiamă: «cumetre, așteaptă!» Dar el fugiā și mai tare, de frică.

27. Stăpānul se întoarce și merge înapoi la slugă și la nevastă și vede pânea și carnea aceea și sticlele acelea și le culege.

28. Iar muiera întrebă pe slugă: «ce-mi culege bărbatul?» și el zice: «petri, cu cari te va omori, pentru că a umblat [preotul] la tine.»

29. Și ea o iea la fugă.

30. Vine stăpānul la slugă și-i zice: «de ce-mi fuge nevasta.» El răspunde: «a înnebunit!»

31. Și el zice: «te rog ajută-mi să fugim, ca s'o prindem.»

32. Bărbatul fuge după ea. Și când ea nu mai putea fugi, s'a oprit, a îngenunchiat și a zis: «bărbate, iartă-mă; n'a fost decât de trei ori cu mine.»

33. e ie-l zite: «țire?» «e sa de tu stii», zite gospodarița lu gospodâru.

34. e zite gospodâru lu hlapătu: «scodeț ke te cu mire preizi, cân-sti asă segav. tu-sti mai segav de mire si de me mulțere si de prevtu, ke t-ai facut neca se țasta doznê, fâr-de nis ganêi».

6.

1. O voteț un fețor pascut-a se blâge-n lug.

2. vila verit-a la ie si l-a zis: «țe lucrî tu iența?»

3. țesta fețor fost-a mic si mrsav, grumbo-nmestit si căro blâtn.

4. vila zis-a-ntru sire: «ie morê fi siromâh si căro débul; io l-oî lâ cu mire, l-oî fâte veri mâre, târe musât si m-oî nsurâ dupa ie.»

5. doņke l-a facut veri cum-a pomislit si țesta fețor mes-a cu iâ, ne la lui stârți, ma ân țela loc, iuvê vila zivit-a cu șele sor.

6. țesta loc fost-a lârgo, lârgo, ma iel-a verit ân mikê vrême si s-a-n-surât scupa.

7. iel a zivit căro bire, docle ie s'a pomislit ke re mere la fâte si la mâja; nu l-a vezut țude vrême, n-â stivut cum stâvu, se-s vii ali mort.

8. vila, mulțera-l, l-a lasat mere vedê, ma l-a zis: «câptê-te tu, neca nu te vrur busnê, ke se te busnire,

33. Și el îi zice: «cine?» «Asta-i, știi tu!» zice stăpâna stăpânului.

34. Iar stăpânul zice slugii: «Păcat să-ți pierzi vremea la mine, când ești așa de isteț. Tu ești mai isteț decât mine și decât muicerea mea și decât preotul, căci tu m'ai făcut să bag asta de seamă, fără să spui o vorbă.»

6. Traducere italiană.

1. Una volta un fanciullo pascolava la sua mandra in un prato.

2. La vila venne da lui e gli disse: «cosa fai qui?»

3. Questo ragazzo era piccolo e magro, male vestito ed assai sporco.

4. La vila disse fra se: «egli deve essere povero ed assai debole; io lo prenderò con me, lo farò diventare grande, robusto e bello e mi sposerò con lui.

5. Dunque lo fece diventare come aveva pensato ed il ragazzo andò con essa, non presso i suoi vecchi, ma nel luogo dove la vila viveva colle sue sorelle.

6. Questo paese era lontano, lontano, ma essi arrivarono in poco tempo e si sposarono.

7. Essi vissero assai bene, finchè egli pensò di andar trovare il padre e la madre; non li vide da molto tempo, non sapeva come stavano, se erano vivi o morti.

8. Vila, sua moglie, lo lasciò andare a vederli, ma gli disse: «guardati, che nessuno ti baci, chè se

tu me ver ută si îo ța votę t-oî veri țere si t-oî castigęi. na-ț țasta mosnę; ță țe pomisliri ver ve.»

9. doņke ie mes-a că si cum a vrut veri la un hip căse, asă verit-a.

10. măia si țate-l' verit-a dupa căta ân căro betăr. si fost-a căro cuntenț căn l-a vezút.

11. si ie zis-a lu măie-s: «fę de mire țe ver, ma nu me samo busni.»

12. si cum la vile fost-a ân un măre palăt, asă ie vrut-a neca fiie si lui căse. si căsa l'-a verit un măre si musăt palăt.

13. a lui suséz nu l-a captăt bire, cum a ie vut țela măre palăt si iel' miț căs; si iel'-a vrut avę asáv palăt.

14. ie facút-a veri lu saki un palăt.

15. o votę de nopte lui măie, cum l-a vut răda, l-a busnit, si ie. de ța votę-mpoî utăt-a vila.

16. ân țela loc-a fost o musâte, musâte fete, ân căre ie s-a asă-namuręit, k-a dețidęit de lă-v-o za mulere.

17. si asă facút-a ma când-a-v iel' mes ân baserikę za zaconi-se, tunțe si vila mes-a ân baserikę si s-a facút vedę samo lui.

18. ie-v-o zegl'edít-a si iă l'-a zis: «va bire, samo tu-m de năzata mos-

qualcuno ti baciasse, tu mi dimenticheresti ed io quella volta ti verrò cercare e ti gastigherò.» Eccoti questa scatola; ciò che penserai, avrai.»

9. Egli dunque se n'andò e siccome voleva venire a casa subito, così venne.

10. Sua madre e suo padre dopo tanti anni invecchiarono molto. Ed erano contentissimi quando lo videro.

11. Egli disse alla madre: «fa di me ciò che vuoi, ma solo non baciarmi.»

12. E siccome presso la vila stava in un grande palazzo, così egli volle che sia anche la sua casa. La sua casa divenne un grande e bel palazzo.

13. I suoi vicini lo guardavano di mal occhio, perchè egli aveva quel grande palazzo, ed essi piccole case; volevano anche essi avere simili palazzi.

14. Esso fece ad ognuno il suo palazzo.

15. Una volta di notte sua madre, siccome gli voleva bene, lo baciò ed egli da quella notte in avanti dimenticò la vila.

16. In quel villaggio vi era una bella, bella ragazza, nella quale s'innamorò tanto, che decise di sposarla.

17. E così fece. Ma quando andarono in chiesa per sposarsi, anche la vila vi andò, e si fece vedere solo a lui.

18. Egli la vide ed essa gli disse: «va bene, solo ritornami la scatola.»

na.» îe l-a-v-o dât, si ța votę s-a domislît de vile.

19. a lui palât si tot a lui verit-a acmó cum a si fost mãñce nego conoscút-a vila.

20. îe tunțe, tot disperęit, mes-a prin bosķe ke va aflâ vila, ämnât-a zia si nopta prin mâr si scur boske si o votę verit-a la o pustiñe, iuvę o bâbę negre ca si corbu cuhęit-a än un mâre mastę scrob.

21. țasta bâbę fost-a o strigę.

22. îe-v-o-ntrebę: «lu cui cuhesti tu cãta scrob?»

23. iã l-a respondit: «iõ cuhesc testa scrob lu mele trej fi'le si tot țasta nu le va fi dosta.»

24. îe-v-o-ntrebât-a iñķe s-a vezút a lui mulęre, vila. iã l-a zis: «ämnę äñreñće si ver verí la sãse fęte; borbit ț-or iãle spure.»

25. îe tunțe mes-a äñreñće si verit-a la un loc, iuvę s-a cuhęit do mastęle de scrob.

26. verit-a si țãle sãse si iãle l-a zis: neca męre-nreñće, va verí la un loc, iuvę vor fi devet de iãle si țaste l-or spure.

27. îe męre, męre prin bosķe si o votę verit-a la devet fęte.

28. îe l-a-v rugât neca-l' zicu s-a vezút trețe lui mulęre.

29. iãle l-a zis ke l-or fãțe męre colę; änfati facút-a verí un mâre vint. țesta vint l-a lât cu sire si îe s-a aflât än un loc, iuvę s-a uscât roba.

30. iența fost-a vila, mulęra-l'.

Egli gliela diede, ed allora si ricordò della vila.

19. Il suo palazzo e tutto il suo ora divenne come prima che conobbe la vila.

20. Egli allora tutto disperato vagava pei boschi per trovare la vila. Camminava giorno e notte attraverso grandi ed oscuri boschi, ed una volta capitò in un deserto, dove una vecchia nera come il corvo cucinava in una grande pentola skrob.

21. Questa vecchia era una strega.

22. Egli le domanda: «per chi cucini tu tanto skrob?».

23. Essa gli rispose: «cucino questo skrob per le mie tre figlie e tutto questo non basterà loro.»

24. La interroga ancora se vide sua moglie, la vila. Essa gli disse: «va avanti e vedrai 6 fanciulle; forse esse te lo diranno.»

25. Egli allora s'incamminò ed arrivò in un luogo dove in due mastelle si cucinava skrob.

26. Vennero le sei ed esse gli dissero di andare avanti, che verrà in una regione dove saranno 9 di queste ed esse glielo diranno.

27. Egli va, va, attraverso boschi e venne da queste 9 ragazze.

28. Le pregò di dirgli se videro passare sua moglie.

29. Esse gli risposero che lo faranno andare presso la vila; diffatti fecero suscitare un gran vento. Questo lo prese seco, ed il bifolco si trovò in un luogo, dove si asciugava della roba.

30. Qui era la vila, sua moglie.

31. o zenske l-a-ntrebât ke țe re
ânța? «câpțe-te, se te re vedê vila,
ke te re restârgni.» si cum jâ sti-
vút-a ke țe-re vila l-a iņķe zis: «scun-
de-te su pâtu lu jâ, si când ăl' decla-
dusere muņcâtu pre scând, tu poi-
dê-l tot.»

32. ie facút-a cum l-a zis ța zen-
skę uri trei zile.

33. vila mislît-a ke-v-o castigę
Domnu din zâ-ț-a facút slâbo lu o-
mu-s, si zis-a: «o Domnu, fe-m vedę
omu, io l-oj oprostí!»

34. tunțe ie l-a zis di su pâț: «zor[e],
zor[e] ke nu-r l'ej fâțe nis!»

35. si cum a jâ zis ke nu-r l'e
fâțe nis, ie scoțit-a fâre di su pâț
si-li s-a ratât.

36. iel' mes-a nâzata scupa ziví si
stât-a iņķe câro bire.

31. Una donna gli domandò cosa
cercasse qui? «guardati, chè se ti ve-
desse la vila ti sbranerebbe.» E sic-
come codesta sapersa che egli cer-
cava la vila, gli disse: «nasconditi
sotto il suo letto, e ogni volta che
la cameriera le porterà il mangiare
sulla tavola, tu mangialo tutto».

32. Egli fece siccome gli disse
quella donna, un tre giorni.

33. La vila credeva che Dio la
castiga, perchè fece del male a suo
marito, e disse: «O Dio, fammi vedere
mio marito e gli perdonerò!»

34. Allora egli le disse da sotto
il letto: «giura, giura, che non gli
farai niente!»

35. E come essa giurò che non gli
avrebbe fatto nulla, così egli sbuccò
da sotto il letto e si presentò a lei.

36. Essi andarono abitare di nuovo
insieme e stettero ancora bene.

7.

1. O votę mes-a Domnu cu sveti Petru pre lume bolni lițí si flât-a la câle
un tezâc.

2. sveti Petru zițe lu Domnu: «dajén si țesta tezâc cu noj».

3. Domnu privolît-a, si mes-a.

4. verít-a la o séliste, ijuve murít-a fil'u lu un grof.

5. decla-l' cľemę-n câșę ke se re putę fâțe oziví țela mladíc.

6. Domnu zițe: «dajęț-m zâlic câdeș âpe si o corițe».

7. si Domnu-l tâlę na cuse si-l pure ântru ța âpe si-l spēșę si zițe: «mla-
diću, scol-te mai musât si mai mâre nog-aj fost mânęe!»

8. si ie se scolę si râmarę sâr.

9. si fâțe lu țela mladíc ântręșę căt vor pre plâce.

10. Domnu zițe ke nu vręșe nis.

11. e tezâcu zițe: «almeno păre si câș».

12. si gospodâru duțe păre si câș si-v-o dâie lu tezâcu.

13. ma tezâcu zițe âns cu sire: «nu-sm îo bedast k-oî îo mnâ pre nis, îo-î mēre âns liți si voî almenò pinez ve».
14. si mēre-n âte sēliste iuve murit-a fil'a lu un crâl.
15. si decla mēre c'lemâ mēdigu si țela tezâc-v-o-nîurbē si v-o-ntrēbe iuve mēre.
16. iâ-l' zițe ke mēre mēdigu țere.
17. ie-l' zițe: «îo-sm, îo».
18. si ie mēre cu iâ si zițe: «dajēt-m zâlic cåde âpe si o corite».
19. si ie-v-o tâl'e si spēle si-l' ganē: «feto, scol-te mai sâre si mai musâte nog-ai mājēe fost». si zdhnē-n-â.
20. ma nu se vrēse sculâ.
21. ța votē vire Domnu scrozi de zid si-l' zițe: «țe-sti ânța, țe nu tu stiîi ke ța nu pote nițur fâțe nego îo, nigdar nu țasta âto fâțe».
22. Domnu zdhnē-n-â si zițe: «scol-te, scol!»
23. si mergu câ si viru la o âpe si Domnu zițe: «Petre, re fi bire mușcâ päre si câs».
24. Petru zițe: «e îo n-âm-o».
25. ântrebât-a Domnu tezâcu se âre ie; ma ie zițe ke n-âre.
26. Domnu fâțe neca vire âpa ântu ie pira la zerușkli.
27. si zițe Domnu lu țela tezâk: «pära și câsu!».
28. e ie tâțe.
29. âpa-l' vire pār-la stumig.
30. «pära si câsu!» zițe Domnu.
31. Petru zițe lu Domnu: «țuđe-l'e!»
32. e ie zițe: «cum l'e țuđe cân nu vrēse spuie, ie va mai volî otopi-se nego spure».
33. si viru la o gromâte de rpi si zițe Domnu: «se re ânța fi un picîn noi reș țuđe pinez ânt scopéi».
34. e tezâcu zițe: «îo l-oî duțe, îo». si vreda.
35. si dus l-a si trupē ântu țâle rpi si vire țuđe pinez fâre.
36. si Domnu-l' zițe: «fe pâtru cūpure; ur va fi atev».
37. Domnu-l' ntrēbe: «âi finit?»
38. e ie zițe: «mésuru se nu me reș privarî».
39. când-a finit resparti, zițe: «finit-am».
40. tunțe Domnu zițe: «eco, țasta-î lu țela ț-a poidit pära si câsu».
41. e tezâcu zițe: «na moiu dusu, l-am îo poidit».
42. e Domnu-l' zițe: «neca-ț fiie tot samo fi pâmetân si zute siromâhu, nu utâ tezâcu».
43. ie zițe ke nu va. si ie potle zutât-a siromâhu.

8.

1. O votę un fețór mes-a țere sluzba si imbatit-s-a pre un gospodín.
2. țela gospodín-ăl-ntrebețe iuve mere.
3. ie zițe ke mere țere sluzba, ma țela gospodín fost-a dracu si ie-l zițe ke se mere cu ie.
4. fețoru-l zițe ke mere si mes-a priste mâre si verit-a la un codru.
5. ân vrh de țela codru fost-a lui căse si ie zis-a lu țela fețór: «a te lucrú-î lâhc, su trej cadér ver focu lozi: su ureț ver pure pătru lemne, su âteț ver pure trej e su treja ver pure ținț», si-l zițe: «saca votę cãn io verit tu ver lâ âpeț din cadere, oțoț-ver-o pre țep, saca zi din ureț».
6. cãnd-a ie mes focu nelozí, nelozé ca si l-a urdinéit.
7. cãvte-n prve cadere, vede frătele ânuntru. frătele-l zițe: «stinze zãlic focu! e țija fost-a trej lemne.
8. cãvte-n âteț, tot-âi țate-nuntru. țate-l zițe: «sinco moj, stinze-m focu perké m n-e cãd!» țija fost-a pătru lemne.
9. cãvte-n treja cadere, tot-âi mãțeha ânuntru si-l zițe: «stinze-m focu perké m n-e cãd!»
10. ie-l zițe: «iã, iã, vâl'e, vâl'e, pre țã țe mú-ai bureț fost!» ma țã va zițe ke l-a poredneț fost.
11. e ie tunțe lâie disu țateț trej lemne si pure su iã, disu frăte do, si pure su iã, si-l zițe: «acmoțe-ț va fi rãțe, io parésc!»
12. cãn vire gospodãru căseț, ie oțoț de țã âpeț si porté lu cãlu be e țela cã-l zițe: «chité tu țãsta âpeț si âdo miie rãțe, io nu-sm cã, nego io-sm pravé țe teteț!»
13. e gospodãru-l zițe: «ț-ai cavtãt-n cadere?»
14. ie-l zițe: «cavtãt-am, iã, ma tu nu stiți pravo lucrã; miie mãțeha fost-a cãro poredneț, pac io-m su iã pus mai mund.
15. e ie zițe: «lucreț cum stiți».
16. âteț-zi-l zițe țela: «se reț tu vre mire scutã, noi reț mere cã de ânța, ma tu reț moréi mire vãvic cu tire țiré; iuve reț mere tu, reț moréi si mire lâ cu tire.»
17. e ie-l zițe ke reț. si iã-l zițe: «zejezdé-me!»
18. si ie-v-o zejezdé si mergu cã.
19. priste mâre mes; verit-a la un grãd si mes-a-v la un gospodín ân-trebã ke se-l reț lâ sluzi.
20. ie-l zițe ke vã, iusto ke-l mere cã vrtulãnu. ma ie, c-are si cãlu cu sire, ke moré si cãlu cu sire țiré, e ie zițe: «beú.»
21. pus-a cãlu-n stãleț, si mere cu vrtulãnu lucrã.
22. dupa țã trej zile, mes-a vrtulãnu cã e ie ramãs-a.

23. prve nopte posețit-a tot iardinu si pricopéit-l-a.
24. damareța cãn s-a gospodãru sculãt, cãvte si-l zițe: «e ț-a-î facút?»
25. e ie-l zițe: «gospodine, steptãt, damarețe veț vedé.»
26. cãn s-a ie sculãt âte damarețe, mai musãt iãrdin n-ã putút fi nog-a fost, mai musãte rózițe n-ã putút fi, saca foze de iãle fost-a nuntru.
27. âte-zi țela crãl' vut-a voisca si mes-a-v ân voiske. e hlapãțu ramãs-a acãse.
28. hlapãțu mes-a-ntrebã fil'a-l ke se-l re iã posndi un cã? iã l'a zis, neca mēre-n stãle si neca-s lãie cãrle vã.
29. si ie lãt-a un cã si a se tetē cu sire si mergu dupa gospodãr.
30. si docl-a ie verit, ie pl'erdavéit-a.
31. prende ie cu se tetē trecavéit-a, țela crãl'-a dobivéit. ma imbatit-s-a crãlu pre hlapãț, (crãlu nu l-a conoscút), lãt-a sãbl'a si resetit-l-a pițoru.
32. e ie lãt-a fațolu din zep si legãt-a pițoru. potle mes-a amindoi cã.
33. si vire crãlu cãse si gané: «hvala Bogu, tanto-n dobdnit.»
34. fil'a-l zițe, ke s-a ie vezút hlapãțu?
35. hlapãțu-s spele pițoru la o funtãne. e fil'a lu crãlu-l zegledé si zițe lu țãte: «cãvté, țe hlapãțu lucre!»
36. gospodãru-l zițe neca vire cãtra ie.
37. ie mes-a cãtra ie si-l zițe: «țe é-e pre pițor?».
38. «e sa de tu stii,» zițe hlapãțu, «cãnd-a-î trecút prãnga mire, lãt-a-î sãbl'a si m-a-î talãt e ió-m lãt fațolu, m-ú-am legãt pițoru; si mes-am dupa tire si prend-am trecút, tot-a ârs ântru mire.»
39. si crãlu-l tunțe zițe: «iò-î țije dã me crunē si me file, si tu ver gospodarvéi.»
40. cãnd-a mes la zacón, utãt-s-a teta.
41. cãnd-a verit ân baserike, se cãte de zep si zițe: «-m vutãt fațolu.»
42. e zițe-l mlãda: «iò ț-o-î a me dã.» ma ie zițe: «iò morésc avé me.»
43. si mēre cãtra teta si-l zițe, neca-l oprosté k-a-v-o vutãt.
44. iã-l zițe: «le securã si uțide-me si cuțitu, pac me oderé; se veriru din mire gólubi, blazi si blagoña de tire si de mire si de tot nostru rod; se veriru corbi, sno pogubít.»
45. n-ã-v-o posút. nego deri si verit-a gólubi si lãt-a saki un bob de iã si mes-a cã.
46. e ie mes-a cãtra mlãda si sa-nsurãt si pocle fost-a crãl'.

8 a.

(Varianta basmului 8).

1. Un fețor a mes pre lume si s-a imbatit pre un gospodin.
2. ie l'a zis ke cotró mēre si l-a-ntrebãt se mēre cu ie.

3. fețoru mes-a cu ie priste mârce.

4. când-a verit la o câșe la ie, la o boske, ie l'-a zis: «Iența âri trei cadér. su saca cadere ver pure saca zi trei lemne si lu a me câ ver portavêi din țale cadér âpe.»

5. când-a ie mes focu lozi, fețoru fost-a curiôz za vedê țe-î ân cadere. când-a resclis prve, vezút-a nuntru mâteha; resclide dova, ântru-î țate; ân treia fost-l'-a frâtele. ie le zițe: «ț-aț voi facút?» lu mâtehe zițe: «tu-m ú-ai fost poredne, su tire voi pure ținț lemne e su țate si su frâte do.»

6. vire gospodâru câșe si-ntrêbe-l ke ț-a facút. ie l'-a zis e-a captât ke țe-î-n cadere. si l'-a zis ke nu lucrê bire. fețoru l'-a zis neca lucrê cum va ie.

7. lât-a ape din cadere si dus-a lu câlu be e câlu-l ganê: «a ț-ai tu, nebore, âpe cåde dus, hitê-v-o câ si du-m râțe, zâsto io nu sãm câ, ma țe prave tete.»

8. ie l'-a-v dât hlâdnê âpe si iâ-l ganê: «a, nebore, se reñ noi putê scapâ ne reñ borbît scapulêi, ma tu moresti te obeți ke tu n-er nigdar mire dila tire lasâ.»

9. ie l'-a zis ke nu va. ie-v-o zeiezdît-a si mes-a priste mâre si verit-a la un crâl' si ie mes-a-ntrebâ la țela crâl' se-rlê lâ za ortolân. si cum lui ortolân mes-a câ, l-a lât; ma ie zis-a k-are si câlu la sire, ke morê si câlu țirê. crâl'u zițe ke-î bire.

10. nopta posețit-a tote déblele si pricopeit-a iardinu. damareța-l crâl'u ganê: «ț-ai facút?» «facút-am,» zițe, «na moi mod, ke țâ n-â fost na moi mod.»

11. âțe damarețe cân s-a crâl'u sculât, nigdar n-â vezút asâ musâțe ró-zițe. ie-l ganê: «cum ai tu țasta facút?» e ie-l zițe: «ințke voi-o mai musât fâțe.»

12. ie fost-a iâco zadowolân, ma ie vut-a voisca cu ât crâl' si vâvica p'erdavêit-a.

13. e ie zițe o zi lu file lu gospodâru ke se rlê dâ un câ, ke re mere vedê dupa iel ân voiske. ie lât-a a se câ si mes-a.

14. vezút-a ie din de lârgo crâl'u zâlóstân, k-a p'erdavêit. ie dât-a fuga lu câlu si mes-a halopeinda dupa ie. prenda ie trecút, tot a palit.

15. verit-a iusto la crâl'u si crâl'u cațât-a sâbla si trupit-la priste pițore; mislit-a ke-î neprijâtel'u.

16. tunțe ie lât-a fațolu si legât-a pițoru si mes-a nâzate câ.

17. ie saca damarețe ân iardin la âpe spelavêit-a pițoru de sânze. fil'a lui a vezút si ganê lu țate: «câco, nostru ortolân âre pițoru talât.»

18. ie-l cl'emê câtra sire si-l zițe, ke țe-l-e ța pre pițore? ie-l a rispondit: «tu stii! țe nu stii când-am dobnđit voiska, io-m trecút prința tire si tu m-ai talât?»

19. e ie-l zițe: «beñ, când âsti tu asâ brâv, io ț-oj dâ cruna me si ver tu voiskivêi na mesto de mire, si dupa fil'a me ț-er ânsurâ.»

20. e ie-l zițe ke va beñ.

21. când-a ie mes za-nsură-se cu(a) lui fi'e, ie utât-a teta cășe. si s-a domisliț când-a verit ăñ baserike si zis-a lu fi'e lu țesăru: «io-m utât fațolu cășe, io meg din-ń-ie.»

22. e iel' a-v toț lui zis, ke l-or iel' dă fațolu. ie zis-a: «ne, ne, io morésc me ve!»

23. si ie tunțe mes-a cătra teta.

24. teta l-a zis: «nu-ı nis de ță. tu uțide-me si se veriru gólubi, alora toț ren fi srițni, ma se veriru corbi, țesci vor fi drați si toț ren fi pogubiț.»

25. ie-v-o uțis-a si verit-a gólubi.

26. iă mēs-a-n rāi, si mâteha si fâte si frătele. si ie s-a-nsurăt dupa fi'la lu țesăru si fost-a căro srițn.

9.

1. O votę un pastir fost-a la oi. acațăt-l-a nopta. ie de frike mes-a la o deble.

2. nopta verit-a tăți si durăt-a un bo si uțis-l-a si l-a pus coțe.

3. pastiru scute si spiie; fost l-a fome e frike l-a fost ojevı-se.

4. țe va ie? pise.

5. tăți zicu ke ță boize mănę caple.

6. bome ie fâte si ță groso.

7. iel' zicu ke-ı ță vraize mănę. Ur zițe: «io meg vedę țe-ı pre deble.

8. e pastiru vede ke vire si zițe: «io-sm, io!»

9. e ie zițe: «țe tu țăsta lucru?» e ie zițe: «de frike io țăsta lucru.» tă-tu-l' zițe: «beñ, viro zos!»

10. si ie męre zos, si-l' davu muņcă, ăl săturu si-l' zicu: «tu ver męre cu noi!» ie zițe ke vă.

11. mergu la un märe grof.

12. cãn viru la cășe probescu zidu de cășe. si iel' zicu lu țela pastir: «păs ănuntru si obide tot cum-ăi-nuntru, noi te ren steptă ăñța.»

13. e ie męre. vire-n prve cămare; ăfle pre scând o boțe, pre ță boțe ze-pisęito: «țire-v-o popire va fi täre za pătru de iel'».

14. ie-v-o popę si męre-n ăte cămare. ăfle ăte boțe; pre iă-ı pisęito: «țire-v-o popire va fi za ošn de iel' täre.»

15. męre-n treia cămare, ăfle svița arde si ăfle o fețe-n păt si męre cu iă si pocle-v-o lășe; si lucre țățunu, ie ke-ı täre za trinăist de iel'.

16. si ie zițe ăns cu sire: «io-sm täre za trinăist de iel', emo voi lă secura si voi clemă ur po ur pre scule si l-oi tală căpu.»

17. lu ur po ur, lu zețe de iel' tal'ât-a câpu, lu iedănâistile, cârle fost-a câpo de iel' zesețit-a samo vrhu de câp, ma ie scapât-a că.

18. ie pus-a câpurle la o bânđe e zivótele la âțe si ie mes-a nâzat cătra ța fețe.

19. e iâ n-â avzít nis, iâ durmít-a.

20. ie mes-a că e feța ramâs-a nósiće.

21. când-a damarețe verít lei' tâțe, vede țeli omir ke zâcu morț; mere-n câmare, âfle boța prâzne, mere-n âțe, âfle boța prâzne, mere-n treia, âfle fiľa durminda si v-o zbudé si v-o ntrebê ke s-a țevâ avzít.

22. iâ zițe ke n-â nis.

23. e ie țeli omir fâțe zecopéi, ma ța nu-s-a putút doznéi țir-a ța fost.

24. in punto na devet miseți iâ s-a obabít si vut-a fil'u.

25. ie-v-ntrebavéit ke se stiie vrur țir-a ța facút.

26. ala, iel' o voté-n sãmân pus-a ostarija si dât-a be si mușcă samo țire țevâ spusere.

27. vire țela pastír si tuțné-se; vâl'e-l' dâie be si ie vede ția harambâsa.

28. si ostâru-l-ntrebê, se stiie, neca spure țevâ.

29. si ie zițe: «stivu. când-am oile pascavéit, m-a cațât nopta si mes-am de frike durmí-n deblê si verít-a-v tâți si mire flât a si dât-m-ňa țirâ si lât-m-a cu sire si mes-a-v la un mâre grof si iel'-a probít zidu de cășe si tremés-a mire ânuntru obidí cum-iî ânuntru. ió meg ân prve câmare, âflu boța pre scând, pre boțe zepiseito:» cârle bejure dinuntru ke va fi târe za pâtru de iel'. meg ân dova, âflu âțe boțe, pre iâ zepiseito, ke cârle bejure din-ň-â va fi târe za osn de iel'. meg ân treia, âflu feța durmí, mes-am cu iâ, e pocle meg nâzate c'emâ iel' si lât-am secura si tal'ât-am câpu lu zețe de iel', iedănâistile-m samo trupít si scapât am că.

30. e tunțe harambâsa scutât-a si se scolê ke mere că, e ió-l' zic: stepte gospodine!

31. si tunțe l-am cațât si l-am legât!»

32. ostâru zițe lu țela pastír, neca se-nsoře dupa lui fil'e si-l' dâie căsa si-l' fâțe za gospodâra.

10.

1. O voté s-a un mladíc ânsurât. ie s-a c'emât Țezare.

2. când-â fost osn zile cu mul'era, zițe-l' ke mere pre lume si ke-l' va tre-mețe cu țe va ziví.

3. ie nu l'-a iedănâist ân pisivéit.

4. iâ vâvic mislija de ie si pletivéit-a bițva.

5. o zi se imbaté pre iâ un gospodín si-l' zițe: «mlâda, țe lucrí ient?»

6. «tuzne mește zile mislěsc.» «sa, țe-sti fete?» «ni nu sm fete, ni mulere.»
7. iē-v-o-ntrebe: «sa, iuve ē-e omu?» iā zițe: «mes-a cā si nu-l iē nigdar nāzat. nașca nu pisē.»
8. e țela gospodín-l dāie sto fiurini si-l zițe neca-s țevā cūmpare.
9. țela gospodín-a fost odovăț si iē-l potle pisē se va verí cu iē bivēi.
10. iā doboto ke n-ā vrut, ma leī stārți zis a ke neca meře.
11. si iā mes-a si stāt-a bire cu iē, ma samo sāse miset, perké iē murít-a.
12. iē vut-a dosta de se si lasāt-a polovițu a leī, polovițu lu fi'u.
13. dupa țā treī miset murít-l-a si păstreu.
14. lasāt-a si iē tot a leī cāta, ke iā fost-a o märe gophe bogāte.
15. na trināistile ān verít-a leī om restrzēt fār-de nașca un sold si-ntrebe māja cu țāte, ke iuve-i lui mulere?
16. iel-l zicu: «te mulere-i märe gophe.»
17. iē zițe: «e iuve-i?» e iel-l zicu: «ān ța vile, colē.» iē zițe ke-v-o meře vedē.
18. si iā-l vede din ocne verí si zițe lu omu ț-a pre use stāt, ke neka-l lāse verí sus ān cāse.
19. si iē meře, iā-l dāie cantrida, ke neka se țuțné.
20. e iē-l zițe: «n-ām trebe iō de te cantride, iō t-am samo vedē verít, se reī fost posteno ziví, sa reș cu tire bivēi, ma cānd-āsti nis, n-ām trebe de tire.»
21. e iā-l zițe: «iō n-ām țasta facūt za oholiū, nego za potribu; tu nu-m-āi tremés nigdar nis, sa cu ț-ām vrut ziví. ai Domnu m-āa țasta srițe dāt.»
22. iē-l zițe: «Bog», si meře cātra se cūmatru, cārle vut-a ostarija si birarija si-l zițe ke se-l re lā za sluzi.
23. si iē-l zițe: «cume, le tu mire, de te mulere-i dosta bogāte.»
24. iē odgovorē: «n-ām trebe de a leī bogatiie.»
25. iā verít-a stiī k-a-v iē mes ția sluzi, si iā-v durūt iirima dupa iē si captāt-a ke se-l re putē obrni cātra sire, si talāt-s-a peri si-nmestít-s-a-n muske robe si mes-a ția-n ostariie si clēmē po de vrț de vir.
26. prvi hlapăț-l duțe. iā tuțe priste scānd. vire gospodāru si-v-o-ntrebe ke te re.
27. iā-ntrebe ke te n-āre āt hlapăț, ke nu-i cuntentē cu țesta.
28. gospodāru-l tremēte doile, ma iā rapoi tuțe.
29. vire rapoi gospodāru si-v-o-ntrebe ke te re vre. iā-ntrebe ke te n-āre āt hlapăț?
30. iē-l zițe ke n-āre, nego ur te lemnele calivē. «beñ, ke neca provē iē duțe.»
31. si iē duțe si iā fost-a cuntentē.

32. si vire nopta. Iă platê rașunu lu gospodăru si lu țela rastrzeňák dăje un napuljiön.

33. e ie mislit-a le-are bog-zna-țe si lu gospodăru s-a hvalit: «cume, vezi ț-am iö cațât!»

34. e iă zițe lu gospodăru ke se âre loc za durmî. ie odgovorê ke âre.

35. ma iă-ntrebe ke se re vrur cu iă mere durmî, ke l-e frike durmî ânșe.

36. gospodăru mislit-a ke-i ța muski si-l zițe: «iuvê voi iö cmo zenske flă?»

37. iă-l zițe: «mije-i totüro, ali muski, ali zenske, basta se nu m-n-e frike.»

38. e ie-l zițe: «țesta rastrzeňák neca mere.» — «beň, beň, bire.»

39. mes-a durmî. ie mes-a mâjće-n păt, iă spusê svița si se cukê si iă-n păt si iă-l clême: «vezi tu, se te reï obrni cătra mire, iö-ț reș dă țasta mosnê de țikín.»

40. e ie zițe: «țe n-âi putút mâjće zițe, ț-reň fost zenske tremete.»

41. e iă-l tunțe zițe: «vezi-m ișke țasta mosnê de lire ingleske, ț-oï si țasta dă!».

42. si ie zițe: «beň, n-er spure lu nițur.»

43. e iă se tunțe scole si-mprinde svița si se respolê si-l ganê: «tu âsire, țe-sti tu porc, ali iö porke; țe nu tu poți cu mire bire stâ.»

44. e ie-v-o tunțe roge, neka-l lăje cu sire si se nu lu nițur spure.

45. ma iă fost-a bure samițe, âstet: nu re ța zițe, nego-l re tremete că, pak re lă ât ca sire.

11.

1. O votê mes-a Domnu cu sveti Petru pre lume si verit-a șera la o odovițe si-ntrebu za durmî.

2. iă-l pure-n stâlê durmî si tremete decla ântrebâ se-i le fome; ke s-or mușcâ țevâ, ali ke se nu re vê fărminânti, ke se nu re stâla zepali.

3. iel' zicu, ke nu-i frike; mușcâ, iusto ke se re fi țevâ.

4. decla vêde ke-s musâț, mere si zițe lu gospodarițe ke n-â nigdar asâ musâț omir vezút.

5. si iă zițe: «clême-l, clême, neca viru-n cășe.»

6. si mergu dupa scând si iă-l câvtê si zițe lu Domnu: «mije se vêde c-am litrâtu de tire.»

7. iă-l zițe: «(țe va zițe) ke nu te tu-nsóri.» e ie zițe: «țe va zițe ke nu te tu mariți.»

8. iă odgovorê: «iö steptu me pâr.» — «beň, â si iö me.» — «Beň,» iă zițe, «ren ne noi doï scupa-nsurâ.» Domnu-l zițe: «slóobodno». ma iă zițe: «un ân si o zi de vřeme.» e ie zițe: «beň, iö-i veri iusto.»

9. e iă damareța zițe lu cúcaru ke neca căli pure su carote, si mes-a

prînga omir, si iâ zițe : «Dragi moîi, platîț me, perké îo m-oîi maritâ e omu-m re puté poredn fi, pak ve re puté netezéi.»

10. prvi-l zițe : «cân me Domnu zutâre.» doîle-l zițe aņke asâ, treile aņke asâ, tot asâ.

11. iâ zițe : «oho, îe-î mai mund duzn neg-am îo de me.»

12. iâ se zmislé : «îo n-oî.»

13. Domnu vire cu sveti Petru dupa un ân si o zi si zițe c-a verit.

14. e iâ-l zițe : «nu voi, nu!» — «e îo-m stivút si mâņće ța.»

15. iâ-l zițe : «sa țe sti tu căta duzn!» — «iâ, îo si țâțe me, kârle nontrebe noi lu toț daién.»

12.

1. O voté s-a un mladić ânsurât si âțe-zi țe s-a-nsurât gané lu se mulere : «îo meg pre lume, za n-âren zivleñe căse. cân țevâ zesluzir, ț-oî tremete.»

2. îe mes-a căro lârgo si utât-a de iâ.

3. mes-a la un gospodâr, sluzit-a dvaîset si pâtru ân.

4. o nopte li s-a-nmisât de lui mulere.

5. damareța cuvinté lu gospodâru : «gospodine, mișe s-a senoți-nmisât de me mulere.»

6. gospodâru-l zițe : «húnțute, de nu l'ai nigdar nis tremes : vâl'e mo-resti cá îi cătra iâ ; țasta-î a țe plăce ț-ai zesluzit, țasta é-e regâlu.»

7. za regâl l-a dât o pogâțe de țekin si de zlâte, căta c a vut dosta pinez.

8. îe zițe lu gospodâru : «bog», si-l roge neca-l neputé țevâ.

9. gospodâru-l zițe : «âmne tot pre betâre căle e ne pre nove».

10. când-a îe mnât pre căle, dotetît-a doî de îel' si le gané : «ahmó ren fi trei scupa, ren verí la o ostariie, îuve ren durmí si țirâ.»

11. ma țel'i doî zicu : «homo pre țasta nove căle, âi mai aproape!»

12. îe odgovoré : «ne, îo meg pre betâre si voi mâņće veri.»

13. țel'i doî zicu : «beñ, țire mai apói verire, va țira platí.»

14. verit-a țela pre ța betâre căle ân ostariie si-ntrebe gospodâru : «țe n-â doî de îel' verit?»

15. gospodâru odgovoré ke n-â verit nițúr.»

16. îe urdiné țira za trei de îel'.

17. si potle viņgu îel' doî toț stuțit.

18. îel' doî zicu : «bire-î facút c-ai mes pre betâre căle, se reî fost mere cu noi si se âri pinez, re se fost si țile asâ dogodí.»

19. țija durmít-a si damarețe mes-a saki pre se căle.

20. îe s-a turnât nâzate si-ntrebât-a gospodâru pre căre căle-î mai bire mere.

21. ie l-a zis : «pre ța mai betăra. se vezuri țevă ali avziri, fe ke nu vezi ni âvzi.»
22. mes-a. verit-a șera la o cășe ăntrebă za durmî.
23. țeli din cășe l-a lasăt. ța fost-a căsa de tăț.
24. si iel l-a pus durmî la o cămareș si l-a zis neca se cuke-n păt.
25. când ie câpte pre cămareș, tot vărde păt vișe la câp secura na sustu e ie se stisné dupa use; secura căde pre păt; ie stăt-a tota nopta nuntru.
26. damareța harambâsa urdiné lu șe cumpaniie : «tu păs colé lumeru ur, tu colé lumeru doi si asă-nreńce urdinéit-a lu tuț idănăist, dăt-a lumeru lu toț, dila ur pira la idănăist.
27. țela ț-a durmît ănúntru țuelé la use.
28. harambâsa-ntrebe ke țire-î. e țela odgovoré : «țela ț-ai pus șere durmî.»
29. harambâsa-l zițe : «doboto c-am utăt, ma ț-ai avzît senoți ali vezút?»
30. «io n-âm nis vezút ni avzît,» odgovoré țela, «io-m durmît ca si ăuelu.»
31. si-ntrebe ke se-î țevă za platî.
32. «ne, nis,» odgovoré harambâsa.
33. e ie : «Domnu cu voi gospodine, si hvála!»
34. ma măńce nego va mēre dila ie, ăl roge neka-l țevă neputé.
35. «păs smiroma pre betăre căle, se vezuri fe ke nu vezi, se avziri fe ke nu avzi.»
36. vire-n seliste dend-a fost ie si vede-n șe cășe svitlost si vede doi tirar prevț cu șe mulēre.
37. ie lăie pucsa la oculu ke-l va uțide, ma se predomislé si zițe : «ah, n-oi!» si mēre la susédu si-l-ntrebe ke țire-s ța țeli-n lui cășe cu mulēra-l?
38. susédu-l zițe : «ța-s do sîrote fărde fâte, măia za nih-a peklivéit si damarețe vor fâte mlăde mise.»
39. ie tremēte ăntrebă se re lă și ie la obéd.
40. iel zicu ke slóbodno.
41. ie mēre scută țe lor măie gané căn-l-a-nmestivéit.
42. avzît-a ke l-a zis : «sinți moi, saca voté, saca voté domisliț-ve de fâte.»
43. când-a iel doi mes fâte misa, ie scuteț țe ganescu si ăvde ke cuvintu : «se-î nostru fâte vișu, neca-l Domnu dăie zdrăv'le, e se-î mort, necal' Domnu pecătele oprosté.
44. mergu la merinde. merindu, bevu si mărăncu; saki zălica gané.
45. tunțe ie zițe ke iuve-î gospodarița de cășe, ke neka vire zălica.
46. iă vire. ie-v-o-ntrebe ke țe l-a omu lasăt când-a mes că dila iă?
47. iă-l zițe : «po de fațó de zacón».
48. e ie zițe : «eco po de fațó, răt tu te.»
49. e iă-l zițe : «tovăre, țe mislesti k-er tu mire privari?»
50. ie-l zițe se ăre inķe țevă?

51. ȧa r te si po de prsten.
52. prevți zicu: «eco m o, țasta-ȧ nostru țațe!»
53. ȧ  zite ke nu-ȧ.
54. ȧe zite: «bire, bire», si d e lor a se mite si a se reg l si zite: «Domnu cu voi, ȧo meg n zat, ȧuve-m fost».
55. tunțe zicu fili lu m e: «m o, tu-l  ri l , se ȧe nu re fi nostru țațe, ȧe nu ne re d  c ta reg le».
56. si tunțe pac ȧel s-a n zat  nsur t.

13.

1. C nd-a Domnu si sveti Petru pre lume fost, imbatit-s-a-n c le pre un sirom h.
2. si țela sirom h le zite ke se-l re d  țev  vaimeboize.
3. Domnu-l zite: «se re  noi ve ȧeț(a) o secure, noi re  țude pinez din testa hr st stesi.»
4. sirom hu zite: «ȧo meg-o duțe, ȧo.»
5. si dus-a-v-o si Domnu l-a zis neca t le o vote hr stu.
6. c nd-a ȧe tal t, scoțit-a țude pinez af re.
7. ȧe vrut-a si o  te vote tal , ma Domnu l-a zis: «dosta-ȧ!»
8. tunțe zite Domnu lu sveti Petru: «Petre, ȧe va oh  veri».
9. e sveti Petru-l zite: «ah, țe va un sirom h oh  veri?»
10. si tunțe zite Domnu lu sirom hu: «hmoțe  ri dosta za ziy'e e, zute sirom hu si nu vut  de ȧe».
11. e ȧe zite: «voi!»
12. si ȧe, c n veri a vrun sirom h la ȧe,  l daveȧia un sold, doi.
13. ȧe facut-a potle o m re c se si ȧardinu  coli de ȧ , pre use vardij nu se nu vire nițur sirom h  n c se.
14. g spoda virav it-a la ȧe na ob d.
15. o vote ȧe vut-a o m re țire, fost-a țude g spode.
16. Domnu zite lu Petru: «Petre, h mo noi ved  țela sirom h ț-a fost o vote.»
17. si ȧel-a mes si verit-a la use de portun si vardij nu le gan  ke nu cutegu nuntru ȧi, (z sto ȧel-a fost  mestit țe ca si doi sirom s).
18. ȧel  l rogu neca-l l se, ma ȧe nu vreșe.
19. ȧel a mes ke ȧe n-  vezut.
20. si ȧel viru  n c se  n  ndit si zvonescu.
21. vire rescfide camalera: tot-s doi sirom s la use.
22. e ȧ  zite: «ȧezumari a se re gospod ru ved , ȧe re v le vardij nu c  zdreni.»
23. ȧ  le zite ke le va d  doi sold.

24. e iel' zicu ke re durmí.
25. iã le zițe: «e, iuve ve va ie lasã durmí? ie nu lâse nigdar nițur.»
26. «iã,» zițe Domnu, «neca vire ie fãreș».
27. e ie zițe: «de-le, de, pătru crãițar, basta neca mergu cã».
28. e zițe Domnu: «neca vire ie fãreș.»
29. vire ie si le zițe: «ma țe-m țãsta lucrãț, la mire-ı saca foze de gós-pode e se ve reș io lasã durmí, țe-m re iel' zițe? iel' am re inke cã poscapã.»
30. e Domnu-l' zițe: «noi ne ren stisni la un cantún, iuve nu ne va ni-țur vedé.»
31. ie zițe: «ne, ne, cã paset!»
32. si iel'-a mes cã.
33. si mes-a Domnu cu sveti Petru cã si verit-a la un brig. si-l' zițe Domnu: «obrné-te nãzat Petre!»
34. cãn se ie obrné, tunțe vede ke tot arde.
35. sveti Petru-l' zițe: «mestre, zã-ț-ai țãsta facút?»
36. «cum-a fost siromãh mãjće, neca fișe si emoteș» odgovoré Domnu.
37. țela siromãh gospodin n-ã vut potle nıacové gós-podeș, ni siromãstveș.

14.

1. O voté cãnd-a Domnu si sveti Petru pre lume mnãt, trecút-a prãnga un țimiter si zițe Domnu lu sveti Petru neca pogledé nuntru.
2. e ie cãpteș; tot-ıi pricopéit.
3. si zițe Petru: «mistre, ma țude-ı facút.»
4. «a iã, moi dragi,» zițe Domnu.
5. mergu, viru la mãre si mergu la o bãrkițe si se trãgu si vedu ke vire un roi de țelițe.
6. si Domnu-l' zițe: «Petre, zdigné mãra, ai scodeș se se otopescu.»
7. si zdigné si cãtu-se de mãr si ure-l muțke.
8. ie tunțe stresé cu mãra si pohité-le-n mãre.
9. e Domnu-l' zițe: «Petre, țude-ı facút?»
10. «e, cãn-m-a muțcãț?» zițe Petru.
11. «iã,» zițe Domnu, «zis-ai tu mișe, c-am io țude facút; io din ur gasti-gésc devedesét si devet e tu invețe-ı tote».

15.

1. O voté un mladić, cãnd-a mnaveit ke se va nsurã, trecút-a prãnga un țimiter si zdrocnit-a cu pițoru an ticva de cãp.
2. si țã ticve-l' zițe: «țe-ț io lucru, crșcãne, io-sm anța mört».

3. e ie-l zițe: «oprosté-m.»
4. «voi, ma ver me clemă pre pir?»
5. ie-l-a zis ke vâ, ma vutât-a.
6. ța șeșe țe s-a ie-nsurât, vut-a țira, zucât-a.
7. la use núsca-le rompé.
8. mergu vedé țire ța tuțé. Tot-i un mâre om.
9. ie-ntrebe iuve-i ozeña; ke neca vire fâre.
10. e iel zicu toț: «ne ozeña; noi mezén toț, ma ozeña ne.»
11. e ie zițe: «ie moré veri.»
12. si ozeña vire e țela mortu-l' zițe: «ț-âi tu zis? ț-âi vutât?»
13. e ie-l zițe: «oprosté, âm»
14. «nis, nis oprostí, viro cu mire.»
15. staresina zițe: «noi toț mezén, ma ie ne.»
16. ma ie zițe: «voi toț ramarét cășe, ma ie moré mere; ța nu-i âto.»
17. si mes-a si viru la grobu lui si-l' zițe: «pâs ânț ânuntru!»
18. mergu su pemínt, virgu la o po'le. de o bânde de po'le mîke îarbe, țude blâge, boi, oi, câl, âsir, port, de saca foze de blâge; iel s-a lins, bus-kéit, grâs a fost, mâr; de âte bânde mâre îarbe, blâga mrsave, rukéit-a ur cătra ât.
19. ozeña-ntrebe țela mortu: «sa țe-i țăsta?»
20. e ie-l zițe: «vezi, ța blâge țe-i ânța grășe si țe se linze, ța-s țeli omir țe-n ța âte lume na miru zivescu, țâ țe poidescu, le tecné; ța blâge mrsave ța-s țeli omir țe s-ân ța âte lume negańescu.»
21. si ie-l zițe: «reși râda mere cășe?»
22. «doboto ke reș», zițe ozeña.
23. lui s-a vezút ke falé trej zile.
24. si ie-l cumpańé pir-la grob si-l' zițe: «Bog.»
25. si ie vire-n se séliste, iuve fost-a lui cășe, vede ke crește rubide din ú-a.
26. întrebe ie susedu: «sa iuve-s țeli omir de iența?»
27. susedu-l' zițe: «e cârli?»
28. e ie zițe: «țe ve fațét ganéi cârli? sa țe nu s-a ânța núsca-re zi nús-carle-nsurât?»
29. e ie-l zițe: «țe io stivu, ne; pâs la prevtu.»
30. ie mere si-ntrebe prevtu: «câte vrême-i ke m-am io-nsurât?»
31. prevtu-l' întrebe ke țire-i ie.
32. ie-l spure se lume si prevtu mere țere ân libr si âfle nuntru ke-i veé tristo let potle.
33. si prevtu-l-ntrebe: «sa, iuve-i ța tu fost?»
34. e ie-l zițe: «pre lume.» si-l roge necá-l spovidé.

35. e prevtu zițe luî: «spovidé tu mire.»

36. tunțe pure prevtu stola dupa gut ke-l va spovedî; tunțe se resclide stucu de cămare si crovu dispre cășe si viru gólubi si lăvu-l ăñ țer.

16.

1. O votę vut a un țâțe trei fil'.

2. îel'-a fost siromăs si mes-a pre lume.

3. țela mai betăru s-a ănmețăt za caligera, țela sridănu za zúidara, țela tîraru za tăta.

4. si verít-a cășe tustrei si țâțe ăntrebe saki țe s-a-nmețăt.

5. țela mai betăru odgovorę k-av za caligera, țela sridănu za zúidara, e țela tîraru za tăta.

6. țâțe zițe lu țela tîraru: «sinco, slăbo t-ai ănmețăt! țeli ălți doi li vor ziví ke s-a nmețăt ărtu.»

7. e ie zițe: «câpțe bire, ke io-î mai bire de tire si de îel doi.»

8. țăsta un crăl' doznę si cl'eme țâțe lor cătra sire si-l-ntrebe ke țe-l fili lucru.

9. ie zițe: «țela mai betăru postole lucreș, țela sridănu roba e țela tîraru m-ú-e rusire spure.»

10. «a spure, spure», zițe crăl'u.

11. țela țâțe zițe ke-l fil'u ganę ke-î tăt.

12. «beñ», zițe crăl'u, «l o(î) io vedę; se nu ie fure vridn senoți furá me cá, damarețe-l va îi za glăvu.»

13. crăl'u pure vardijăni ócoli de șe stăle si le zițe: «vegl'ăt senoți bire, perké va verí țela hunțut za furá-m cálu.»

14. e țâțe spure lu fil'u c-a crăl'u zis: o cálu furá, o damarețe za glăvu îi.

15. e ie zițe: «ța-î lăhco.»

16. si męre si lăie tabák si durmir si zițe lu vardijăni: «vegl'ăt bire perké va verí țela hunțut, se nu re furá lu me țâțe cálu.» si le ponuđe tabác za tabakęi-se.

17. îel' se potabakescu si zedormu e ie męre-n stăle, lăie cálu si męre cá cu ie.

18. damarețe crăl'u se scoleș si veđe ke vardijăni dormu si zițe: «zis-a ie ke-î ie tăt.»

19. cãvte-n stăle, ma cálu nu-î.

20. tremęte cl'emă țâțe luî si-l ăntrebe: «țe-ț fil'u lucreș?»

21. e ie zițe: «un musát cá țeseș si ăñ stăle-l goneș, ma-n stăle nu pote perké-î usa mikeș.»

22. «e, zis-ai tu ke-î tât, ma si ai; ma se nu ie fure vridn miie senoti furâ pinezi din casă me, damarețe-l va îi za glâvu!»
23. e țate-ntrebe: «țire va ve c'luțu de căse?»
24. crâl'u zițe: «me fil'e.»
25. țate mere că si zițe lu fil'u: «șinco, teske é-e.»
26. e ie zițe: «țe?»
27. «se nu-l furi vridn senoti furâ pinezi, damarețe-ț va îi za glâvu.»
28. «e țire va ve c'luți?», «Fila-l», zițe țate.
29. e tátu lâie o armonike si mere su lei ocne zvoní si zvoné e iâ se scolé si mere pre ocne si-l' zițe: «mladiú, m-rei vinde ța armonike?»
30. e ie zițe: «ne». «beñ, darvê-m-o.»
31. «voi, samo se m-er dâ c'luțu se vedu căt âre te țate pinez.»
32. e iâ-l' zițe: «nați-l, na!»
33. e ie mere si lâie toț pinezi.
34. damarețe crâl'u se scolé si-ntrebe fila c'luțu si iâ li-l dâie si ie câpte-n căse ma nu âfle nașca un sold si zițe: «zis l-a țate ke-î ie tât, ma si ai.»
35. tremete crâl'u din țate-l' si-l-ntrebe ke țe-l' fil'u lucré.
36. e ie-l' zițe: «âre núscaři pinez, âl' misé, n-âm nigdar căta-l' vezút.»
37. e crâl'u-l' zițe: «zis-ai tu ke-î tât, ma si ai; ma damarețe-l va sigurno mere se nu fure vridn senoti lanțunele furâ disu mire din păt si lu me mul're prstenele dispre zâzet.»
38. ie mere că si-l' spure.
39. crâl'u pure vârdiia prin căse.
40. tátu fâțe omu de slâmé si mul'-l pre dimúac ân zdolu.
41. vârdiiele mergu si hitescu ân ie. e crâl'u mere veselí-se cu iel' ke l-a uțis si le dâie be. si beie cu iel' de veselé e tátu mere cătra mul'era lu crâl'u ân păt si-l' zițe po málo: «ala m-an uțis țela hunțut; zvadé prstenele si pure-le pre scând se nu le reși stari.»
42. e ie-v-o busné si se posmradé la iâ pre lanțune si zițe ke mere vedé țe vârdiiele lucru, s-aru inke za be, se nu, ke le va dâ inke, de veselé.
43. e ie lâie prstenele dispre scând pac mere ségavo su păt.
44. dupa țâ zâlic bome vire crâl'u si zițe: «a hvala Bogu, ma l-an uțis.»
45. e iâ zițe: «e țe te vâvic hvalesti ke l-aț uțis, țe n-âi si mâșce zis ke l-aț uțis, si-î verít-n păt cătra mire si m-ai busnít si prstenele é-am dât si l-ai pus pre scând.»
46. e ie se tunțe cuke-n păt, se cuke pre blâtno, «smradulo tu si ie, inke v-aț si posmradít ân păt!»
47. e iâ de srâmoté lâie lanțunele si le hité su păt. si mergu crâl'u si cralița fâre din cămare si zicu lu vârdiie: «pasét dupa ie si uțidét-l.»
48. ma ie fost-a mai segav mes-a ie pre musâțe căle căse.

49. damareța crălu tremete țâțe-l' clemă neca vire cătraie.

50. si verit-a țâțe si crălu-l-ntrêbe: «țe-ț fil'u lucrê?»

51. e ie zițe: núsarl'i âbe lanțune âre, țe n-âm nigdar asâve vezút, pac le cu scartâța spele, perké-s posmradíte, si prstene âre musâte, ke n-âm nigdar sâve vezút si lustrê si îale.»

52. zițe l' crălu: «zis-ai tu ke-î tât, ma si ai. ma zi-l' tu ke neca ie vire märe âns cătra mire, c-aren za ganêi scupa.»

53. si tátu mere si-l' zițe: «dobro iutro crăle, țe re iel' vre dila mire?»

54. crălu zițe: «tu te ver ânsurâ dupa me file.»

55. e ie zițe: «gospodine, țe un tât se va ânsurâ dupa a lor file?»

56. e crălu zițe: «iã.»

57. dopki iel' se vresu-nsurâ e un prevt fosta-v prijâtel' lu crălu si-l' zițe: «ah, țe nu-î ța o srâmotê ke tu țe file dupa țela tât ânsori?»

58. tunțe zițe crălu lu tátu: «inķe âri ure za fâțe, e se nu, ț-va za glăvu îi!»

59. tátu-l' zițe: «e țe?»

60. «tu âri miie prevtu duțe senoti go ân brșe.»

61. tátu mislê cum âre de fâțe.

62. ie se zmislê si zițe âns cu sire: «io voi mere senoti masi ântru oltâr.»

63. lăie morski puz si pure-n saki puz o dusițe si o căp'le de ul'e si-m-prinde ța si mere-ntru oltâr si posuê masi.

64. vire zvonâru zvoní zdramariie, vede țâ-n baserike si mere vreda cătra prevtu si-l' zițe: «gospodine, Domnu masê-n baserike, si tot-iî pl'iro de ânel si saki âre se svițe.»

65. prevtu se vreda scolê si mere trlinda-n baserike si clecnê-se ântru ie si-l' zițe: «Gospodine, Boze moi, oprostê-m pecâtele.»

66. ie zițe: «húnfute cum ț-oî oprostí cãn t-ai si hmó dila declê sculât?»

67. ie-l roge cu musât ke neca-l' otprosti e țela țe masê zițe: «io ț-oî oprostí; inķe senoti ren fi scupa la me fâțe, ma tu moresti mere cășe si duțe o brșe si toț pinezi țe âri si-nmestí-te gon brșe cãn veriri ânț, zâsto nițur n-a mes ân râi cârle n-â-v fost go ca si cãnd-a dila mâja cazút.»

68. prevtu mes-a si zis-a lu declê: «stiî io-î inķe senoti fi-n râi, io-î cavtâ. se si tu viri.»

69. si lăie bârșa si pinezi si vire-n baserike si zițe: «Boze, dus-am.»

70. e ie-l' zițe: «pure pinezi pre oltâr, țâsta va fi lu baserike si pâș dupa oltâr si respol'te vreda si pâș-n brșe.»

71. e tátu pus-a pinezi-n zep si-l' lăie. «iã, acmó meg ân brșe.»

72. e tátu l' cățe de pițore si-l' trâze pre baserike, căpu-l' lucrê tif-tof pre scaline, viru fâre si-l' trâze pre țestê si-l' zițe: «ă te dore?»

73. e prevtu zițe: «nâravscó ke me dore.»

74. tátu zițe: «ma cârle va pocora fâțe ăn mike vřeme, ie morę patí, ma se ver, io t-oí purtá zâlica.»
75. si-l cãțe si-l hitę pre umer si-l portę si viru lu usa lu crãlu. tátu tuțe la use.
76. decla vire resclide si-ntrebe: «țire-i?» e ie odgovorę: «tátu dus-a prevtu!»
77. tunțe vire crãlu e tátu rezlęę brsa si zițe lu crãlu: «vezi cum-ií go.»
78. e crãlu zițe lu prevtu: «cum t-ai lasát privari, pope moi?»
79. e prevtu zițe: «a lui se reș si dracu lasá privari.»
80. crãlu l-a-ntrebát cum s-a lasát privari; si prevtu l-a musát tot spus si zițe: «țesta om-ií cáro segav.»
81. e crãlu zițe lu prevtu: «d-ai tu miie zis ke țe te reí tu lu un tât lasá privari?»
82. ma prevtu zițe: «ma lui se reș saki lasá privari, perke ie stiie tot.»
83. si tátu tunțe dobdit-a si s-a-nsurát dupa fila lu crãlu.

17.

1. O votę vut-a un om un lępur si mes-a cu ie ke-l męre vinde.
2. verit-a iuve s-a copt pãra ăn coptór si ponudę lu gospodarițe se va cumpará țela lępur.
3. iã-l-ntrebe ke cãt va pre ie. ie zițe ke cãt se de pãre saturãre.
4. cãnd-a ie veé fost satú, ie cãpte-n coptór.
5. gospodarița-l-ntrebe: «țe te neziresti?»
6. cãptu cãt ări pãre ăn coptór perke se n-ári nego țasta pãs inķę misí.»
7. «na-ț na lępuru si pãs cá cu ie, za io vedu ke tu-m reí tota pãra poídí.»
8. si ie męre pre cãle; vire la un ostâr si-l ponudę ke se va cumpará țela lępur.
9. e ostãru-l-ntrebe: «cãt ver pre ie?»
10. e ie zițe: «cãt me de vir nepír.»
11. si beie; ostãru-l dãie be docl-a vezút ke l-e dosta.
12. si țela om țuclę la bãțve.
13. ostãru-l-ntrebe: «sa țe țuclęsti?» e ie zițe: «nevrte si ța áta bãțve.»
14. e ostãru-l zițe: «na-ț lępuru si pãs cá.»
15. ie lãie si męre. si ie veđe ke vire un gospodín pre cá iezdinda cu pucsa pre umer.
16. ie vředa lępuru leģę dupa copãț si-ntrebe gospodinu ke țe țere.
17. e ie-l odgovorę ke țere lępuru.
18. e țela-l zițe: «cãt-m-reí dã se ți-l reș io ratá?»
19. e ie zițe: «țe reí tu ratá! io-l țeru prin bosķę treí zile cu doi breț si nu-sm vřidn aflã-l; se-sti vřidn tu ratá-mi-l, io ț-oí dã țasta mosúe de țikín.»

20. si gospodinu rezjezdê câlu si dâie lui țire câlu.
21. e țela-l' zițe: «pâs ția-nrejće, l'êpuru zâțe dupa copât.»
22. gospodinu mære si mësures e țela zejezdê câlu si fuze câ cu ie.
23. gospodinu uțide l'êpuru si-l dignê si zițe: «pravo-î tu vut ke-î l'êpuru dupa copât!»
24. gospodinu câpțe ócoli de sire; tot nu-î ni țela om, ni câlu.
25. zițe gospodinu âns cu sire: «ma m-ń-a-v-o pus!»
26. e țela cu câlu vire la o sêliste si mære vinde câlu. tukêit-a pre ie sâse stótine.
27. mære nrejće ie cu țeli pinez si vire la o âțe sêliste si mære-ntrebâ un gospodín ke se-l rê lâ sluzí.
28. țela gospodín-a fost trgovâț de porț, si ie-l lâie, spure-l' tot cum se vindavê si-l-nmețe cum se mære-n sãmâń. e hlapătu se portê beń.
29. gospodâru-l tremete o zi ke neca mære-n sãmâń cu porți si-l' zițe: «lâs-l' be-n țela lâc».
30. ie mes-a si vinde toț si de saki lasât-a zâ-se un bob de code.
31. si ie mære nâzat la lâc si pohitê țale code-ntru âpe si cumpare-s vir si pære si beje si mărăńke si nu mære câ uri trej zile.
32. vire cãsê; se fâțe plânze.
33. gospodarița-l' zițe: «țe te plânzi?» e ie zițe: «cum n-oî me plânze când m-ń-a toț porți ântu âpe scapât si potopit-ăs-a.
34. gospodâru-l' zițe: «homo vedê borbít-l' ren povadí fâre».
35. si mergu, viru su ocneț; gospodâru-l' zițe: «pâs nâzat si ado-m scórnile, ke l-am vutât.»
36. si ie mære si zițe lu gospodarițe ke l-a gospodâru tremés neca busnê fil'a si mâja.
37. e iâ-l' zițe: «țe rej?» e ie zițe: «e, ntrebê gospodâru!» e iâ zițe: «e, ntrebê tu!» ie zițe: «gospodine, țe, amindó?» e gospodâru-l' odgovorê: «sa țe ure, amindó, amindó!»
38. ie busnê amindó si lâie potle scórnile si mære potle câtra gospodâru.
39. si mergu, viru la lâc si mære gospodinu-ntru âpe, câțe porcu de code si cåde pre hrbât ântu âpe.
40. hlapătu-l' vreda zdignê si-l' zițe: «vezi, se nu reș fost na-tento stâ, te rej fost otopí.»
41. e gospodínu zițe: «lasân-l', vezi e-a već segnít; homo câ.»
42. viru ie-l' cãsê. plânze mâja si fil'a omu-l' zițe: «țe te plânzi dupa porț?» e iâ-l' zițe: «tovâre, nu me io plâńg dupa porț, nog me io plâń țe srâmotê-î tu mije facút!»
43. e omu-l' zițe: «țe?» e iâ zițe: «ińke te fâți scusêi? țe, n-âi âns vikêit ke neca amindó?»

44. e ie zițe: «vikêit-am ke neca-m amindó scórnile duțe.»

45. tunțe zițe gospodâru lu hlapătu: «țe-sti sâ segav?» ie-l' zițe: «cârle va pre lume-mnâ, trebe se segav fițe!»

46. «beñ, când-ăsti sâ segav, cmo te-nsór dupa fil'a me, pac ren scupa mnavei ăñ sãmăñ cu porți.

47. si pocle s-a-nsurăt si mnaveit-a scupa prin samăñ si bire l-a mnăt si bur-a fost ur cu ăt.

18.

1. Un țate vut-a un fil'.

2. ie vut-a țuđe de se si vâvic igrivêit-a; lui fil' invețe n-ă nigdar igrêit.

3. cumpania l-a-ntrebât din zâ-ț nu-l fil'u mere cu cumpaniia igrêi.

4. țela om vire cășe si zițe lu fil'u-s: «na-ț sto fiurini si ămne igrêi colê si colê, ma nu mere igrêi cu [dracu].»

5. ie mes-a cu ie igrêi si pl'erzút-a țeli sto fiurini.

6. verit-a cășe zălostn; ătê-zi-l' dâie țate dvisto fiurini. fil'u zeigrê si țesci cu un țot.

7. treia-zi-l' dâie tot za igrêi. mes-a si zeigrêit-a tot asév.

8. vire cășe si țate-l' zițe: «ahmo-î tot zeigrêit, ma ări inķe țe igêi: ăns tire.»

9. fil'u mere, zeigrê si sire, țate si mâia; verit-a cáro zălostn.

10. nețisni duh facút-a cuntrātu cu ie: «dupa sâpte ăñ voi veri lâ tot a tev si tire si țate-ț si mâia-ț.»

11. ie s-a zmislit za mere pre lume se se re putê ocupi.

12. mere prin bosķe, ăñiurbê o zensķe, cârê-l-ntrebê ke iuve mere.

13. ie-l' zițe: «io-m facút asâ si asâ». iâ-l' zițe: «cuntratu-î tesco rezbi, ma păs, ver veri la mâre, colê-î un mâre crug si pre țela crug-ăi lui cășe; ăñ cantunu de cășe-î un lâc si-n ie-l' fil'a spēlē roba; se nu te iâ zutâre, sa-î tesķe.

14. ie vire colê. iâ-l' ăntrebê: «ț-ăi nebore moi oța verit?»

15. ie-l' spure tot. e iâ-l' zițe: «ămne la ie!»

16. ie mere la ie. nețisni duh ăntrebê: «țire-î?» țela ătu zițe: «io-sm.» — «ț-ăi-verit? inķe nu-î sâpte ăñ.» — «ma io me reș râda ocupi.»

17. «beñ, ma câpte-te bire!» zițe nețisni duh si-l' râte un brig de ărpi si-l' dâie un picún de stăclê. «ța moresti pricopêi si de grăv nesí si fâte păre si za iuzinu-m duțe.»

18. ie mere zos cătra iâ, iuve roba spelăt-a.

19. iâ-l' ăntrebê: «țe ó-a zis?» — «asâ si asâ,» ăl' odgovorê ie. iâ-l' zițe: «păs durmi, io-î fâte tot.»

20. damareța-l' iâ duțe pogăța si ie-v-o mere duțe lu nețisni duh.

21. ahmoțe-l' râte un vrh inķe mai mâre si-l' dâie un picún de stăclê inķe

maî fin si-l' zițe : «pira măre do podne moresti-l pricopēî, nesadî-l de brăîdi si duțe-m vir za iúzinu.»

22. ie spure țasta lu fil'e lui. iâ-l tremete durmî si iâ ța fâțe tot. âțe da-marețe-l' iâ duțe boța cu viru.

23. țela mladîc l-o duțe sus e neșisni duh âl dâie un ât urdin si-l' zițe : «când-am iō cu tire igrivēît, când-am verit priste măre, p'lerzút-am prstenele, âfle-mi-le.»

24. mladîcu ța spure lu fil'e lui. iâ zițe : «țasta-î teske. păs durmî, ma nu fâțe odmañe de lâ-me».

25. iâ mere, câpte-n protocó prend-a trecút.

26. si când-a iâ verit la măre, riba l-a dus prstenele si iâ l-le duțe.

27. ie le duțe lu neșisni duh ân câmare.

28. «ah, tu-sti maî stud de mire, iō l-am țersit dosta si nu l-am putút allâ. iñke țasta-ista âri za fâțe: măre âri câlu din stâle-n stâle zdreni. se-l mirâri, ver p'erde, se nu, ver dobndî!»

29. ie mere la fil'e a lui si-l' spure.

30. iâ zițe : «eco, hărbātu va fi fâțe-m, câpu va fi măia-m e curu voi fi iō; tu le uzda si pure-v-o pre câpu lu câlu si bire bire stresē-l' câpu si cu țasta verge de liske bâte-l priste năs; ma bogotuvaî se reî priste cur, perke ța vote-l reî mirâ-n stâle si reî p'erde.»

31. ie zejezdît-a câlu si l-a batút priste năs.

32. tunțe zițe câlu lu mladîcu (s-a vezút ke cuvinte dracu): «dosta-î, dobndî-aî!».

33. si tunțe l-a dât hârtele. ie mere câ si lâie fil'a lu dracu cu sire.

34. măia l'eî se domislē si zițe : «ma ța morēît-a fâțe fil'a nostre. păs vedē se spele roba,» zițe lu omu-s.

35. ie mere vedē, ma nu-v-o âfle. mul'era-l' tunțe zițe : «păs dupa iel' si zetarē-l'!»

36. când-a fuzít, fil'a se obrnē si zițe lu se frâjar ke vire l'eî fâțe; pac-l' cuvinte: «tu fi péclaru e iō-î fi bātu, țe tu țiruri-n pumăn; ie va verí la tire si te va-ntrebâ s-aî vezút doî de iel', tu zi ke n-âî vezút nițur si roge-l' neca-ț vaimeboize dâie un sold; si tunțe ie va mere câ.»

37. neșisni duh verit-a pira țila si-ntrebât-l-a ke s-a trecút ur cu ure. ie zis-a ke n-â vezút nis, nogo ke-ntrebe vaimeboize ke se-l re vrur țevâ dâ.

38. e ie tunțe mere nâzat câ si vire câșe e mul'era-l-ntrebe ke se l-a zetarít. ie zițe : «ț-âm zetarít cân nu l-am ni vezút, nego péclaru cu bātu-n pumăn».

39. «e țâ fost-a iel', pás vreda nâzate si zetarē-l'!»

40. e ie mere si fil'a-l odoce ke vire si zițe lu mlâdi : «ie nâzat vire, ma iō m-oî fâțe vrtu e tu te fe verza; pâra ânț va verí, ânreñce nu va putē.»

41. neșisni duh vire pār-la vrt si seté-se si mēre nāzat cā.
42. āntrebe-l mul'era se l'-a zetarit. ĩe zițe ke nu l'-a ni vezút, nogo vrtu si verza. «l'-ai putút zetari, ța fost-a ĩel'» zițe-l mul'era, «fi cāse, fi; meg ĩo.»
43. si ĩă se fāte oblac si mēre.
44. fil'a vede ke ĩă vire cu un siĩún si zițe lu mlādi-s: »ĩo m-oĩ fāte capela la cāle e tu ver fi prevtu; ĩă va veri pira țĩla ma-nreņće nu va puté.»
45. ța betāra verit-a țĩla si-l c'eme e ĩe tāte. e ĩă-l c'eme nāzat si-l zițe: «beñ, cān nu meri cu mire, prvi țe ți-se cu ĩă polubire, de ți-se re vedé negre āntru oculi ca si corbu.»
46. si ĩă mēre nāzat cā.
47. ĩe vire cu mlāda si l'-se pozdravé un priĩatel' cu ĩă; a lui se vede ĩă negre. ĩe-l zițe: «a ni prope de ĩă vec.»
48. tunțe ĩă zițe lu māie si lu tāte a lui: «ĩo l'-am bire facút si ĩe miĩe obe-tit-a ke se va-nsurā dupa mire e cmó gané ke nu va; doņki c'emāt susezi si rodvina si fațét o merinde si utidét un cocot si un golub si un rebāt.»
49. ĩel' viru na ĩúzinu si țuțnescu dupa scānd, e ĩel' doĩ țuțnescu saki de se bānde, ca si ozeña cu nevēsta si mārāncu. ĩe cāvte vāvic su scānd.
50. cānd-a finit poĩdí, spure saki țā țe stiĩe. cānd a finit [toț], zițe ĩă: «ac-moțe vor spure si țāste béstiĩe țevā.»
51. mēre la cocot si-l zițe: «spure si tu țevā!»
52. «e, ț-oĩ spure? ĩe mes-a igrēĩ si zeigrēĩ-a tot a sev, potle s-a caiĩit si vrut-a ke se va otcupí, ma tesco-ĩ.»
53. «dosti-ĩ țĩie spure vec. acmoțe tu gólube spure țevā!»
54. gólubu zițe: «ie mes-a pre pustiĩe ke mēre țere ke se se re puté otcupí si imbatit-s-a pre o zenske si ĩă-l-nrebe ke cotró mēre, e ĩe zițe ke nu ni āns stiĩe cotró mēre. e țā zenske-l zițe, ke-s kuntrātele teske, ma ĩă l-a tremés cātra tire, ke tu l-er borbit zutā, ma cu pogodva ke te moré-n surā.»
55. ĩă zițe: «dosti-ĩ țĩie spure. cmoțe ver tu repte spure!»
56. e rébātu posúé: «ĩe verit-a cātra tire si tu l-ai-ntrebāt ke ț-ā verit, e ĩe zițe ke se re otcupí, se re puté, e tu l-ai zis ke tu l-er zutā țā țe puturi, si ĩe mes-a cātra te tāte si ĩe-l-nrebe ke ț-ā verit, de c-are ĩņke vreme scoro sāse ān si podĩie.»
57. ozeña pog'edé prisu scānd si l'-se vede ke-ĩ ĩă musāte ca si si fost-a māņće si ozeña-l zițe: «sa, țire-ț zițe ke nu t-oĩ lā, tu-ĩ miĩe tot facút, tu m-ai otcupít, tu-ĩ dosta zā me si za moga oța si za moĩu mater facút tu-sti a me.»
58. tunțe șarésina le dāie blāgoslovu si le zițe: «na miru zivit si fiĩét bur ur lu āt!»

19.

1. o votę fost-a trei frăț. tustréi s-a vrut ănsurâ dupa ure, ma iel' n-â sti-vút ur de át căle.

2. iâ zițe lu țela mai betăru, ke neca vire na sâpte ure cătra iâ, ke-l' va sti țe zițe.

3. ie mere si vire e iâ-l' zițe: «iâ, io te reș lă, ma io-m putút avzí e-ari tu frike.»

4. «țe, io frike? io n-âm frike de nis.»

5. iâ l' zițe: «beú, păs durmí la o scule ăn țimiter, pac se durmiri tota nopta, tunțe voi sti ke n-âri frike.»

6. ie mes-a si s a cucăt ănuntru.

7. lu țela sridăñ frâte zițe ke neca vire na osn ur cătra iâ, ke-l' va sti țe zițe.

8. ie mes a si iâ-l' zițe: «iâ, io te reș lă, ma io-m putút avzí, e-ari tu frike.»

9. «țe io? io reș mere iuve ver.»

10. «beú, le țasta sprzălę si păs vrde ța scule ăn țimiter si svitę tota nopta vrde iâ».

11. ie mes a si-mprins a-v-o si stăie.

12. lu țela mai tîraru frâte zis a neca vire na devet ur cătra iâ.

13. si ie mes a. iâ-l' zițe: «iâ, io te reș lă, ma-m avzít e-ari frike.»

14. «țe io? io reș mere iuve ver!»

15. si iâ l' zițe: «beú, le țaste veruge si păs ócoli de țimiter trlí cu iále tota nopta.»

16. e ie mes-a.

17. cum-a-v ie posúit trlí, frătele cu sprzála cațăt-a frike si posúit-l-a măra tremurâ si iserele din sprzălę caplí pre frâte.

18. e ie se nuntru țesę de frike si de căd.

19. când l-a sila verít, ie se scolę e țela cu sprzála fuze e țela cu cadínele fuze inķę ma căro.

20. ma țela cu cadínele veé n-â putút fuzí e țeli ălți doi frăț l-a dotețít si pre cadine s-a tot ogrebít.

21. iel' a fost tuț trei ogrebít si damareța iel'-ntrebu ur át: «e iuve drac ai fost ke-sti asâ ogrebít?» «e iuve i tu?» ăntrebe țela doile. «e iuve-i tu, ăm si io.»

22. si asâ-ntrebavéit-a ur át. zicu iel': «e tăt; pus-a-v-o iâ no, ma ren si noi lei.»

23. o zi iel' se ganescu cum re-v-o privari.

24. iel' făcu asâ: țela mai betăru neca se-nmęste de zensķę e țeli ălți

doi vor lă păre si vir si prsort si vú mere pre cășe-n dimnăk. țela mai be-
tăru va mere ăntrebă za durmí si va zițe ke-î svete Clementine.

25. cãn vire cãtra iã, ăl' zițe: «dobar vețer, nu reî tu mire lasă durmí?
îo-sm svete Clementine.»

26. e leî țãțe si leî mãie zicu: neca dorme, neca.

27. si iã zițe șera: «eco, se nu credet, îo-î ăntrebă Domnu, neca-m hité păre.»

28. si țeli ăl'ți frăț-l hitescu din dimnăc pogăța.

29. iã zițe: «Boze, hité-m si țevă cu păre!»

30. e iel-l hitescu un țev prsút.

31. e iã zițe: «Boze, ma si zãlica be.»

32. iel-l hitescu fólele de vir.

33. iã zițe: «beîen si mușcân!»

34. si bevu si mărăncu si când-a fost za mere durmí, țãțe-l' zițe ke se iã
rodire, ke neca-l c'eme.

35. când-a iel' mes durmí, țeli doi ăl'ți frăț verít-a cãtra iel'.

36. tunțe fil'a vikéit-a: «cáco, doi-s, doi!»

37. țãțe stivút-a sopí si posút-a sopí.

38. damareța cãn se țãțe scole, gané: «heî moia, iuve-î ța svetițe?

39. e iã zițe: «e drac-a ța fost, ne svete Clementine, ța fost a trei muski
si rovinéit-m-a si mes-a cá!»

20.

1. O vote, când s-a vrut ănsurá un mladíc, aseza verít-a din scriñe lu se
mlãde si colé țirát-a.

2. dupa țire mes-a cá, sopinda ăn sopélele țale mâr.

3. cúharu lu frățarițe-l' ramăs-a acășe, pre ogniste durmí.

4. verít-a leî priățel'ite, strige, si iãle ganescu ăn cãmare țe vor za pove-
țercu. e iãle zicu ke ăstesereț tuké dă a lui frățarița povețerca.

5. e iã zițe: «țe veț co îo ăsteze dă» e iãle zicu: «moresti dă de țã țe é-e mai
drăgo ăntru ocul'i». e leî-a fost mai drăg ăntru ocul'i a leî mlădi.

6. si mes-a, zvadít-a îirima din ie, si dus-a ța îirimé si pus-a-v-o coțe su
cotlenițe.

7. e cúharu, ie tot a țã avzít si când-a iãle țã pus coțe, lăt a țã ț-a porcu
facút, disu cotlenițe zvadít-a îirima, e țã de porc pus-a neca se coțe.

8. când-a iãle mes ța lă si mărăncu: «a ma-î țăsta poredno! si ie ăre fost
fi poredn.»

9. ma țela cuhar fost-a grisnic, ie tot a stivút.

10. damareța ozeña dorme, nu se dăie zbudí.

11. već a fost zețe ure, nu se vede-l veri cu svâca din frâjarițe, za mēre la zacón.

12. e țela cuhar zițe ke ie mēre-l c'emâ. si ie lăie ța iřime si-v-o starē-n prâh si pure ântru vir si-v-o dăie popi a lui.

13. când-a ie ța gutnit s-a zbudit si ganē: «aha, m-am durmit.»

14. cúharu-l zițe: «ala, ala, movē-te!

15. si mes-a la frâjarița si-l zițe: «na-ț țasta sâbl'e, țe-codâr aflâri pre căle, tâl'e, perké io t-am scapulēit o votē de morte, ma dova votē valē se te scapulesti âns.»

16. mergu pre căle, ie tot câpte âmprevâle, ke se re țevâ vedē.

17. vire prope de baserikē. tot-âi o tîrare rubidē restegnite priste căle.

18. e ie lât-a sâbl'a si-v-o talât-a priste pódija; ț-â-v talât? talât-a-v socra priste pódija.

19. zâsto socra lu i-a vrut neca țija câpu zlomē; iâ fost-a strige.

20. când-a iel' verit acâșe dila zacón, tunțe âflu socra morte. e cúharu-l zițe: «vezi tu, se nu reș fost fi io, asâ reș fost fi tu mort. țe nu-i mai bire ke-i iâ, căre-i betâre, nego se reș fost tu muri?»

21. ozeña âl-ntrebe: «ț-er țu pre țe plâce?» e ie-l' zițe: «hvâla.»

21.

1. o votē fost-a trei siromâs frăț si iel'-a mes pre lume.

2. când-a verit iuvē mēre căla na ucriz, tunțe lasât-a saki se bôțite de âpe, ke lu cui fusere âpa curâte, va fi sâr, lu cui fusere mutne, va fi boln, lu cui fusere prâzne, va fi mort.

3. țela mai tîraru mes-a, âmnē pre boske si vire la o pustiñe.

4. ân ța pustiñe fost-a o mîke câsițe.

5. ie țuclēit-a la use si verit-a resclide harambâsa de tât si-l-ntrebe, ke țe ie ânta țere? e ie zis-a ke ie n-âre ni mâie ni țâte, ke ie zivl'ene țere.

6. țesci tât fost-a iedănâist. e iel' âl' zicu, ke neka vire cătra iel' na vețeru. când-a ie mușcât si beiut âl' zicu: se re ie fi pâmetân, re putē bivēi iența cu iel'. ma iel' âl-ntrebu: «iuvē é-e mâia si țâte?»

7. e ie zițe: «io n-âm mâie, ni țâte, e voi veț fi miie țâte si mâia, se me țîrureț cu voi.»

8. e iel' âl' damareța zicu: «noi mezén câ. noi nu ren viri osn dãn, e tu nu nițur ân câșe lasâ, se nu-ț ratâre guânti pre mâr. e tu âri za lucrâ (l'-a ratât pre sufit): pînezi misēi si lu câl' dâ mușcâ si be.

9. ma iel'-a șera verit za vedē căre misle âre ie, si rompescu la use.

10. ie ganē ke țire-i? e iel' zicu: «noi sno noi.»

11. «a,» ie zițe, «a mel' gospodâr dormu toț.» e iel' zicu: «sa țe nu ne conoști?» — «îo ne, îo!»

12. tunțe-l' râte ie guântu pre mâr si ța votę l-a lasât ânuntru.

13. si-l' zicu: «ver tu męre cătra țe mâte si țate nâzat?» e ie zițe: «îo n-âm mâte ni țate, îo voi, fi cu voi basta se m-eț țirę.»

14. e iel' zicu: «țesta va fi za noi, vezi.»

15. iel'-a mes că si l'-a zis: «noi mezén că, noi nu ren verí osn zile.» si l'-a zis: «câpte bire ț-er lucrâ, câpte blâga, misę pinezî.»

16. e ie pomâlo căt-a iel' mes că, ie takęit-a căl'i su voz si nepunit-a vozu pl'ir de pinez si mes-a că cu iel'.

17. verit-a șera la o ostarię si ganę lu ostâru, neca fâte țira za nega si ke va durmî țija.

18. viru si lui doi frăț, restrzęit.

19. ie zițe țira za trei de iel' lu gospodâru. si mergu, țiru, ma frăți nu l-a već conoșcūt.

20. ie zițe lu gospodâru: «pātu za durmî». gospodâru zițe: «tu ver męre ân pāt e iel' ân stăle»; perk-a-v vezūt ke iel' nu re vę cu țe platî.

21. ma ie n-â vrut, si zis-a ke va ie platî za űih.

22. e ie damareța platę rațunu si ie ganę lu doi frăț: «țe, voi mire nu conostęt?» e iel' al' zicu: «ne!» — «îo-sm vostru frate. țe, n-ân noi mes pre lume si colę n-an rezdilit?»

23. e iel' zicu: «ahmoțe te conostén.»

24. si iel' mergu acășe la țate si la mâte cu pl'ir vozu de pinez.

25. când-a iel' verit cășe, stât-a bire si zivit-a-v. vut-a zivleue ză-se si lor familie.

22.

1. o votę fost-a trei frăț.

2. mes-a mai amăņce țela mai betăru sluzî.

3. verit-a la un gospodâr. al-ntrebe: «gospodine, se me reș lă sluzî.» e ie zițe ke vâ. ke cum vor pogodî? e ie zițe: «cum vor iel', gospodine.»

4. gospodâru zițe: «cârle se măņce ur pre át iadire, trei opute pre ie croiî.» si-l tremęte ară iuve-l' breu aratäre.

5. ie are do zețe ur, vede ke nu nițur portę muņcă, bâte boji si męre că.

6. vire cășe, al' zițe gospodâru: «ț-ai verit?» e hlapătu-l' odgovorę iadno: «țe, tu mislesti, ke ț-oj îo făr-de muņcă lucrâ?»

7. «beñ, beñ, viro oța.» tâlę trei opute pre ie.

8. tunțe brizănu hlapătu męre că ocrvavit cătra sel' frăț.

9. frăți al-ntrebu: «sa cum ai?» e ie zițe: «slăbo.»

10. tunțe sridăñ frăte mēre si vire la ĩe si-l-ntrebe se-l va lă sluzi. ĩe zițe ke vā. «cum ne ren pogodi?»

11. s-a pogodit ca si cu prvi, si-l tremēte gnoiu trāze ĩuve-ŧ breću ratāre.

12. ĩe trās-a do podne, vezut-a ke nu-ĭ nițur cu muņcātu, batūt-a boji si mes-a cā.

13. vire cāse, gospodāru āl-ntrebe ke ŧe-ĭ ĩādñ? e ĩe-l' zițe: «cum n-oĭ fi ĩādñ, ŧe, ŧ-oĭ fār-de muņcā lucrā?» si tunțe l'-a talāt ca si lu prvi. ĩe mes-a cāse.

14. tunțe țela mai țiraru zis-a ke va mēre. frāți l'i se ārdū.

15. ĩe verit-a la gospodinu si-l-ntrebe: «gospodine, ĩo-sm un siromāh, le-me sluzi.» ĩe l-a lāt. «ma cum ne ren pogodi?» — «e cum vor ĩel'.» — «beñ, ĩo ŧ-oĭ dā sto fiurini saki āñ, ma prvi ŧe se rezjadire, trei opute talā-l'.» si-l' zițe: «țija ŧi-s boji, pās cu ĩel' āñ boske, ĩuve-ț breću ratāre.»

16. e ĩe stepte, ke-l' va duțe muņcā do osn ur.

17. vede ke nu-ĭ nițur; mes-a din bicār si vindūt-a toț boji si saturāt-ās-a si nepit. pīezi hranit-a si mes-a cā zālostān.

18. gospodāru-l-ntrebe, ke ŧe-ĭ ĩādñ, ke ŧe-ĭ zālostān țevā. e ĩe: «nu-sm ĩo ĩādñ, nego ĩel' vor fi ĩādni. e ĩe-l' zițe «zāt?» «verit-a tăți si lāt-ām-ñ-a toț boji.» e ĩe-l' zițe: «nis de țā.»

19. «damarețe pās la oĭ, ĩuve-ț breću ratāre».

20. ĩe mes-a si cum-a vezūt cātra sāpte ure ke nu-ĭ nițur cu muņcātu. mes-a din bicār si vindūt-a tote oĭle, samo aretu țela mai mārle lasāt-a nebrusit-a āñ vrhu de hrāst țepa si netegnit-a aretu āñ vrh de hrāst si asā l-a-v obisit.

21. mes-a cā cu pīezi-n zep. vire la gospodāru zālostān, e ĩe zițe ke nu-ĭ ĩe, ma ke āre frike ke-ĭ ĩe. «zāt?» — «verit-a tăți lāt-ām-ñ-a oĭle.»

22. ma gospodāru zis-a ke nu-ĭ ĩādñ; vut-a frike se nu-r'le trei opute talā. si-l' zițe: «pās-ām osnazī ĩāpa.»

23. e ĩe lāie secura si cuțitu si ĩe-v-o uțis-a. e gospodāru āl' ganē: «aĭ-v-o osnazit?» e ĩe: «ĭā, samo n-ām budilele zvadit din-ñ-ā.» gospodāru zițe: «ț-aĭ dracu facūt?» e ĩe-l' zițe: «sa ŧe-sti ĩādñ?»

24. gospodāru zițe: «nu-sm.» si se ganē cu mul'era: «țesta hunțut ne va tot sundrēj. ŧe ren de ĩe?» — «mēre-ren senoți durmī la ĩāzu de mārle si ĩe ren pure āñ pōlovițu, e cāñ ĩe zedurmire, tu me cl'emē si tunțe ār-len, hiti āñ āpe si mulēj-ren zlibu neca-l cola smel'ē».

25. ma ĩe scutāt-a-v si mes-a durmī si zedurmīt-a gospodāri, ma hlapātu n-ā-v.

26. cānd-a vezūt k-a ĩel' zedurmīt, hlapātu cl'emē: «scole-țe, ke-ĭ vrme», si tunțe cațāt-a amindoĭ-v-o de mār si de pițor si hitit-a cu iā nuntru.

27. hlapātu mulēit-a vreda ĩāzu. si ganē gospodāru: «e ma l-an!» e hla-

pățu ganê: «ah, ma ân-o!» si gospodâru ganê: «de-m vreda svitlost, k-oî-v-o vreda fâre zvadí.»

28. e ie lăie snopu de slăme si-l âmprinde. si l'-a zepalít câsa si stâla. e gospodâru-l' ganê: «sa ț-âi facút?» hlapățu zițe: «sa de m-ń-aî zis neca-ț fâc svitlost, țe-sti borbít iădn?»

29. ma gospodâru, cum-a vut frike se nu rl'e tal'ă trei opute pre ie, zis-a ke nu-i iădn.

30. ie l'-a zis: «țe voi cu tire? već n-âri-m țe lucrâ, io ț-oî dâ mita si tu ver mere cá.»

31. e ie-l' zițe: «nu-i némiga ístina, io docle nu finír me ân, n-oî mere cá.»

32. e ie-l' zițe: «ț-er tu miie lucravéi ahmoțe?» — «miie nu porté.»

33. gospodâru-l' zițe: «va beń, io ț-oî dâ toturo te ân». ma ie-l' zițe: «io nu reș puté ât gospodâr aflâ se reș mere. ma se iusto ver ke meg, dâ-m-er zețe mil'ár, pac voi mere.»

34. gospodâru-l' zițe: «io ț-oî dâ ur!» e ie zițe: «iusto căta!» e gospodâru âre frike, cum l-a tot sundrêit, ke se nu rl'e tal'ă trei opute e l'-a dât zețe mil'ár.

35. tunțe mes-a cá cu căta pinez. e fráți-l' steptu si-l' zicu: «a nebore, cum ai stât căta la ie?»

36. e ie zițe: «daiéț oț lanțunu, voi prospí pinezí ț-am dus.» e iel' ál' zicu: «e dend-ai dus?» e ie le zițe: «mai amâjée l'-am vindút boi, pac oile, țela mai mârle arét l'-am pre hrâst obisit e țale âț-am vindút, pac l'-am iăpa oderít, pac l'-am mul'era facút smelí cu mora, pac l'-am cásile âmprins, pac âm-ń-a morêit dâ de frike pinez, si-m verít la voi.»

23.

1. O voté mes-a un om din căse durmí ân stăle.
2. când-a verít la usa de stăle, tunțe ál' stepte o zenske: «viro cu mire».
3. ie vut-a-n zep trei sold si pódiie si ța zenske vâvic ál' țire măra pre zep se nu-l' cădu.
4. si țâ zenske l-a lât cá dvașet clăftari si colé l-a steptât âte do si l-a lât pre bulâz ân zdolu. si verít-a cu ie la puțu lu Buhân, si ția l-a bire, bire scadât.
5. d-ația mes-a cu ie ân Goritore, colé zucât-a cu ie.
6. trecút-a un om cu vozu si ie avzít-a, ma n-â stivút țe-i.
7. d-ația lât-l-a ân Păclițe, ân Bútcovița, din Bútcovița ân Pisúl'ele le-tâjske.
8. ómiri l-a ția țersít. (ția zațât-a pre o molé ân boske).
9. a lui frăț l-a-v damareța mai amâjée țersít âńs. nu l-a putút flâ. dât-a sti

lu zupănu si l-a ómiri mes țere prin bosqe. ma potle luĭ frăț a zis, ke ța s-a luĭ dogodít iņķe áte vote, ma ke veriĭa cãse damareța.

10. ómiri șera, dupa zdravamariĭa, mes-a lucrã gúardia ke borke va veri cãse. cãtra ța ure țe l-a lât, viru stãrmorinda prin buláz prend-a si lât-ál. si ómiri ávdu ke vire. ĩe cãpte grumbo. ómiri tot-a țiĭa torno stãt za cațã-l. e ĩãle l-a durãt dende l-ã si lât.

11. ómiri l-a vezút, ma n-ã vezút ĩãle, nego avzít-a susúr.

12. e ĩe vut-a un colãț si pre țela colãț-a fost un țup de lãre si ĩe hitit-a țela colãț cãtra Ioze Kãrțulic. e ĩe s-a zerenít cãtra ĩe. si l-a cațãt si l-a zis: «țe cãtra mire hitesti?»

13. «nu cãtra tire, braĭne moi, nego țe n-ãĭ tu vezút țãle húdobe țe m-a durãt?»

14. țunțe l-a lât ân cãse tot stuțit si ocrvavít si fost-a bolãn acãse doi miseț de zile si n-ã putút pre pițore stã.

15. ĩe conoscút-a tutetréĭ, ma n-ã cutezãt spure, perké-rlę fost iņķe mai mund ocrvaví.

24.

1. O vote, când-am ĩo fost tirar, ĩo-m fost cu o feține si-m éaculéĭt pir-la zețe ure.

2. potle ĩã mes-a cá. ĩo mes-am cãtra áte do, éaculéĭt-am cu ĩãle do dvanãĭst ur si ĩo-m zis ke meg cá. e ĩãle m-ń-a zis neca colé rãmaru, neca dormu colé, za-sto ke ân saka dobe de nopte nu-ĭ bire-mnã.

3. ĩo vrut-am mere cá. âm-ń-a dãt un bocún de svițe si un bãt, se reș țevã vedé, neca me áparu.

4. mes-am cu svița âmprinșe. când-am facút un bocún de cãle svița mi-s-a stins si mire zãlica frika cațãt-a.

5. facút-am iņķe un bocún de cãle. verít-am ântru o mãre cãse. miĭe s-a vezút, ke s-a tota cãsa rez(d)ronít.

6. m-am ferméĭt si obrnít. cãsa stãt-a. tunțe mes-am ânreĭće si viņg acãse.

7. mislít-am: meg ân cãse durmí, ali ân stãle? mes-am ân stãle. când-am resclis usa de stãle, fost-a do vãț ân stãle.

8. ĩãle posúit-a hãrhńi si pusi pre mire. e ĩo l-am zis: «țe, nu putéț na miru stã? voĭ ve dã muņcã!» si me obrnesc za usa-ncl'ide. mes-a-v dila use ânzdolu ca si se reș sto caroțe mere pre potóc ânzdolu.

9. ĩo l-am zis: «țe, n-ãț vut áto za lucrã, nego mire cumpañéĭ?»

10. mes-am pre grede durmí. cum m-am cucãt asã mi-se vede ke vire ur, țe l-a ganéĭt ke-ĭ grisnic; ân ța vręme ĩe murit-a si mutast a-v fost si-m gané: «tebelelelele»

11. e ĩo l-am zis: «prруги-na!»

25.

1. Vrrur stiiie fâțe veri feța gole după sire iuve va ie. si iã când vire cătra ie, l-e rusire de ie. si ie se divertê cu iã. nițur nu-l vede, mã ie-v-o morê nâzata cumpañei pira-n cãșe. e se nu re-v-o cumpañei, mai mikê furmige țe re v-o-nîurbã, re-v-o starî.

26.

1. O votê vut-a o zenske trei file. iã zis-a ke le re maritã,—nițur nu l-a vrut,—ke țire codâr-mi-țe re veri, re-l-v-o dã.

2. verit-a un gospodin: «io-m verit ke se-m reï o file dã».

3. «țe te spotesti cu mire?» «ne io, io-i-v-o lã si cum sti siromãșke, voi te zutã!»

4. ie-v-o lât-a si mes-a cã cu iã, si-v-o-nclis-a ân câmarê.

5. ie fost-a neșisni duh.

6. mes-a nâzate ke se-rlê dã o file, ma iã nu l-a conoscút.

7. «io-m verit se-m reï dã o file».—«țe te spotesti cu mire?»

8. dât-l-a si dova sor si lât-a-v-o cã, pus-a-v-o ân câmarê la ța âta si mere din ța treia.

9. vire cătra ța mãie si-l zițe ke se-rlê dã feța. «țe te spotesti cu mire?» ne io, io-i zutã tire si mire».

10. «ah, ver tu zutã, si âlț doj m-n-a zis ke m-or zutã, ma nu vedu iñke nis».—«ma io t-oï za siguro zutã».

11. mere cã cu iã si vire la țãle âte do sorâr. «oh nebogo, țe-sti si tu ânța?»

12. ie-l a fost bur. ie vut-a cu ța treia un fețôr. ma ța mai tirare ganê: «tu âi obețit lu me mãie ke-l'er țevã tremete si n-âi». — «pripravê, pac l-oï duțe».

13. iã pure sora ța mai betãra ân o brșe cu pinez si-l zițe: «du-l ța, ma nu captã nuntru, ke io te reș vedê».

13. ie l-a obețit ke nu va. si n-ã.

15. ie ța dus-a si mãia ța primit-a. când-a rezlegãt brsa, flât-a nuntru fila ța mai betãra.

16. după țã, zãlic vrême, iã pripravit-a nâzate ân o brșe ța âta sor, cu pinez. si l-a zis neça duțe țãsta brșe lu feï mãie.

17. iã ramãs-a ânșe cu ie. ma ie tot țãsta n-ã stivút.

18. după țã un ân de zile, iã se mislê cum re scapã iã cu fil'u. si mere, «ver duțe lu mãia-m». — «pripravê, pac voi».

19. Iă pripravit-a un țelăd de avlăt si pus-ăl-a pre scând ăn cūhiine e Iă cu fil'u mes-a ăn brse.

20. cānd-a ie verit, popadit-a brsa, hitit-a-v-o pre umer si mes-a cā cu Iă.

21. pre cāle lui a grelo fost. ganē: «pravo voi captā țe-ī-nuntru». e Iă-l ganē dinuntru: «g'ledaj-te».

22. ie mēre ănreŃce si dus-a colē si zițe: «na, fil'a é-a tremés pinez». —«pure Ńiia, pure».

23. ie mēre cā si vire cāse. clēme mul'era. nu-ī-v-o. mēre ăn cūhiine, vede fil'u de avlăt pre scând. «Iuve-ī māia?» ie tāțe.

24. ie-l dāje o triske priste cāp. tot-a-v na cuse mes.

25. tunțe s-a domislit c-a-v purtāt-v-o cā si mēre vreda cātra Iāle si clēme ure po ure si zițe, ke țire-ī gospodār de lui mul'er?

26. Iāle zicu: «fost-aī stuf de noi, pac n-aī cā dus.» e ie zițe: «beū, dajēt-ām almeno po de fil'». māia-l zițe: «nū-ī istina nis, ie-ī a me.»

27. si ie morēit-a mēre cā fār-de iel'.

27.

1. o vote un mladić s-a dāt vera si besēda cu o fețe ke nu s-or lasā ni mort, ni vi.

2. ie lāt-a za soldāta si colē murit-a. ma ie fost-a úcodlac.

3. e lui frājarite sluzit-a si gospodāru-v-o tremés-a la more. dila more nopta mes-a cā cu āsiru.

4. v-o-nūrbē ur cu cālu si-l zițe: «Iusto bire c-aī verit, vrut-am veri din tire.»

5. «stepte, voi mirā țasta lu gospodāru».

6. ie țirūt-a āsiru de uzde si-v-o cumpaŃeit-a cāse.

7. cānd-a verit cāse Iă mēs-a ăn cāse, clēme gospodāru si gospodarița, ma iel' nu s-a dāt zbudí.

8. úcodlacu-v-o clēme, Iă nu pote fāțe de meno, namesto ănmestí țela musātu bārhan, pus-ăl-a pre umer, si-v mes cu ie.

9. cānd-a verit la grobu lui, pemintu s-a resclis si ie-l zițe: «pās ănuntru, țasta-ī mē cāse.»

10. «pās māŃce tu, s-ari frike ke n-oī veri dupa tire, țire-me de bārhan.»

11. ie-v-o cāțe de bārhan si-l potegnē dupa sire nuntru.

12. l-a-v zgrizit. cānd-a finit zgrizi-l s-a domislit, ke țā n-ā fost Iă.

13. iēse din grob si mēre fārlinda din-ú-ā. dotēit-a-v-o ăntru secāre. samo fost-a cālita ăntru ie. se āvde cōcotu vikēi»: kikiricu!»

14. țā ie zițe: «zehvalē lu cōcotu, se nu, io te reș fost totē zgrizi, cum é-am zgrizit bārhanu!»

28.

1. o voteț o măie vut-a un fil'. ie fost-a un țobân. si ie zițe lu seț măie : «mâmo, colé-s trej sor, păs tu ăntrebâ țã betăra.»
2. «sinco moi, ț-er tu cu iã, tu-sti siromâh !»
3. «tât, măio, io stivu iuve me srița stepte.»
4. iã mere si-ntrebeț țã mai betăra, ma iã zãieno ăl zițe, ke nu-l va.
5. «oh, nu porté, mere-ver mere ăntrebâ țã sridăa.» ma ni iã nu-l-a vrut.
6. «nu porté, âte-zi ver mere-ntrebâ țã mai tîrara.» țã tîrara zițe lu măie si lu țãte : «io l-oî lã. ie moré sti țevã, cãnd-a verit ăntrebâ tute trej. se nu me vure ie cu țe hraní, m-er tu cáco !»
7. iel' s-a ănsurât si seře, na țiru, ie zițe lu socru : «viro cu ținț vózure colé si colé.»
8. cuñádele li se ărdú. «zis-an noi ke-i ie bedast.» «va beñ, va beñ», zițe iã.
9. mergu cá, viru cãse si ie zițe a lei : «ala, cmote cu mire.»
10. mergu prend-a blága pascavéit. viru iuve ie steptât-a srița si ie zițe lei : «mlâda moia, ahmó te respól si noi ren ănta gol zucã, ke ienta ne stepte srița.»
11. posnescu zucã si ăvdu : «dosta-i, dosta : ănta é-e pinez ăn bățvi, cãt-codăr poți senoti lã, trej vote, cu ținț vózure, ma srița te, ke nu t-a vrut țãle ăte do lã, perké iãle nu-s postene, si tunțe te rej fost zegubi.»
12. clêmeț socru si-l zițe : «trãze cãse țaste bățvi.»
13. cãnd-a țasta lui cuñáde doznéit, iãle lât-a pistola si sa-v uțis.

29.

1. o voteț o mâtehe vut-a o file si o pãstârke.
2. lu seț file daveja tot țã mai musáto si țã mai buro e lu țã pãstârke brãvu za ăntinze-se e lu file musáte cãnițe.
3. ăn saca dobeț de nopte, cãnd li-se spenseja, v-o goniã ăpe duțe, din lemne, din foc.
4. o nopte iã-l zițe,—fost-a iãrna, misețu de antosiac, ăn mai mãre rãte,—«scol-te, pãs din foc !»—«e iuve veț ke meg asã rãno?»—«scol-te si ămne !»
5. iã, tuzna, se scole si mere. vede iuve focu lozescu. mere colé.
6. ția fost-a doi de iel' si-v-o-ntrebu, ke țe țere asã rãno ănta.
7. «mãteha m-a tremés din foc !»
8. iel ăl nepunescu bãrsa de zlate si-l zicu, ke iã va-v-o ăntrebã, neca dãie si lei, «e tu zi-le ke țasta-i samo zã-te si zi-l', neka vire ănta ke ren dã si lei.»

9. mere îă căse. vire căse.
10. măteha-v-o-ntrebe cum-a iel' zis? si mere colé : «bure damarețe gospoda, se reș si mire zută, sãm siromășe.»
11. «îă, îă, te ren zută!» ăl' nepunescu plira bărsa, v-o ăncărcu. de când a fost ăncărcăte, zăieno posnít-a árde. îă «pomagańe!» iohké.
12. «îă, draga moia, tesco é-e. ali ănmețe-te; tu ver țasta țiré pre tire tude vreme, docle-codăr facuri pocora ăn țasta lume. ver te ănmeță fi porredne lu pástárkele» zălic mătehe-s bure, de mil'aru nițuré, e de sto ure.

30.

1. O vote o fețe fost-a zecleníte si nascút-a porcu.
2. îă când l-a nascút, l-a vrut zecolí. e ie: «ne măico, ver vedé, c-oî fâțe bire ză-te si ză-me».
3. țela porc a facút ăn boske ză-se o cămare, za lui măie ăte. vávic mezéia la o locănde ăntrebă mușcă. ția-l daveia.
4. când-a ie fost vec(e) măre, ie gané lu măie: «mămo, păs tu-ntrebă țafete, io me reș ănsurá».
5. îă mere si țafete zite ke-l va lá.
6. când-a fost za la zacón za mere, ie mere cătra îă blătán si se musé prińga îă. e îă-l zite: «otaré-te, otaré, de ăi ăpe za spelá-te».
7. sera când-a mes durmí, ie zite lu măie: «măio, se nu reș tu scută ali captá țe voi lucrá!» e lu se mláde: «le cuțitu si molé-m coza dila gut, ver me oderí. io nu-sm porc, ma un musát mladíc».
8. când-a îă țá facút, tunțe măia scrozi de cluțănițe pog'ledít-a e ie l-a zis: «măio țe é-am zis?» de ie tunțe s-a facút un divl' zeleńák si scoțit-a priste ocne si mes-a cá.
9. țá mláde mes-a cătra măia: «măio io meg țere me divl' zeleńák, cumpare-m postólele de fl'er si fe-m pogáța.
10. îă mere pre pustíne, ămne, vire la un loc si ăfle o gube. din țá gube-l' gané: «crstíane, țe ăńța țeri?».
11. «țeru a me divl' zeleńác, se l-ai vezút».
12. «nă-m, ma io-sm tristo ăń iența, ma n-ăm vezút se reș trețe. păs, ămne», si-l dăie un costán, «păs ănreúce, ver verí la ure, căre ăi sesto ăń colé, borke îă stiie».
13. vire la îă. «crstiiáne, țe țeri ăńța? ția ți-s vilele de gnoi, zdigné-m guba dispre cáp».
14. «ă-m-ń-ai vezút trețe divl' zeleńác?» — «ne, ma păs ănreúce si ver verí iuve-i ure devetsto ăń colé».
15. mere si vire. «țe ăńța țeri?» — «țeru me divl' zeleńác, borbít stií iuve-i»,

16. *îă* tunțe c'lemę tote zivinele; viru si *îă* le ăntrebe s-a vezút țela pul. vire mai apoi o betare băbe si zițe *îă*: «ma țasta-î țude lărgo, ie colę bire stăie. colę s-a-nsurăt; ăi märe gospodin».

17. ță disu gube zițe lu băbe: «du-v-o tu colę!» *îă* se fățe un märe ne-verin si viru colę.

18. *îă*-ntrebe se re-v-o lă za sluzi; verit-a colę trudne, restrzeite.

19. «voi te lă za rătile păste». v-o tremęte la râte.

20. cătra șera l-a fome fost. căpte-n zep, ăfle costănu si-l poide. pre *îă* verit-a musăte robe.

21. verit-a cășe si camalera zițe lu gospodarițe: «gospa me, cum ăre musăte robe! nigdar n-ăm vezút asă musăte robe!».

22. si gospodarița zițe se-rlę vinde. «n-oî vinde, ma l oî dă, samo neca me lăsu durmî ăn cămarę iuve *îă*le si gospodăru dormu».

23. *îă*-v-o pure su păt durmî e lu omu pure ăntru calé durmîr neca țărdo dorme, neca nu ăvde ke *îă*-î ăn cămarę.

24. damareța *îă* ie scolę si męre la râte. cătra șera l-e fome si căpte-n zep. ăfle nuca si-v-o poide. l-a verit iņķę mai musăte robe.

25. vire cășe. gospodarița năzate-v-o-ntrebe se-rlę dă roba. «o voi, samo ver me lasă ca si senoți». damareța męre năzate la râte.

26. camalera ăntrebe gospodinu: «gospodine, țe nu iel ăvdu nopta nis? se re iel avzi cum nuntru planze si vikę, iel nu re durmî».

27. cătra șera l-e fome, țere-n zep, si ăfle mëndule. verit-a iņķę mai musăt nmeștite. dăt-l-a lu gospodarițe ca si țale do vote si mes-a su păt durmî.

28. gospodinu ța șere namęsto de cafelu popi, l-a prolit. nopta *îă* posne planze: «lipi moi divl zeleńak, ț-ăm io țiie facút, c-aî tu de mire utăt, iuve-m io tire lăt ca si porcu, t-am oderit e t-ăi dila mire scapăt. țe hmoțe mire tukę rătiele păste, hlamunde si rescuțe, restrzeite, blătne; țe é-am facút? smilve-te vărde mire, nu me ută, ț-va Domnu fi bur!»

29. damareța se scolę si męre la râte. e ie lăie pucsa si męre dupa *îă*; se misle, ke *îă* l-a dosta bire facút, ma nu știie ăns țe re fățe: «n-ări frike!»

30. męre cășe, fățe omu de slăme, ăl pure la ocnę visí si zițe lu mulere: «țir-a cu tire fost?» — «nițur». — «căpte la ocnę!» când *îă* męre la ocnę ie-l zițe: «vezi cum visę?».

31. *îă* męre ke-l va cață, ie-v-o căte de pitore si-v-o hitę dispre ocnę zos. tunțe *îă* s-a uțis. zecopeit-a-v-o e ie lăt-a ța ăta za se mulere.

31.

1. O vote fost-a doi frăț, țe s-a-nmeșavęit cuii la un covăț. scupa mușcavęit-a si durmivęit-a scupa.

2. țela mai betăru frăte fost-a căro grās, țela mai tīraru asā mrsav, ke n-ă fost nego coza si ósele de ie.

3. gospodăru si frătele l-a posūt sramotī, ke țe l-e ke-ī asā mrsāv. ie zis-a lu frătele: «pās tu durmī senoți ăn locu a mev si io ăn locu a tev; pac ver vedē din țe-sm io mrsav».

4. vire nopta gospodarița, — ke iă fost-a strige, — pac hitē uzda pre căpu-l e tunțe ie se fāțe cā e iă mere iezdinda cu ie si-l zițe: «priste vrh, fre dupa tire!»

5. verit-a la o märe boske. ăn ța boske, ăn polovițu, fost-a ramnița. s-a iāle spravīt din tote bănzile, saca cu se cā iuvē iāle vut-a se țire su nuc si saca zālica spuravēt-a.

6. a l'eī hlapăț-a-v stresīt cu căpu docle l-a uzda cazūt dispre căp. cān l-a uzda cazūt, ie n-ă fost cā, nego om.

7. cānd-a iāle finit a se sedute, tunțe mergu saca la se cā, e iă nu āfle se. e ie musāt hitē uzda pre căpu l'eī si-v-o zeizdē si l zițe: «priste vrh, fre dupa tire, din deble-n deble!» si cu postólele-v-o zdrobē priste trhuh si ie-l zițe: «cum-ai tu me frăte zdroțēt, asā voi io tire!»

8. viru acāse, mere ie la use, c'eme gospodăru ke se re fi bur sculā-se, zā sto ie ke-ī un putnic e călu ke l-a p'lerzūt tote pătru copítele. ie ke-l va platī mai mund nego-l mere samo neca-l potcuījē».

9. gospodăru zițe lu hlăpți: «sculāt-ve amindoī, pac-l potcuījē». e ie-l zițe «ma frătele?» e ie-l odgovorē: «a mes-a lumpējē».

10. sculāt-sa gospodăru si potcuījē-a-v-o pre mār si pre pițór.

11. de cānd-a v-o potcuījē ie l-a platī e ie-v-o inke zālica zejezdīt-a si facūt-a. do treī halopāde cu iă si potle l-a lāt uzda dila căp si-v-o tremēs-a acāse.

12. damareța gospodăru ganē lu mulēre: «scol-te cuhēī cafēlu». e iă l-a zis: «de-le smocvi si rakije, ke mire căpu dore».

13. cătra osn ur gospodăru tremēte c'emā-v-o ke neka se scolē, ke-ī trebe ruțī. e iă zițe ke nu pote.

14. vire hlapātu cătra gospodăru si zițe lu gospodăru: «gospodine, țe-ī dracu lu a lor mulēre; io-l-am vezūt e-are pre amindó mār bocúnure de f'fer».

15. si ie mere vedē si-l zițe: «ț-ări ța pre mār?» e iă-l zițe: «strige-sm».

16. ie mere si zițe lu sel hlăpți: «lajēt bātu țela mārle si utidēt-v-o si-n cantunu de cāse-v-o zecopējē. cānd-ai strige neca zāțe».

32.

Striga.

1. O zenske. Se fâțe strigē asâ: mēre durmî, pac lăie mazila disu ogniste, pac se nemazē. pac zițe: «prico briga, făr za nu», pac se spravescu mai mund de iale, pac colē zocu, pac steptu se vrur vire. se potu frike-l fâțe, al fâcu. e se țela om n-âre frike, ie v-o pote uține; ma namesto trupî-v-o din reține, se morē trupî-v-o dirapoî. si se va lă ārpa za trupî-v-o, nu se cuteze lă-v-o din pode si plegnî-se, perkē iă re sctî pre ie si starî-l.

2. strigele se conosci asâ: na ponăț de Ivâna, ampunto, se pure ócoli de sire un obrúț si se le vede tote. ma nu se morē spure, ke se se re spure, iale re restărgnî țela istu.

3. nucu se morē legă cu trei ovés, se nu se re legă, alora an nopta de Ivâna strigele re verî si re pobalî nûțile.

4. toț țesci ereditescu lor arăt. țasta mēre cu sânzele.

33.

Strigону.

Un om. ereditē se arăt dila țâțe, mēre-n fil' si asâ anreține. Se fâțe asâ: sâpa lui, când zedorme, mēre din-ú-e fâre si sâpa fi-se fâțe ca si sórețu, ali musca, pocle când sâpa mēre an-ú-e, ai om nâzat. Strigону nu fâțe nis de slăbo.

34.

Vila.

O zenske. ahmoțe de țaste zenske nu-s. vilele s-a crezút an betăre vrēme, fost-a semidee, si țe iale pomislija, țâ-le veriia. iale fost-a ábe ca si lăp-tele. iale fost-a un hip anța e at hip re fost fi an atē lume.

35.

Risu.

Un om. se fâțe asâ: de când more, sâpa lui vire nâzat si țâ se pote flâ la cásē când mergu durmî, se nu se pricrizescu. ie mēre la use slidî. se vede ke nu-î crizu, mēre pac la țela crstîan, cârle nu-î pricrizít, suze sânzele

din ie. țela istu se re zecofî cu țepa de paîsi glog, pehni-l cu iã, ne an-reșce de sire, ma nãzat de sire. risu-î roîs si se conoste-l din zã-t ke-î roîs cáro si când li-se zițe, se árde.

36.

Mórina.

1. O zenske, cáre suze láptele din țite lu ómiri. vire pre crstijã, ál suze de țite. omu nu pote ni mãeni cu sire, nego samo viké e se-re-v-o ie puté cațã, magari cu un zãzet. ma se re-v-o cațã, nu cuteze popraví, perké se ie re popraví, iã re scapã. re-v-o conoste cáre-î. ali se nu re-v-o puté cațã, ál pote zițe: «viro, ț-oî dã damarețe sãre!» iã re verí damarețe.

2. o voté ur a-v-o cațãt si țã fost-a o zupãne, si iã l-a zis ke-l va dã za plãcu, țe-codãr-mi-țe vã, samo se nu-v-o spure. iã l-a dilít sakile ân, docl-a vije fost, un stãr de grãv si saca dumíreke un vãrț de vir. iel-a murit amindoi.

37.

Ucodlacu.

1. Sãpa de ie fãțe-se om de când more, se prevtu nu-l pricrizé ân grob. pac ie mere priste devedi cunfin, pac colé se fãțe trgovãt.

2. O voté fost-a poredãn ân. la o sêliste fost a un trgovãt, țe daveia lu ómiri za zivfeúe. ie fost-a mãre trgovãt, vut-a magazinu de saco. țir-a mes colé? iusto a lui cúmatru. trgovãtu fost-a un úcodlac si cúmatru lui gané e ie-l zițe: «cume tãt, io ț-oî dã țe codãr ver, samo tu nu cutezi spure, ke io sãm ânț». țirãt-a scupa. pac țela lui cúmatru ál ântrêbe: «doele ver tu iența fi?» e ie-l zițe: «ãns nu stivu doele». za vegeru vut-a iurima de un fetór. cúmatru-l gané: «țe n-er tu nigdar muri?» úcodlacu ál zițe: «tesco. perké țire se va domisli țãsta fãțe? io», zițe, «meg la mise, ma când prevtu pãra digné, io meg fãre e se reț vrur usa ânclide, io reș pueni ca si ovu». tunțe țela cúmatru mes-a cá, ie l-a dãt plir vozu de vipt. e tunțe ie mes-a la prevtu a sev si spus-a țã lui. e prevtu l-a tremés cu álț doi omir áte dumíreke, ke neca usa ânclidu ântru ie, când prevtu zdignire pãra. iel-a ânclis usa si ie s-a obrnit si ke mere fãre. când-a verit ân po de baserike puenit-a. zetulit-a si zis-a: «cume, proclét a fi saki cãrle spure sele otãine». e nayke nu-î bire spure-le.

3. Un úcodlac de când-a murit ie viravéit-a acãșe cátra se mulere. mulera nu l-a putút țãrpi. vece s-a stufeit de ie. si iã mes-a cátra prevtu si-li-s-a asã potãnzit, e ie l-a zis: «rãmare ânța ân cãșe la mire». si dãt-l-a stola dupa

gut e ȝe mes-a' cu un ât prevt si cu hlapătu ân țimter pre grobu lui, si-l cfeșe po imenu. si ȝe vire rukęinda si-l zife lu prevtu: «te rej?» e ie-l zife: «pâs ânța nuntru ân te cășe». e ȝe-l zife: «lâs-me, ke meg pozdravî mușera». e ȝe-l tunțe zife: «ne, nego ânț ânuntru!» e ȝe-l tunțe scoțe dupa gut. e țela âtu prevt âl trupę cu cnișele priste cãp. tunțe mes-a-n grob si prevtu la zecântęit si veș n-â nigdar fãre verit.

4. Se úcodlacu re putę scoți, mâșee nego âl zecântę, pre deveti cunfin, tunțe veș nu-rlę putę nãzate dozovi nișur.

38.

1. Ân bodlazı za țiru cuheșcu struclı si fazo cu ȝetmic, ân vilija boiza, za merindu: pãre si âpe, za țiru: bacalãı, verze, fazo si ȝetmic, capuz. țiru, âmprindu svitele, na ȝedãnaist ur mergu la polnoćuțe, ârdu saki se svite, viru dila mișe. pac mergu nãzate na pet ur la mișe, viru cășe, rușescu, pac mergu ropoi la mișe. o podne âru merinda. la merinđe veselescu, pocle mergu la veșerňe. șera âru țira. âte-zi, ân Stipaňa, ropoi veselęscu, cãntu «sveti Stipan pãrvi mușenic», bevu cãt âru, mergu la mișe, pac viru dila mișe, mergu ócoli de us, veselescu, pocle la veșerňe. dila veșerňe mergu țeli țe ân baserike cãntu, mergu prinđa tote usele, dobãndescu la saca use hlebu, nespravescu; pocle ța ȝel podilescu.

39.

1. O vote ȝo-m âmnať la more. si mes-am dila more cã cu farira.
2. caťat-m-a nopta la o cășe. ân țasta cășe fost-a mãia cu fiľa. ȝo-m ân-trebãt neca me lâsu durmı. ȝãle zis-a ke me vor lasã durmı, ma ke n-âru nis za veșeru.
3. ȝo l-am ratãt farire, ke ren cuheȝ pulente e ȝãle c-or dã ul'e za zebelı.
4. cãnd-a fost pulenta cuheȝte si zebelite, pus-a-v-o la prãgu de use, ke cãrle mãı lãrgo scoțire, țela va mãı mund mușcã.
5. bãba scoțit-a samo pir la scudele e fiľa scoțit-a tiț pira la scudele, e ȝo. siromãhu, fome m-ú-a fost, scoțit-am vãle pira la use fãre. tunțe ȝãle nclis-a usa se ȝo nu mãrãnc nis.
6. ȝo-m mes durmı su o lope, ȝuve fost-a pul si galir.
7. verit-a tãti galirle furã, ala c-or si lemne lã cu țe l-or coțe.
8. lãt-a do mãțure de lemne si mire ântru ȝãle.
9. ȝel-a mes la un brig coțe-le. cãnd-a ȝel mes mușcã, ȝo mes-am la ȝel si vut-a așke o bãțvițe de vir.
10. ȝel-a mișe zis ke țe ȝo ânța țeru? ȝo-m zis c-am la blãge fost si ke m-am plerzút.

11. tunțe: iel' m-a cațât si pus-ăm-a ăn bățve si lasăt-m-a din brig' ăn zdolu.
 12. verit-a lupu la bățve. io m-am cațât de lui code si m-am netezéit docle
 s-a bățva rezbit.

13. asă m-am scapuléit si săm viju si ahmó.
 40.

1. O fețe, când se marite, mai amănće se conoste cu mladiću, pac mere
 țate si măia-ntrebă țate si măia lu mladiću, se-s cuntenți, pac mergu la
 prevtu si se clițescu, pac mergu o dumireke dila bānda lu mladiću doi prosti
 ăntrebă-v-o.

2. țeli doi omir viru: «burę damarețe, veț dă vostre musătę fętițe lu nostru
 musăt mladić?»

3. pac ăl c'eme-n căse, le dăie ruți, rózifa, pac mergu la mise, pac poele
 mergu nāzate la obéd la musătę fętițe, pac poele feța mere de colāte po-
 biréi la cmet.

4. iel' dāvu grāv, ietmic, secāre, tã spravę, tremęte la more mațirã si fāte
 colātele.

5. duțe lu prevtu când se marite colācu si un pãr de pul'.

6. o serę mănće nego se marite, mere ozeña si diveru cu vozu din băjke.
 colę le cubę țira, sopescu ăn soplele țale mār, ali ăn fole.

7. serę mergu că cu băjka la ozeña.

8. damareța se spravę rodvina si priițateli de pãrte lu ozeña, fācu ruțeña
 la ozeña, hitescu din pistole, pac mergu priņgã zețe ur(e) la nevesta, pac
 la zacón, poele mergu zucă, dupa zucātu mergu la nevesta na merindu
 priņga do ure, poele nāzate zucă.

9. serã cătra devet ur nevesta-l' c'eme pre ogūiste, focu stācnę, pac-ăl
 zegrnescu pre căp, pac le dăie blāgoslovu si-l' zițe: «tu te măie si țate lāsi
 si ăt meri l'ubi, căpțe, tu fi mai burę lu ța măie si țate te allāri, nego ăi
 fost lu a te!»

10. pac mergu la ozeña sopinda si cāntānda.

11. viru la ozeña, ăflu usa-nelișe, zicu: «burę serę, se ne reț lasă ănta
 durmí, noi ve trazén o musătę grānițe». Iel' zicu ke n-āru loc, e iel' nāzate
 zicu, ke n-āru cotró mere, neca se smilvescu cătra iel'.

12. iel' din căse zicu «beñ, si. țe veț dă lu țasta neveste?» «Li ha din Uțca
 pira-n Iāzer».

13. le resc'ide usa, bāba ăl' steptețe dupa use ęu plāstenița, pac ăl' potegnę
 ozeña si nevesta ăn căse cu țã plāstenițe.

14. poele mergu țirã tota brāca seupa. Bevu si mārāncu, hitescu din
 pistole, zocu, poele mergu pac durmí, când-ăi le vol'a, dupa ponăț.

15. damareța când se scolu, diveru cu sopti viru din nevesta si mergu cu iă, iă lăje brenta, e iel' mergu sopinda rată-l' iuve-i ăpa dende va morēi purtă ăpa ăn căse.

16. diveru acățe dila nevesta sâse colăte, o tētrte de cărne cu coda, un fató, dvoie bițvi si ure podvezne, e nevesta cățe dila diveru țirca dvașet corón: «Domnu cu tire, Domnu cu mire, docle ne vezurno».

41.

Locuitorii din Susniveița.

1. Matteo <i>Belulovici</i> (Pițón) și Giovanna, copii: Giovannina, Maria Luigia	5
2. Giovanni <i>Belulovici</i> (Pil'ar) și Maria, copii: Antonio, Maria, Giovanna	5
3. Antonio <i>Stenta</i> (Bego) și Cătina, copii: Rico, Antonio, Giovanna, Antonia, Francesca, Giuseppina, Cătina, Giovanni, Liberato, Domenica.	12
4. Bortolo <i>Glavina</i> (Pilăt) și Maria, copii: Giovanni (însurat în casă cu Antonia), Bortolo, Giuseppe, Francesca, Giovanna	8
5. Antonia <i>Glavina</i> (Lazăuța), văduvă, copii: Giovanna, Maria	3
6. Tommaso <i>Glavina</i> (Kicu) și Maria	2
7. Andrea <i>Glavina</i> (Pilăt) și Francesca, copii: Antonia, Maria, Giuseppa, Santa, Giuseppe	7
8. Giuseppe <i>Bercarici</i> (Kebru) și Domenica, copii: Giuseppe (însurat în casă cu Francesca, având copii următori: Giuseppa, Rico, Maria), Giovanni, Antonio, Tommaso, Giovanna	11
9. Antonio <i>Bercarici</i> (Bele din crăi) și Antonia, copii: Tommaso (însurat în casă cu Antonia, având copii pe Antonio (însurat în casă cu Giovanna) și pe Tommaso, Giuseppe, Giovanni, Francesco	10
10. Michele <i>Bercarici</i> (Benețân) cu mamă-sa, văd. Maria, și nevastă-sa Giovanna, copii: Giovanni, Michele, Antonio, Matteo, Giuseppe	8
11. Michele <i>Glavici</i> (Sote), cu mamă-sa, văd. Mattia, și nevastă-sa Anna, copii: Giovanna, Michele, Matteo	6
12. Marco <i>Scalir</i> (Barunu) și Antonia, copii: Maria, Antonia, Giovanni, Rosa, Giuseppe	7
13. Matteo <i>Glavina</i> (Pilăt) și Giovanna, copil: Giovanna	3
14. Giuseppe <i>Basici</i> (Znidar) și Cătina, copii: Michele, Giovanna, Pietro, Francesca, Domenica	7
15. Antonio <i>Belulovici</i> (Iurkin) și Antonia, copii: Antonio, Giovanni, Matteo, Domenica	6

16. Giuseppe *Belulovici* (Pițón) cu tatăl său : văd. Giuseppe, însurat cu Domenica; copii : Giovanni, Maria, Giuseppe 6
17. Michele *Stenta* (Sévulo) și Mattea, copii : Michele (însurat în casă cu Giovanna, având copii : pe Maria, Michele, Antonia), Antonio, Matteo. 9
18. Giuseppe *Belulovici* (Iurkin) cu tatăl său : văd. Giuseppe; însurat cu Francesca, copii : Luigi, Giuseppe, Zaccaria, Maria 7
19. Michele *Basici* (Iuke) și Rosa, copii : Maria, Giovanni, Antonia, Francesca, Michele, Lucia, Giuseppe 9
20. Giovanni *Belulovici* (Dvojan) și Francesca, copii : Francesco, Giovanna, Maria, Giovanni, Giuseppe, Giuseppa 8
21. Antonio *Baco* (Bărtul) și Luigia, copii : Antonio, Giovanni, Antonia, Francisca 6
22. Giuseppe *Țvețici* (Vidăs) cu tatăl său văd. Giuseppe; însurat cu Lucia, având copii pe : Rico, Giuseppe, Emilia, Giuseppa, Menigo 8
23. Giuseppe *Țvețici* (Cumpăru) cu mamă-sa Lucia, frații săi Antonio, Tommaso, soru-sa Francesca și copii : Giuseppa, Umberto, Giuseppe, Giovanni 9
24. Tommaso *Țvețici* (Răde) cu mamă-sa văd. Maria, însurat cu Antonia, având copii pe : Francesca, Antonia, Tommaso, Mateo 7
25. Giuseppe *Belulovici* (Cólaru) cu tatăl său văd. Giuseppe; însurat cu Antonia, având copii pe : Giuseppe, Francesca, Antonia, Maria, Giovanna, Giovanni, Tommaso, Antonio, Francesco, Giuseppa 13
26. Matteo *Țvețici* (Iure Răde) și Maria, cu mama acesteia văd. Maria. Nepoții : Martino, Tommaso, Giovanni 6
27. Giorgio *Bercarici* (Bele și Tandarela) și Domenica, copil : Giorgio (însurat în casă cu Maria, având copii pe : Giovanni, Giovanna, Antonia, Francesca, Giuseppe, Pietro, Maria, Antonio, Giuseppa) 13
28. Antonia *Țvețici* (Zime) văduvă, copii : Antonia, Maria, Giovanni. 4
29. Matteo *Vodopia* (Biscopu) și Maria, ginere : Antonio *Șuchinăn*, însurat cu Antonia, copilă : Antonia 5
30. Martino *Vodopia* (Icana), copii : Giuseppe, Antonia, Francesca 4
31. Andrea *Iurman* (Borocăn) și Domenica, copii : Giovanni, Luigi, Francesca, Maria 6
32. Matteo *Glavina* (Malecu), văduv, copii : Antonio (însurat în casă cu Maria), Michele, Andrea, Giovanni, Matteo 7
33. Tommaso *Scalir* (Toñu) și Maria, copii : Giuseppe, Antonio 4
34. Marco *Țvețici* (Boța) și Mattea, copii : Matteo (însurat în casă cu Francesca, având copii pe : Giuseppe, Antonio, Emilia), Giovanni, Maria 9
35. Francesco *Belulovici* (Pițón și Făbru) și Francesca, copii : Giovanni Giuseppe, Francesco 5

36. Michele <i>Baco</i> (Fusco), copii : Giovanni, Francesco, frați : Antonio, (însurat cu Lucia), Francesco, Pietro	7
37. Antonio <i>Țvețici</i> (Blazinți) cu mamă-sa Lucia, măritată cu Giuseppe <i>Țvețici</i> , cu fata acestora Giuseppa, cu Giovanni (fratele lui Giuseppe) și Francesco (nepotul lui Giuseppe)	6
38. Giovanni <i>Iurman</i> (Petru), văduv, copile : Maria, Francesca, Lucia.	4
39. Antonio <i>Bercarici</i> (Petru) și Francesca, copilă : Antonia, soacră: Maria Iurman și fiica acesteia: Giovanna	5
40. Giuseppe <i>Crfulici</i> (Corenițu) cu părinții: Giuseppe, Maria și nevasta Cățina, având copii pe : Francesca, Maria, Giovanna	7
41. Michele <i>Țvețici</i> (Băle) și Giovanna, cu frații: Francesco, Andrea, Giovanni și copii: Francesca, Maria, Antonio	8
42. Giovanni <i>Scalir</i> (Scuro) și Giovanna, copil: Lodovico (însurat cu Francesca, având copil pe Giuseppe)	5
43. Matteo <i>Bórtolo</i> (Țobre) și Cățina, copii: Giuseppe (însurat în casă cu Cățina, având copil pe Giovanni), Antonio, Pietro	7
44. Bórtolo <i>Dianici</i> (Séavina) și Maria, copii: Giuseppe, însurat cu Maria, copii: Umberto, Maria, Giovanna, (Giuseppe), Natale	9
45. Giuseppe <i>Scrobe</i> (Beles) și Giovanna, copii: Antonia, Giovanni	4
46. Andrea <i>Scrobe</i> (Țofulin) și Lucia, copil: Giovanni (însurat în casă cu Domenica, având copii pe : Angelo, Maria, Angela, Domenica)	8
47. Antonio <i>Scrobe</i> (Zgomba) și Maria	2
48. Tommaso <i>Glavina</i> (Pilăt) și Francesca, copii: Giovanni, Antonio, Giuseppe, Domenica, Giuseppa	7
49. Tommaso <i>Scrobe</i> (Sgomba) și Antonia, copii: Francesco, Giovanni, Maria, Domenica	6
50. Francesca <i>Scrobe</i> (Lora) și Teresa, copil Ernesto	
51. Tommaso <i>Bacotici</i> (Bacota), și Antonia, copilă: Francesca (măritată în casă cu Pietro <i>Lucsici</i> și având copii pe: Pietro, Maria, Francesco, Francesca	8
52. Francesco <i>Milici</i> (Banasera) și Domenica, copii: Francesco, Maria, Cățina, Francesca, Domenica, Giovanni	8
53. Francesco <i>Baco</i> (Bățe) și Maria, copii: Francesco, Giuseppe, Antonia, Domenica	6
54. Antonio <i>Baco</i> (Kru'lu) și Lucia, nepot: Antonio	3
55. Michele <i>Bercarici</i> (Bățe) și Maria, copii: Giuseppe, Antonio, Maria, Giuseppa; frate: Matteo	7
56. Bórtolo <i>Țvețici</i> (Băle) și Giovanna, copii: Antonio, Giuseppe	4
Fără casă: Francesco <i>Piclin</i> , Pietro <i>Nelli</i> , Giuseppe <i>Strampus</i>	3
Suma	372

VERIFICAT
2017

VERIFICAT
2007

VERIFICAT
1987

BIBLIOTECA
CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ "CAROL I"
BUCUREȘTI

	L. B.
Indice alfabetic al <i>Analelor</i> pentru 1878—1888	2.—
» <i>XI.</i> —Desbaterile Academiei în 1888—9.	3.—
» <i>XII.</i> —Desbaterile Academiei în 1889—90.	3.—
» <i>XII.</i> — <i>Memoriile Secțiunii Literare</i>	2,50
Medicina babelor. Adunare de descânțece, rețete de doftorii și vrăjitorii băbești, de <i>Dimitrie M. Lupășcu.</i> —Cu un raport de Prof. <i>I. Bianu.</i>	
Două manuscrise românești din secolul XVII-lea, descrise de P. S. Sa <i>Episcopul Ghenadie</i> al Râmnicului-Noul-Severin	1.—
» <i>XIII.</i> —Desbaterile Academiei în 1890—91	4.—
Raport asupra activității Academiei Române cu ocaziunea serbării de 25 ani a existenței sale, 1866—1891, de <i>D. A. Sturdza.</i>	
Sola, de <i>Carmen Sylva.</i>	
Desrobirea Țiganilor.—Oborîrea pronomiilor și privilegiilor de naștere și de castă.—Emanciparea țăranilor.—De <i>M. Kogălniceanu.</i>	
Prânzul regal dat în onoarea Academiei Române la 1 Aprilie 1891.	
Scrisori adresate Academiei Române la serbarea aniversării a 25 ani dela fundarea ei.	
Ođă la jubileul de 25 ani al Academiei Române, 1 (13) Aprilie 1891, de <i>Zaharia Boiu.</i>	
La jubileul Academiei Române, 1 (13) Aprilie 1891, de <i>Iosif Vulcan.</i>	
» <i>XIV.</i> —Desbaterile Academiei în 1891—2.	2,50
Versuri adresate Academiei Române pentru aniversarea de 25 ani, de <i>Daniil Ahmășanu.</i>	
» <i>XIV.</i> — <i>Memoriile Secțiunii Literare</i>	4.—
Fabula în genere și fabuliștii români în specie, de <i>Th. D. Speranția.</i>	
Strat și substrat.—Genealogia popoarelor balcanice, de <i>B. P. Hasdeu</i>	
Dimitrie Cichindeal. Date nouă despre viața și activitatea lui.—Discurs de recepțiune de <i>Iosif Vulcan,</i> —cu Răspuns de <i>V. A. Urechiu.</i>	1.—
» <i>XV.</i> —Desbaterile Academiei în 1892—3	1,50
Altețelor lor Regale Principelui Ferdinand și Principesei Maria ai României, de <i>D. C. Ollănescu.</i>	4,50
Omagiul artelor, o scenă lirică după Fr. Schiller, adaptată Principesei de coroană Maria a României, cu ocaziunea căsătoriei și venirii în țară a Alteței Sale Regale, de <i>N. Ch. Quintescu.</i>	
Românii din Asia-mică. Relațiune de călătorie, de <i>T. T. Burada.</i>	
» <i>XV.</i> — <i>Memoriile Secțiunii Literare</i>	1,50
Jocuri copilărești culese dela Români din Macedonia, de <i>P. N. Papahagi-Vurdună</i>	—,75
Vrăji, farmece și desfaceri, adunate de <i>S. Fl. Marian</i>	1.—
» <i>XVI.</i> —Desbaterile Academiei în 1893—4.	4,50
Satira I contra actualei direcțiuni a poeziei române, de <i>Dumitru C. Ollănescu.</i>	
Ođă cu prilejul nașterii Principelui Carol al României, de <i>Dumitru C. Ollănescu.</i>	
» <i>XVII.</i> —Desbaterile Academiei în 1894—5	7.—
Satira IV, de <i>D. C. Ollănescu.</i>	
Ospățul lui Nasidienus. Satira VIII (Cartea II), de <i>D. C. Ollănescu.</i>	
Satira V (Carmen Amoebeum), de <i>D. C. Ollănescu.</i>	
O formațiune adverbială introdusă «fuiorul popii» în limba română, de <i>N. Ch. Quintescu.</i>	
» <i>XVIII.</i> —Desbaterile Academiei în 1895—6	5.—
Notă despre invitarea congreselor științifice internaționale la București, de <i>D. A. Sturdza.</i>	
» <i>XVIII.</i> — <i>Memoriile Secțiunii Literare</i>	1,50
Românii Bănățeni din punctul de vedere al conservatismului dialectal și teritorial, de <i>B. P. Hasdeu</i>	—,70
Teatrul la Români. Partea I. Datine, năravuri, jocuri, petreceri, spectacole publice, și altele, de <i>D. C. Ollănescu</i>	—,85
» <i>XIX.</i> —Desbaterile Academiei în 1896—7.	4,50
» <i>XX.</i> —Desbaterile Academiei în 1897—8	4,50
» <i>XX.</i> — <i>Memoriile Secțiunii Literare</i>	3,50
Un poet Moldovean din veacul XVIII. Mateiu Millo, de <i>I. Tanovicăanu</i>	—,30

Teatrul la Români. Partea II. Teatrul în Țara-Românească, 1798—1898. Întâiul memoriu, de <i>D. C. Ollănescu</i>	1,60
Teatrul la Români. Partea II. Teatrul în Țara-Românească, 1798—1898. Al doilea memoriu, de <i>D. C. Ollănescu</i>	1,60
Indice alfabetic al <i>Analelor</i> pentru 1889—1898	2,—
Tom. XXI.—Desbaterile Academiei în 1898—9	5,—
» XXII.—Desbaterile Academiei în 1899—1900	6,—
» XXIII.—Desbaterile Academiei în 1900—1901	5,—
» XXIII.— <i>Memoriile Secțiunii Literare</i>	1,20
Manuscrisele grecești din Biblioteca Academiei Române, de <i>Constantin Litzeica</i>	1,—
Cine sunt Albanezii? de <i>B. P. Hasdeu</i>	—,20
» XXIV.—Desbaterile Academiei în 1901—2	6,—
» XXV.—Desbaterile Academiei în 1902—3	5,50
» XXV.— <i>Memoriile Secțiunii Literare</i>	3,50
Megleno-Românii. Studiu etnografico-filologic. Partea I, de <i>Pericle N. Papahagi</i>	1,40
Megleno-Românii. Studiu etnografico-filologic. Partea II, de <i>Pericle N. Papahagi</i>	1,40
Despre articol și declinațiune, de <i>Dr. At. M. Marienescu</i>	—,20
Dimitrie Cosacovici și Aromânismul, de <i>C. I. Cosmescu</i>	—,60
» XXVI.—Desbaterile Academiei Române în 1903—4	5,—
» XXVII.—Desbaterile Academiei, Române în 1904—5.	8,—
» XXVII.— <i>Memoriile Secțiunii Literare</i>	3,—
Din istoria amuțirii lui «u» final în limba română, de <i>Ovid Densusianu</i>	—,50
Așezarea vorbelor în românește, de <i>Ioan Slavici</i>	—,30
Alfabetul Securilor și slovele cirilice, de <i>Ioan Puscariu</i>	—,20
Câteva observațiuni referitoare la scriitorii clasici greci și latini, de <i>Iuliu Valaori</i>	—,30
Graie aromâne, de <i>Per. Papahagi</i>	1,60
» XXVIII.—Desbaterile Academiei Române 1905—6 (sub presă)	
» XXVIII.— <i>Memoriile secțiunii literare</i> (sub presă)	
Ritmica cântecelor de copii, de <i>Dr. Alexandru Bogdan</i>	1,—
Câteva documente de cea mai veche limbă românească, de <i>N. Iorga</i>	1,—